

EAS

**Konsultatsiooni- ja koolitusturg Eesti
ärisektoris**

mai-juuni 2005

Toetab Euroopa Liit

Sisukord

Sisukord.....	2
Uuringu ülesehitus ja meeskond.....	3
Põhiküsitluse läbiviimine ja valim.....	4
Kokkuvõte.....	7
UURINGU TULEMUSTE ÜLEVAADE	13
1 Konsultatsiooniturg äriectoris.....	13
1.1 Konsultatsiooniteenuste kasutamise aktiivsus	13
1.2 Konsultatsiooniteenuste kasutamise lähtekohad.....	17
1.3 Konsultatsiooniteenuste kasutamise sisu ja efekt	21
1.4 Üldised hoiakud konsultatsiooniteenuste kasutamise suhtes.....	35
2 Koolitusturg äriectoris	41
2.1 Koolitusteenuste kasutamise aktiivsus	41
2.2 Koolitusteenuste kasutamise lähtekohad	45
2.3 Koolitusteenuste kasutamise sisu ja efekt.....	54
2.4 Üldised hoiakud koolitusteenuste kasutamise suhtes	70
3 Avalik sektor ning EAS konsultatsiooni- ja koolitusturul.....	75
4 Huvipakkuvad konsultatsiooni- ja koolitusteenuste valdkonnad lähitulevikus.....	85
Lisa.....	86

Uuringu ülesehitus ja meeskond

Eesmärk

Käesoleva uuringu eesmärgiks oli kirjeldada üldiselt ära Eesti äri sektori (eraettevõtted) aktiivsus koolitus- ja konsultatsiooniteenuste tarbimisel ning tuua välja peamised probleemid, mis nimetatud teenuste kasutamist piiravad või takistavad. Lisaks sellele oli taotluseks saada esmane informatsioon ettevõtete ootustest avaliku sektori, sh. EAS-i rollist mõlema teenusevaldkonna arendamisel.

Uuring kuulub EAS poolt pakutavate struktuurifondide vahenditest rahastatavate programmide hulka **Riikliku arengukava meetmete 1.2. ja 2.1. parendamiseks.**

Uuringu koosseis

Kuna uuringu detailsem sisu ei olnud ülesandepüstituses avatud ning see pidi muuhulgas selguma uuringu enda käigus, oli otstarbekas ehitada see üles kaheosalisena.

1. Pilootuuring. Viidi läbi kvalitatiivsete individuaalintervjuude meetodiga, mille raames intervjuueeriti 18 ettevõtte koolitus- või konsultatsiooniteenuse ostuga seotud juhte.

Pilootuuringu sisuks ja eesmärgiks oli koguda ja süstematiseerida nii ettevõtete koolitus- kui konsultatsiooniteenuse ostuga seotud olulisi nägemusi, hoiakuid, probleeme ja kogemuslikke aspekte, et koostada põhiuuringu küsimustik ja vältida ette väheolulisi, ning põhiuuringu küsitlustehnikat arvestades, raskestimõõdetavaid küsimusi.

Pilootuuringu töökokkuvõte on EAS-le esitatud eraldi, ega sisaldu käesolevas aruandes.

2. Põhiküsitlus. Viidi läbi telefoniküsitluse meetodil, mille raames oli taotluseks küsitleda 750 ettevõtet vastavalt ettevõtluse proportsionaalsele jaotusele ettevõtete suuruse, piirkonna ja tegevusala lõikes. Seega esindab küsitlustulemus Eesti ettevõtluse läbilõiget.

Meeskond

Kalev Petti – projekti üldjuhtimine, meetodikad, aruanne

Piret Palmiste – andmetöötlus, aruanne

Peeter Annus – pilootintervjuud

Indrek Kask – pilootintervjuud, andmetöötlus

Ilona Sakla – pilootintervjuude kokkulepped

Katrin Meremaa – pilootuuringute kokkuvõtted

Baltcom AS – valim, küsitluskeskuse teenus ja küsitluse juhtimine

Põhiküsitluse läbiviimine ja valim

Küsitlusperioodiks oli ajavahemik 31.mai -17.juuni 2005.

Intervjueeritavateks respondentideks oli mikro- ja väikeettevõtetes ettevõtte juht, kesksuurtes ning suurettevõtetes aga juhtkonna liige, kes oli pädev vastama konsultatsiooniteenuse, koolitusteenuse või mõlemal teemal (täpsustati kontaktivõtu käigus).

Valimi täpsustus. Kuna suurettevõtteid (251 ja enam töötajat) võis proportsionaalsesse valimisse sattuda statistilisteks võrdlusteks ebapiisavalt, suurendati viimaste valikut taotlusena vähemalt 30-ni. Seetõttu kujunes lõplikuks küsitlusvalimi suuruseks 764 ettevõtet.

Uuringu tulemused esitatakse alljärgnevas aruandes kirjeldatud koguvalimi baasil ning täiendavaid kaalumisi selle korrigeerimiseks (näiteks suurettevõtete osakaalu taandamise näol) tehtud ei ole. Hinnates saadud küsitlustulemusi tervikuna, mille iseloomuks on, et enamike küsimuste ning probleemide taju ei erine ettevõtte suurusest tulenevalt märkimisväärselt, puudub valimi korrigeerivaks kaalumiseks ka otsene vajadus.

Küsitlusvalimi struktuur

	Kokku	
Kokku	764	
Piirkond		
Tallinn-Harjumaa	404	53%
Lääne-Eesti	78	10%
Virumaa	78	10%
Kesk-Eesti	61	8%
Lõuna-Eesti	143	19%
Koht		
Linn	583	76%
Asula	97	13%
Maa	84	11%
Keel		
eesti	693	91%
vene	71	9%
Omandivorm		
eraettevõtte (kodumaise kapitali kontrollpakk)	672	88%
eraettevõtte (väliskapitali kontrollpakk)	89	12%
Töötajate arv		
1-10	543	71%
11-50	134	18%
51-250	56	7%
251 ja enam	32	4%
Käive		
kuni 2 milj.	298	39%
2 - 5 milj	142	19%
5 - 20 milj.	144	19%
20 - 100 milj.	67	9%
üle 100 milj.	28	4%

Käibe kasvu prognoos sel aastal

kasvab	415	54%
langeb	39	5%
Jääb samaks	310	41%

Välisturu osakaal jooksva aasta müüginahust

Ei ekspordi üldse	502	66%
Ekspordib	262	34%

Tegevusala

Põllumajandus, metsandus, kalandus, jahindus	58	8%
Tööstus	214	28%
Ehitus, kinnisvara arendus	68	9%
Äriteenindus, rahandus	69	9%
IT, telekommunikatsioonid	21	3%
Transport, laomajandus, energia, vee ja gaasi jaotus	47	6%
Kaubandus	132	17%
Muu (elukondlik) teenindus	135	18%
turism	19	2%
muu	1	*%

Vastaja amet

tippjuht	160	21%
finantsjuht	118	15%
omanik ja tippjuht	158	21%
personalijuht	74	10%
Muu asedirektor, -juht	254	33%

Valimi taustandmed äriregistri põhjal

	Ankeete	%	Äriregistris	%	Üldkogumi hinnang		Kaal
Töötajate arv							
1-10	542	71%	25094	64,9%	20012	73,9%	36,92
11-50	134	18%	3322	8,6%	5256	19,4%	39,22
51-250	56	7%	1089	2,8%	1568	5,8%	28,00
251+	32	4%	159	0,4%	244	0,9%	7,63
<i>Teadmata*</i>			8994	23,3%			
Piirkond							
Tallinn/Harjumaa	404	53%	22523	58,3%	16258	60,0%	40,24
Saaremaa/Hiiu-maa	25	3%	1026	2,7%	741	2,7%	29,64
Ida-Virumaa	39	5%	1808	4,7%	1305	4,8%	33,46
Tartu-, Viljandi-, Jõgevamaa	114	15%	5427	14,0%	3917	14,5%	34,36
Rapla-, Järva-, Ida- Virumaa	62	8%	2479	6,4%	1789	6,6%	28,85
Pärnu-, Läänemaa	53	7%	2624	6,8%	1894	7,0%	35,74
Põlva-, Valga-, Võrumaa	67	9%	1628	4,2%	1175	4,3%	17,54
<i>Teadmata</i>			1143	3,0%			
Tegevusala							
Tootmine	265	35%	7348	19,0%	9393	34,7%	35,45
Teenindus	499	65%	27924	72,2%	17687	65,3%	35,44
<i>Teadmata</i>			3386	8,8%			
Kokku	764	100%	38658		27080		35,45

* *Teadmata rida väljendab ettevõtete arvu, mille kohta äriregistris vastav tunnus puudub.*

Üldkogumi hinnang on saadud arvates äriregistri andmetest maha riigiasutused, riigiettevõtted ning aruandlust mitteesitanud (mittetegutsevad) ettevõtted. Samuti on *teadmata* ettevõtted jaotatud proportsionaalselt ära teada tunnuste vahel. Võrreldes üldkogumi hinnangut küsitletud ettevõtete proportsioonidega, näeme et need on üldjoontes teineteisele vastavad. Vaid suurettevõtete osas, mida küsitleti taotluslikult veidi enam, ületab küsitlusvalimi proportsioon üldkogumi proportsiooni.

Kaalu veerg väljendab koefitsienti, millega valimi ettevõtete arvu korrutades, saame ettevõtete absoluutarvu üldkogumis antud tunnuse osas ja kokku. Üldine koguvalimi kaal ehk koefitsient üldkogumisse on **35.45**, mida rakendades võib saada ligikaudsed ettevõtete absoluutarvud arvud kogu valimi vastuste jaotustes.

Kokkuvõte

Uuringus vaadeldud Eesti äriturg on viimase poolteise aasta jooksul (2004 - juuni 2005) on konsultatsiooni- ja koolitusteenuseid kasutatud järgmiselt.

Teenus	Kasutanud ettevõtete %	Kasutanud ettevõtete absoluutarv**	Orienteeruv*** aastane turumaht - EEK*
Konsultatsiooniteenus	22% (+/-2.8%)*	5 800	255 milj.
Koolitusteenus	60% (+/-3.4%)*	16 200	500 milj.
Kasutanud vaid koolitusteenust	42%	11 400	
Kasutanud vaid konsultatsiooniteenust	4%	950	
Kasutanud mõlemat	18%	4 900	
Pole kasutanud kumbagi	36%	9 900	

* teenust kasutanute standardhälbe marginaal

** kvantifitseeritud tulemused ettevõtete absoluutarvu näol on ligikaudsed põhinedes otsesele tulemusele arvestamata standardhälbe marginaali ja eeldades, et ettevõtlusregistri andmed on õiged.

*** orienteeruv turumaht on veelgi ligikaudsemate arvutuste tulemus, põhinedes keskmistele arvutustele, mis on saadud ettevõtete poolt märgitud viimase 1.5 aasta vastava teenuse kulude vahemikust ja mis on proportsionaalselt taandatud aastale (koefitsiendiga 0.75)

Nii koolitus- kui konsultatsiooniteenuste turumahu juures tuleb arvestada, et see põhineb ettevõtete poolt antud kulutustele antud teenustele, ehk sisaldab ka kulutusi üksikkoolitajatele, ettevõttesisestele koolitustele (oma lektoriga) ja muid koolituse ja konsulteerimisega seotud kulusid, ega pruugi seega langeda kokku vastavate teenust pakkuvate firmade käivete summaga.

Koolitusteenus

80% koolitusteenust kasutanud ettevõtetest on seda tellinud koolitusfirmadelt, 25% on tellinud koolitust üksikspetsialistidelt ning 11% tellinud koolitust välismaistelt lektoritelt või koolitusfirmadelt. Ettevõtte suuruse ja tegevusala pöörühmade lõikes olulisi statistilisi erinevusi pole.

38% koolitust ostnud ettevõtetest on teenust tellinud mahus alla 5 tuh.kr., 22% mahus 5-10 tuh.kr. ning 16% mahus 10-25 tuh.kr.

Aastaks planeeritud koolitusplaan ja eelarve on üsna täpsel kujul olemas vaid 8%-l koolitusteenust ostnud ettevõtetest. Osalisel ning vajadusel täiendataval/muudetaval kujul on koolitusplaan ja eelarve 20%-l teenust kasutanutest ning koolitusplaan ja eelarvet ei ole 71%-l teenust ostnud ettevõtetest.

85% koolitust ostnud ettevõtetest on kasutanud avalikku koolitust, 32% firmasisest koolitust ettevõtteväliste lektorite abil ning 21% firmasisest koolitust enda töötajate kui lektorite abil.

Avalikku koolitust peab eelistatuimaks koolitusviisiks 54% koolitusteenust ostnutest, 33% leiab, et olenevalt teemast ja vajadusest sobivad kõik koolitusviisid ning 14 % eelistavad firmasisest koolitust (sh. 10% välislektorite abil).

Koolitusvajaduse kujunemise peamise tegurina tuuakse esile personali pideva arendamise vajadus (märgib 49%), teisena kavandatud strateegia muutus või üldine arenguvajadus (41%) ning kolmandana uute töötajate väljaõppe vajadus (37%).

Koolitust ostnud ettevõtete hinnanguil on keskmiselt vaid 27% koolituskuludest läinud tööliste/teenindajate koolitusele (tootmissektoris 21%), **46% aga spetsialistide koolitusele ning 28% tippjuhtide/juhtkonna koolitusele.**

Kvalifitseeritud tööjõu defitsiidi kui ettevõtluse viimase aja peamise probleemi juures tuleks seetõttu küsida, kas...

- tööliste/teenindajate sobivat ametialast koolitust pole ettevõtetel kuskilt osta?
- vastavate kategooriate koolitust peetakse valdavalt riigi ülesandeks?
- vastavate kategooriate koolitust peetakse ettevõtte seisukohalt siiski vähemtähtsaks?

Enamik koolitusteenust tarbinud ettevõtetest on infokanalina kasutanud koolitusfirmade endi tutvustusi ja esitlusi ning interneti üldotsingut. Ülejäänud infokanalite osatähtsus on suhteliselt madal. Võrreldes konsultatsiooniteenusega, on koolitusteenuste turg vähem personaalsetele suhetele rajatud ning selles mõttes avatum.

Vaatamata koolitusturu suuremale avatusele võrreldes konsultatsioonituruga, on koolitaja taseme hindamise peamiseks teguriks siiski ettevõtte enda varasem kogemus ning koolitusfirma või lektori tuntus.

62% koolitusteenust kasutavatest eelistab keskmise hinnaklassi koolitajaid, 29% soodsama/odavama hinnaklassi omi ning 9% kallima ja kvaliteetsema klassi koolitajaid. Soodsama hinnaklassi eelistus väheneb koos ettevõtte suuruse kasvuga, olles mikroettevõtete seas kõrgeim ja suurettevõtete seas madalaim.

Valdavateks teemadeks kogu turul on raamatupidamise ning töökeskkonna/tööohutuse küsimused, ehk paljus seadustega tingitud vältimatud koolitused.

Rahulolu koolitusteenustega senise kogemuse põhjal on ettevõtetes suhteliselt kõrge (rahulolijaid 83%). Ettevõtete suuruse lõikes hinnangute olulisi statistilisi kõikumisi ei ole.

Koolituse kasu ettevõttele väljendub peamiselt 3 teguris:

- on aidanud probleeme lahendada
- on toonud uusi vaatenurki, lähenemisi ja arusaamu
- on suurenenud töö efektiivsus

Koolitusega rahulolematuse põhjused jaotuvad suhteliselt ühtlaselt, kuid esikohal on pakutavate teadmiste liiga elementaarne (ABC) tase. Kesksuured ettevõtted märgivad

enim seda, et eri koolituskursustel ringlevad samad lektorid ning suuretevõtted seda, et koolitajad ei tunne piisavalt praktikat ja tegelikku ettevõtlust

Suhteliselt hästi järgitakse koolitusteenuse kasutamisel põhimõtteid, mis seonduvad koolituse asetamisega ettevõtte vajaduste üldisesse konteksti, kuid nõrgalt on kaetud põhimõtted, mis tagaksid koolituse sisu ja efekti täpse positsioneerimise. Kuna valdavaks koolitusviisiks on avalik koolitus, siis on viimane ka osalt loogiline.

Koolitusteenuse mittekasutajad toovad valdavaks põhjenduseks vajaduse puudumise. Kõrget hinda märgib vaid 12% valimist

62% kogu uuringu valimist ei näe koolitusteenuste kasutamisel olulisi probleeme.

Koolitusteenuse kasutamise lähiaja prognoos (1.5 aastat) turu aktiivsuse kasvu ei näita, pigem on tõenäoline väike langus

Kokkuvõttes näib koolitusteenuste tarbimine Eesti äri sektoris olevat suhteliselt väljakujunenud, mitte eriti kõrgete ootuste ja teravate probleemidega ning üsna väheplaneeritav tegevus, mille tase pole küll kõrge, kuid mis häirib väheseid. Töölise/teenindajate koolitus on üldisele koolitusturule suhteliselt nõrgalt positsioneeritud ja peamine aktiivsus on suunatud spetsialistide ja tippjuhtkondade täiendkoolitusele.

Konsultatsiooniteenus

Keskmisest veidi enam on konsultatsiooniteenust kasutanud Lõuna-Eesti ettevõtted (29%) ja väliskapitali kontrollpakiga ettevõtted (27%). Keskmisest vähem on konsultatsiooniteenust kasutanud mikroettevõtted (19%). Tootmis- ja teenindusettevõtete osas erinevus puudub.

49% konsultatsiooniteenust kasutanud ettevõtetest on tellinud töid/projekte konsultatsioonifirmadelt, 44% tellinud üksikkonsultantidelt, 27% palunud mitteformaalset nõu ja abi asjatundjailt isiklike suhete baasil ning 9% on tellinud töid välismaistelt konsultantidelt/konsultatsioonifirmadelt

Kesksuurte ettevõtete seas on ülekaalukalt domineerivaks tööde/projektide tellimine konsultatsioonifirmadelt (87%). Sama suundumus iseloomustab ka suuretevõtteid, kuid väiksemate proportsioonidega. Mikro- ja väikeettevõtete ning tootmise ja teeninduse sektori vahel märkimisväärsed statistilised erinevused puuduvad.

41% kõigist konsultatsiooniteenust ostnud ettevõtetest on seda teinud mahus alla 10 000 krooni ning 22% mahus 10-25 tuh.kr. Seega on konsultatsiooniteenuste ostu rahaline maht valdavalt väike, kuid üldist pilti mõjutavad oluliselt ülejäänud, suurema mahuga projektide tellijad

52% konsultante kasutanud ettevõtetest on seda teinud mingi projekti, süsteemi või muudatuse väljatöötamiseks ja 40% juurutamiseks

Enim on kasutatud konsultatsiooniteenuseid juriidilistes küsimustes ning raamatupidamise ja finatsküsimumustes. Juhtimislike teemade konsultatsioonid on kokkuvõttes tagasihoidlikul kohal.

Konsultatsiooniteenuse vajadus on aktualiseerunud kõige enam kavandatud strateegia muutuse või arenguvajadusega (39%), aga ka konkreetse esilekerkinud probleemi või konflikti lahendamise vajaduse (35%) ning uute ideede ja arengusuundade otsimise vajadusega (33%). Suurettevõtete seas on selgelt esikohal strateegia muutuse või arenguvajadus (56%).

Pooled kõigist konsultatsiooniteenuste kasutajaist on infokanalina kasutanud kolleegide ja tuttavate soovitusi. 45% on kasutanud interneti üldotsingut. Muud infokanalid on vähemtähtsad. Seega on konsultatsiooniteenuse partneri valik suhteliselt personaalne ja turg suletud.

EAS konsultantide andmebaasi on kasutanud 12% konsultatsiooniteenuste tarbijaist.

Konsultantide kasutusega on olnud kokkuvõttes rahul 83% ja rahul pole olnud 17% teenuse tarbijaist. Rahulolu tervikuna on madalaim suurettevõtete seas (67%) ja kõrgeim kesksuurte ettevõtete (93%) ja mikroettevõtete (87%) seas.

Konkreetse kasuna ettevõttele nimetatakse eeskätt probleemi lahenemist (55%) ning seejärel teadmise teket, kuidas sarnaseid probleeme lahendada. Töö muutumist efektiivsemaks tunnistab 30% konsultatsiooniteenuste kasutajaist, otsese majanduslikku efekti saavutamist tunnistab aga siiski vaid 10%.

Rahulolematus konsultantide teenusega selgelt ühe põhjuse ümber ei koond. Väikese marginaaliga on esikohal põhjendus, et konsultandid pole tundnud piisavalt ettevõtte tegevusvaldkonna (sektori) eripära. Lisades siia ka teise põhjenduse – *pakutavad lahendused ei sobinud meile*, järeldub, et peamised etteheited konsultantidele koonduvad liiga üldiste lähenemiste kasutamise ja spetsiifiliste tingimuste mittetundmise ümber.

Konsultatsiooniteenuse kasutamise põhimõtete järgimises on problemaatilisteks tulemusteks eelkõige *töötajate nõrk valmisolek pakutava vastuvõtuks ja eeldiagnostika puudumine*, mis seab kahtluse alla kogu projekti ja lähenemise professionaalsuse ning viitab valmislahenduste (pakettide) müügi aktsendile konsultantide poolt.

Viimasega haakub omakorda uuringu tulemus, et konsultantide tegevus seondub Eestis enam projekti väljatöötamise kui juurutamisega.

Konsultantsiooniprojekti või muu selle sisu kajastava dokumendi koostamine on iseenesestmõistetav vaid veerandil juhtudest.

Tulemus annab problemaatilise konteksti konsultatsiooniteenuste ostmiseks avaliku toetusraha taotlemise ja eraldamise praktikale, kus nõutakse nimelt formaalsete kriteeriumide ja dokumentide selgust, et vastavad protseduurid läbipaistvad oleksid.

Konsultantsiooniprojekti koostamine on enim levinud mikroettevõtetest teenusekasutajate seas ja kõige vähem levinud suurettevõtetest teenusekasutajate seas, mis võib olla seotud mikroettevõtete formaliseerituma lähenemisega teenusele.

84% konsultatsiooniteenust mittekasutanud ettevõtetest toob põhjuseks lakoonilise – *pole vajadust olnud*. Vaid 7 % märgib, et teenus on kallis. Statistiliselt märkimisväärselt ei erine tulemused üheski ettevõtete rühmas.

Põhimõttelisi konsultatsiooniteenustest hoidujaid on siiski vaid 14% ning veel 24% teenuse minimiseerijaid. Ülejäänud 62% peavad konsultatsiooniteenuse kasutamist võimalikuks või vajalikuks. Hoiakud on erinevad sõltuvalt sellest, kas ollakse konsultatsiooniteenust kasutanud või mitte.

- Mittekasutanute seas on teenusest hoidujaid või minimiseerijaid kokku 42%
- Teenust kasutanute seas on vastavate hoiakute esindajaid kokku 25%

Samasuunaline küsimus kolmandast aspektist andis tulemuse, mille järgi 71% kogu valimist leiab, et konsultantide kasutamiseks ei ole olulisi takistusi/probleeme ja vaid 9% väidab, et teenus on kallis või pole hinna/kvaliteedi suhe piisav

Uuringu tulemuste järgi võib eeldada, et konsultatsiooniteenuse kasutuse levik jääb lähema poolteise aasta jooksul üldjoontes senisele tasemele, kuigi hoiakute suund viitab ka kasvu võimalustele.

Seega võib öelda, et põhimõtteline valmisolek konsultatsiooniteenuste kasutamiseks Eesti äri sektoris on suurem kui reaalne tase. Samas ei selgu ühtki konkreetset ja domineerivat põhjust teenuse mittekasutamiseks, mis viitab sellele, et tegelikult näib konsultatsiooniteenus kui selline olevat Eesti turul suhteliselt tundmatu ja puudub harjumus või valmisolek seda kasutada.

Konsultatsiooniteenust kasutanute kogemus (hinnang) on üldiselt positiivne. Põhiküsimuseks teenuse ostu leviku toetamisel on seega esmase künnise ületamine ja positiivse kogemuse saamine/andmine.

Samas peaks konsultatsioonifirmade tegevus teenuste pakkumisel olema paindlikum ja kliendikesksem ning vältima valmislahenduste müüki.

Avalik sektor ja EAS

Avalikult sektorilt oodatakse vaadeldavate teenuste turul peamiselt järgmist:

- maksusoodustuste rakendamine koolituskuludele
- otsene rahaline tugi teenuste ostmiseks
- kvaliteetse informatsiooni pakkumist koolitusfirmadest, spetsialistidest ja kursustest
- suuremat koordineeritust ja korrastatust seadusandlike uuenduste tutvustamisel

Märkimisväärne on, et piirkondlikud eripärad neis ootustes puuduvad.

22% kogu valimist ei oota avalikult sektorilt mitte mingisugust tuge või ei pea seda otstarbekaks.

84% küsitletud ettevõtetest pole EAS-lt abi/toetust saanud, ega pole seejuures selle vastu ka huvi tundnud. Kokku on EAS-lt saanud mingit abi või toetust 12% äriettevõtetest. Suurem abi/toetuse saajate osakaal on Lõuna-Eestis (18%), väliskapitali kontrollitavate ettevõtete seas (16%) ja suurettevõtete seas (22%).

EAS tegevusega konsultatsiooni- ja koolitusturul on sealt mingit teenust või tuge saanud ettevõtted üldiselt rahul (kokku 62%), rahulolematuid on 11% vastavast rühmast

Vastavalt ettevõtete ootustele, peaks EAS rohkem keskenduma...

- Konsultatsiooni- ja koolitusteenuste ostu rahalisele toetamisele
- Seejärel konsultatsiooni- ja koolitusteenuste kohta informatsiooni jagamisele ning omaenda konsultatsiooni- ja koolitusteenuste pakkumisele

Konsultatsiooni- ja koolitusteenuste temaatilistes valdkondades muutusi prognoosida ei osata ning seni huvipakkunud teemad jäävad selleks ka nähtavas tulevikus.

UURINGU TULEMUSTE ÜLEVAADE

1 Konsultatsiooniturg ärisektoris

1.1 Konsultatsiooniteenuste kasutamise aktiivsus

Konsultatsiooniteenuste kasutamise levik

Viimase 1.5 aasta jooksul (2004-2005 juuni) on konsultantide abi või teenuseid kasutanud 22% ettevõtlussektorist Eestis. Keskmisest veidi enam on konsultatsiooniteenust kasutanud Lõuna-Eesti ettevõtted (29%) ja väliskapitali kontrollpakiga ettevõtted (27%). Keskmisest vähem on konsultatsiooniteenust kasutanud mikroettevõtted (19%). Tootmis- ja teenindustevõtete osas erinevus puudub.

Konsultatsiooniteenuste kasutamise viis

49% konsultatsiooniteenust kasutanud ettevõtetest on tellinud töid/projekte konsultatsioonifirmadelt, 44% tellinud üksikkonsultantidelt, 27% palunud mitteformaalset nõu ja abi asjatundjailt isiklike suhete baasil ning 9% on tellinud töid välismaistelt konsultantidelt/konsultatsioonifirmadelt (toodud variandid ei olnud üksteist välistavad). Toodud jaotus on märkimisväärselt erinev peamiselt ettevõtte suurusest tulenevalt.

Kesksuurte ettevõtete seas on ülekaalukalt domineerivaks tööde/projektide tellimine konsultatsioonifirmadelt (87%) ning muude variantide osakaal tunduvalt väiksem (üksikkonsultantidelt näiteks 27%). Sama suundumus iseloomustab ka suurettevõtteid, kuid väiksemate proportsioonidega (konsultatsioonifirmade teenused 56%, üksikkonsultandid 11%). Mikro- ja väikeettevõtete ning tootmise ja teeniduse sektori vahel märkimisväärsed statistilised erinevused puuduvad.

Konsultatsiooniteenuste rahaline maht

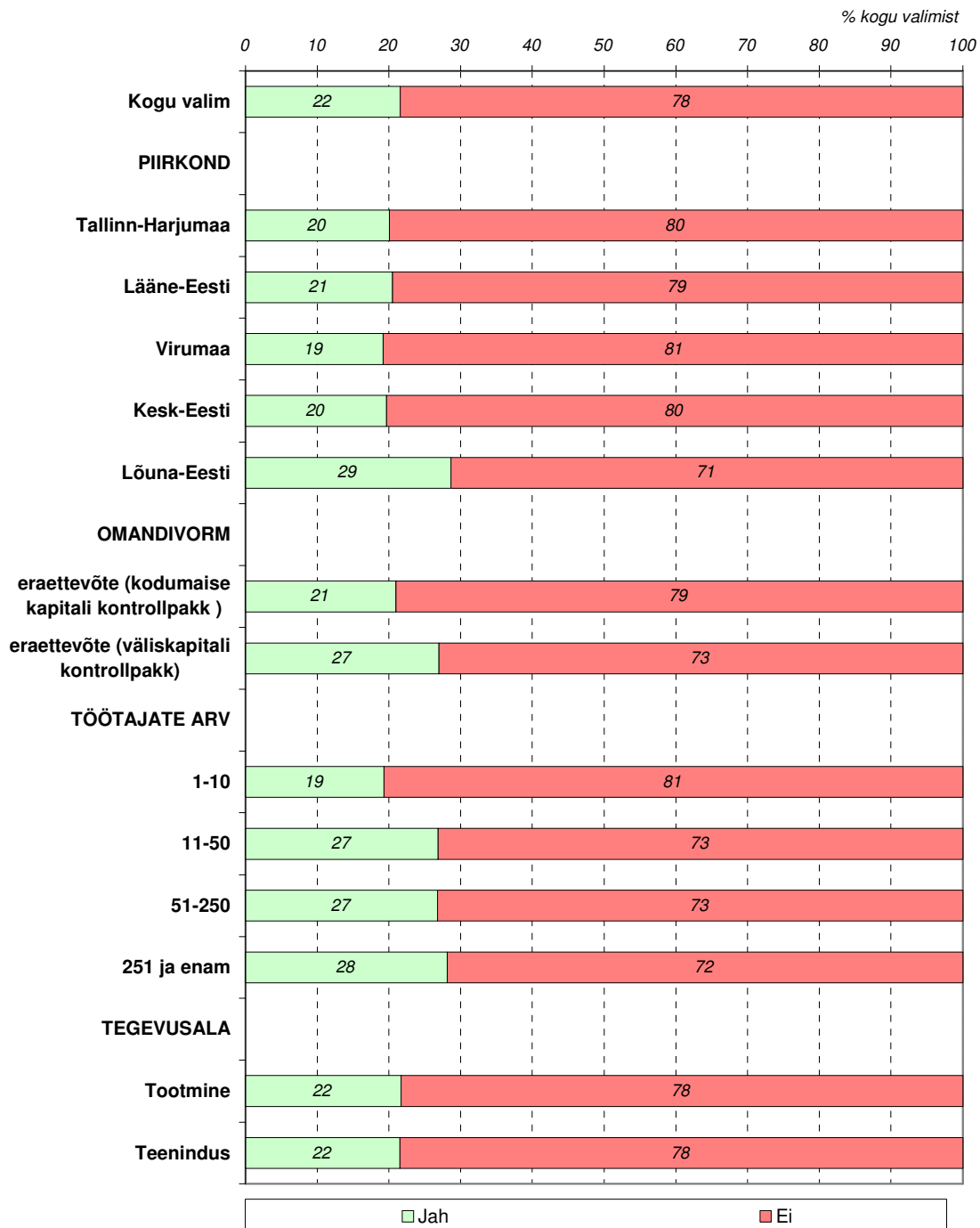
41% kõigist konsultatsiooniteenust ostnud ettevõtetest on seda teinud mahus alla 10 000 krooni ning 22% mahus 10-25 tuh.kr. Seega on konsultatsiooniteenuste ostu rahaline maht valdavalt väike.

Siinkohal arutati ka keskmine rahaline maht arvestades järgmiste lihtsustustega. Küsimustikus esitati viimase poolteise aasta konsultatsiooniteenuste ostu rahalise mahu vahemikud (täpset summat ei osata või taheta telefoniintervjuu käigus öelda). Keskmise mahu avutamise aluseks võeti toodud vahemike keskpunktid – näiteks vahemiku 10-25 tuh.kr. puhul 17.5 tuh.kr. Esimese vahemiku puhul (kuni 10 tuh.) võeti arvutuse aluseks 5 tuh.kr., viimase skaalapunkti puhul (üle 1 milj.kr.) aga 2 milj. kr.

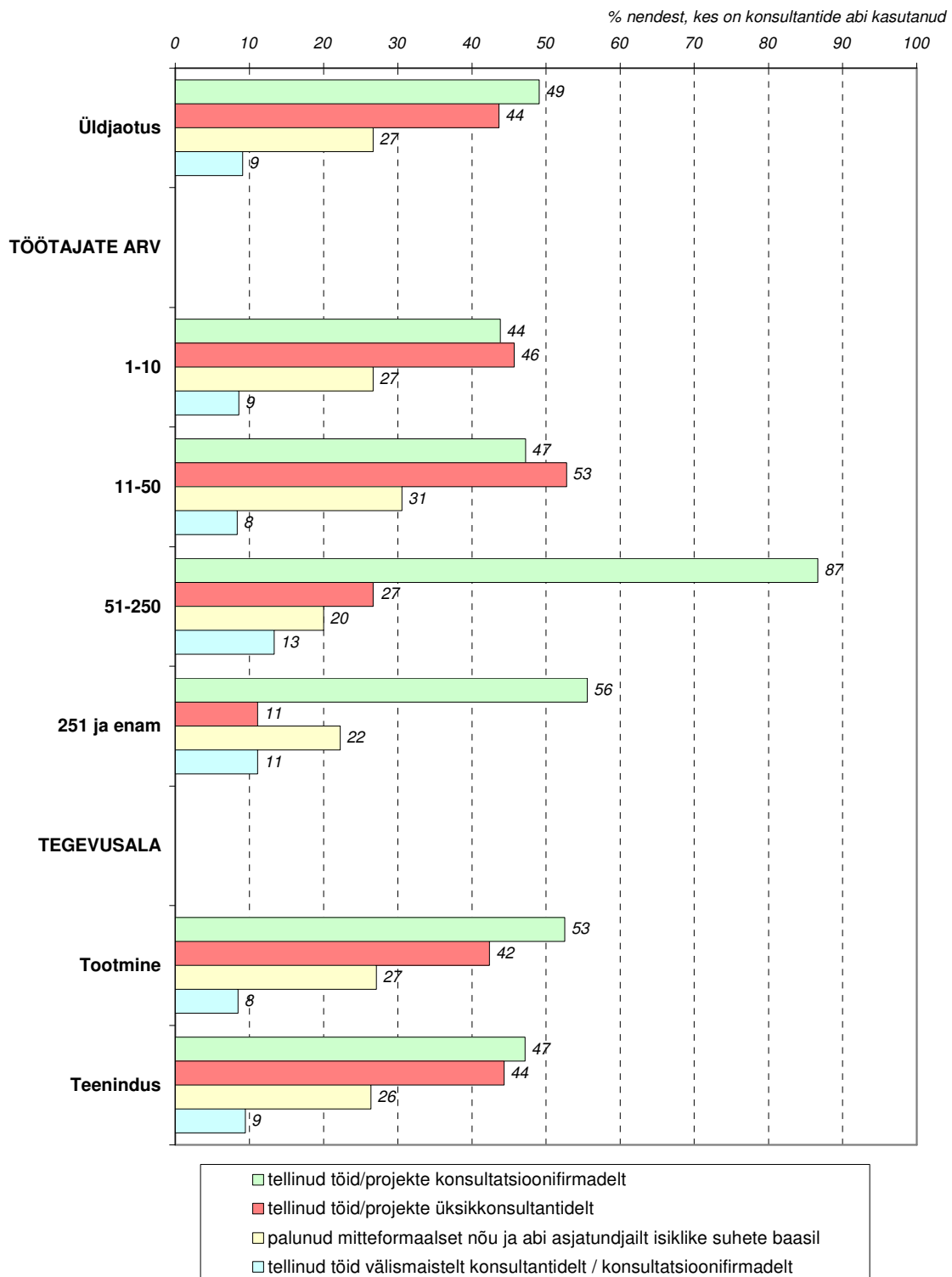
Toodud lihtsustusi aluseks võttes, osteti viimase poolaasta jooksul ettevõtluse ärisektoris konsultatsiooniteenuseid tarbinud ettevõtete poolt konsultatsiooniteenuseid keskmiselt 59.2 tuh.krooni eest. Samade arvutuste tegemine ettevõtte suuruse rühmade järgi ei ole otstarbekas, kuna vastavad alamvalimid jäävad väga väikseks ning tulemused juhuslikest mahtude erinevustest mõjutatuks. Näib siiski, et

teenindustevõtete poolt ostetud konsultatsiooniteenuste keskmine rahaline maht (68 000) ületab tootmisettevõtete oma (44 000).

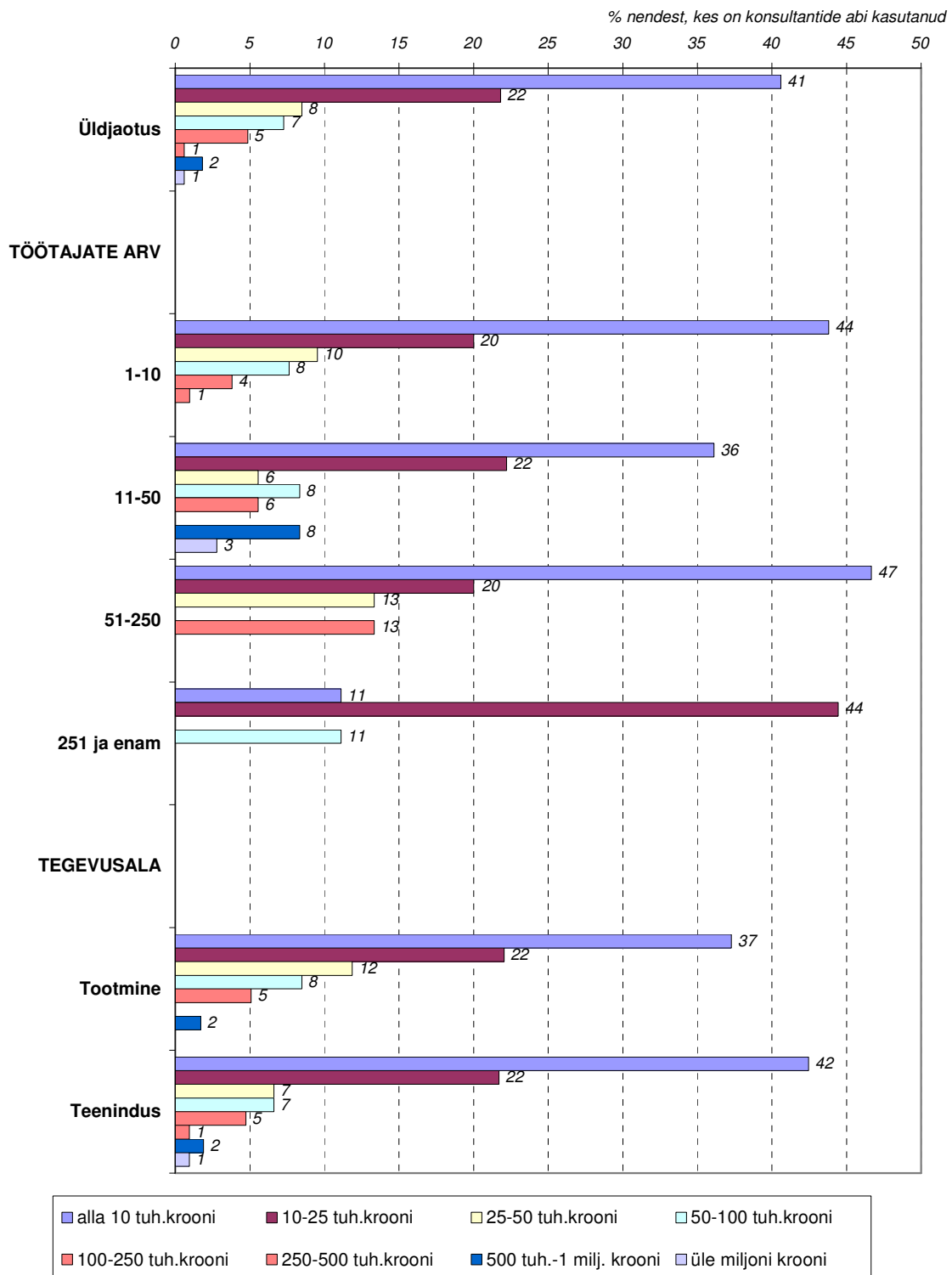
Konsultantide kasutamine

Konsultantide abi kasutamise viisid

Konsultatsiooniteenuse rahaline maht

1.2 Konsultatsiooniteenuste kasutamise lähtekohad

Konsultantide kasutamise eesmärk

52% konsultante kasutanud ettevõtetest on seda teinud mingi projekti, süsteemi või muudatuse väljatöötamiseks ja 40% juurutamiseks (8% ei vastanud, kuna kumbki variant ei sobinud, mis viitab mitteformaalsele nõuandmisele või muu iseloomuga töödele, mis seonduvad näiteks turunduse või juriidiliste konsultatsioonidega)

- *Järgnevatel diagrammidel on näha, et kumbki variant ei sobinud eeskätt suurettevõtetele (vastama jättis 45%)*

Konsultatsiooniteenuse vajadus on aktualiseerunud kõige enam kavandatud strateegia muutuse või arenguvajadusega (39%), aga ka konkreetse esilekerkinud probleemi või konflikti lahendamise vajaduse (35%) ning uute ideede ja arengusuundade otsimise vajadusega (33%). Suurettevõtete seas on selgelt esikohal strateegia muutuse või arenguvajadus (56%).

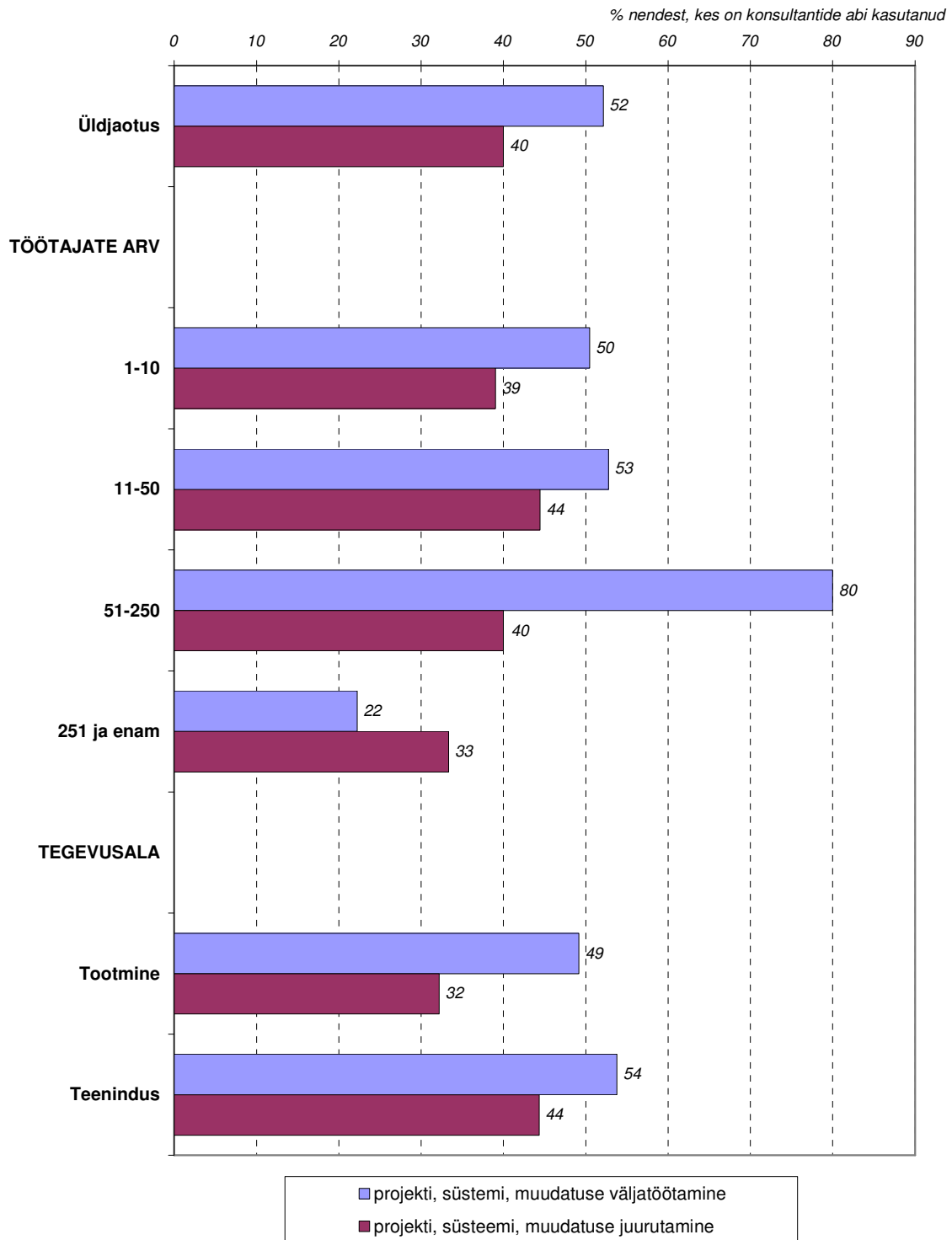
Infokanalid konsultatsiooniteenuste kohta

Pooled kõigist konsultatsiooniteenuste kasutajaist on infokanalina kasutanud kolleegide ja tuttavate soovitusi. 45% on kasutanud interneti üldotsingut. Muud infokanalid on vähemtähtsad, millede seas järgnevad konsultantide / konsultatsiooni-firmade endi tutvustused ja esitlused (27%) ning omanike või emafirma soovitused (25%).

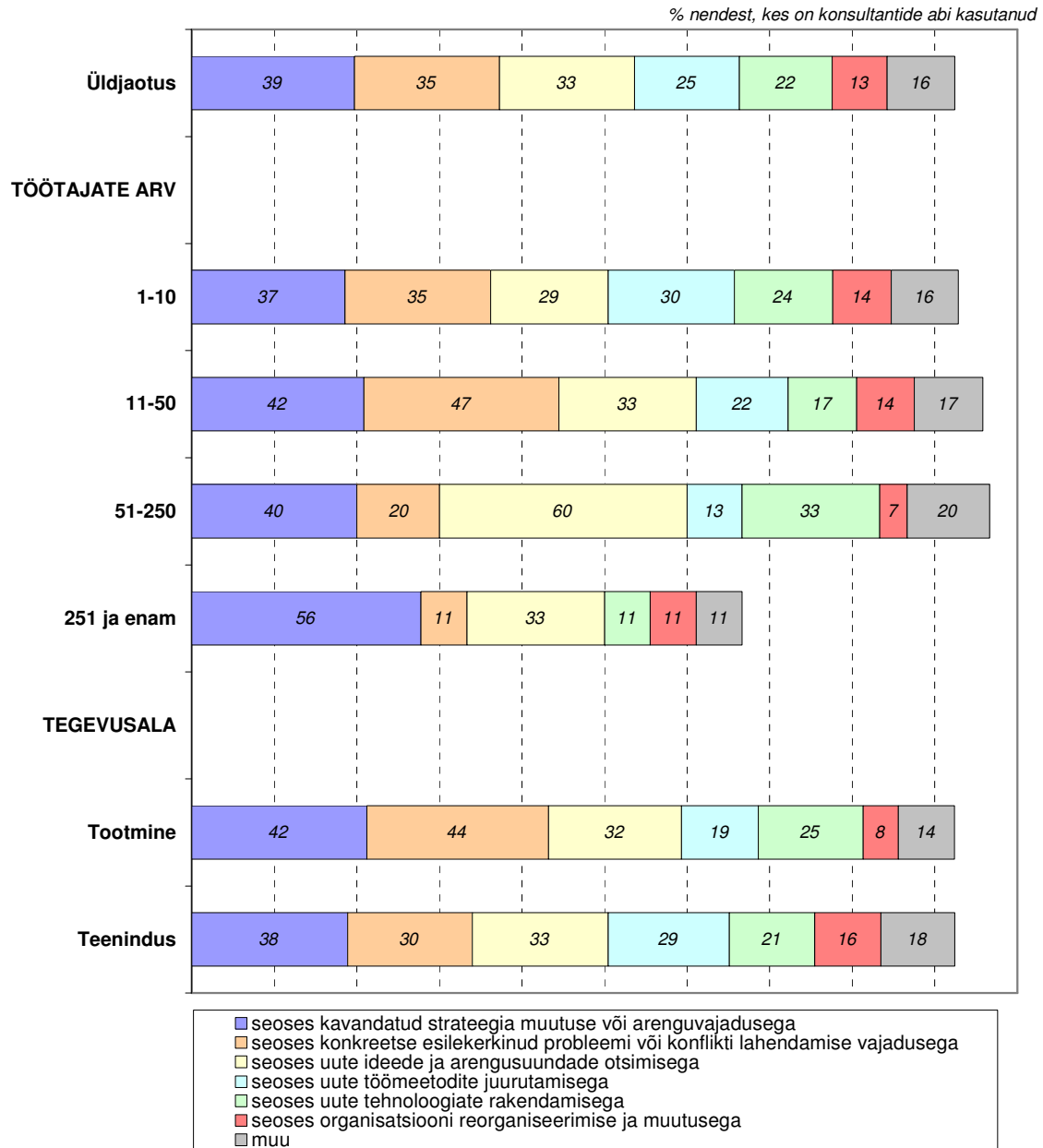
Saadud vastustest on näha, et kolleegide/tuttavate soovitused on võrdselt tähtsal kohal kõigi suurusjärgu ettevõtete jaoks, välja arvatud suurettevõtted, kus selle kanali suhteline tähtsus langeb ning vastavalt kasvab muude kanalite osatähtsus.

EAS konsultantide andmebaasi on kasutanud 12% konsultatsiooniteenuste tarbijaist.

Konsultantide töö eesmärk

Konsultatsiooniteenuse vajaduse tekkimine

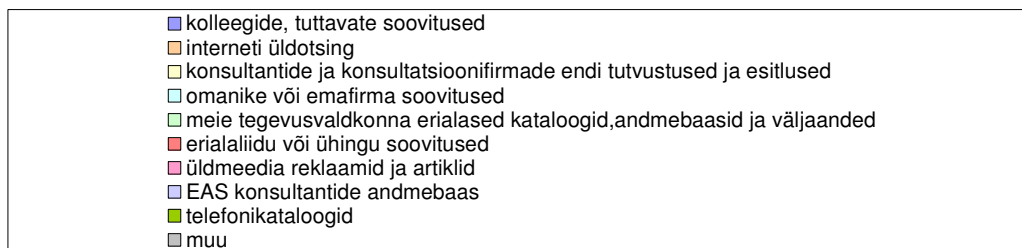
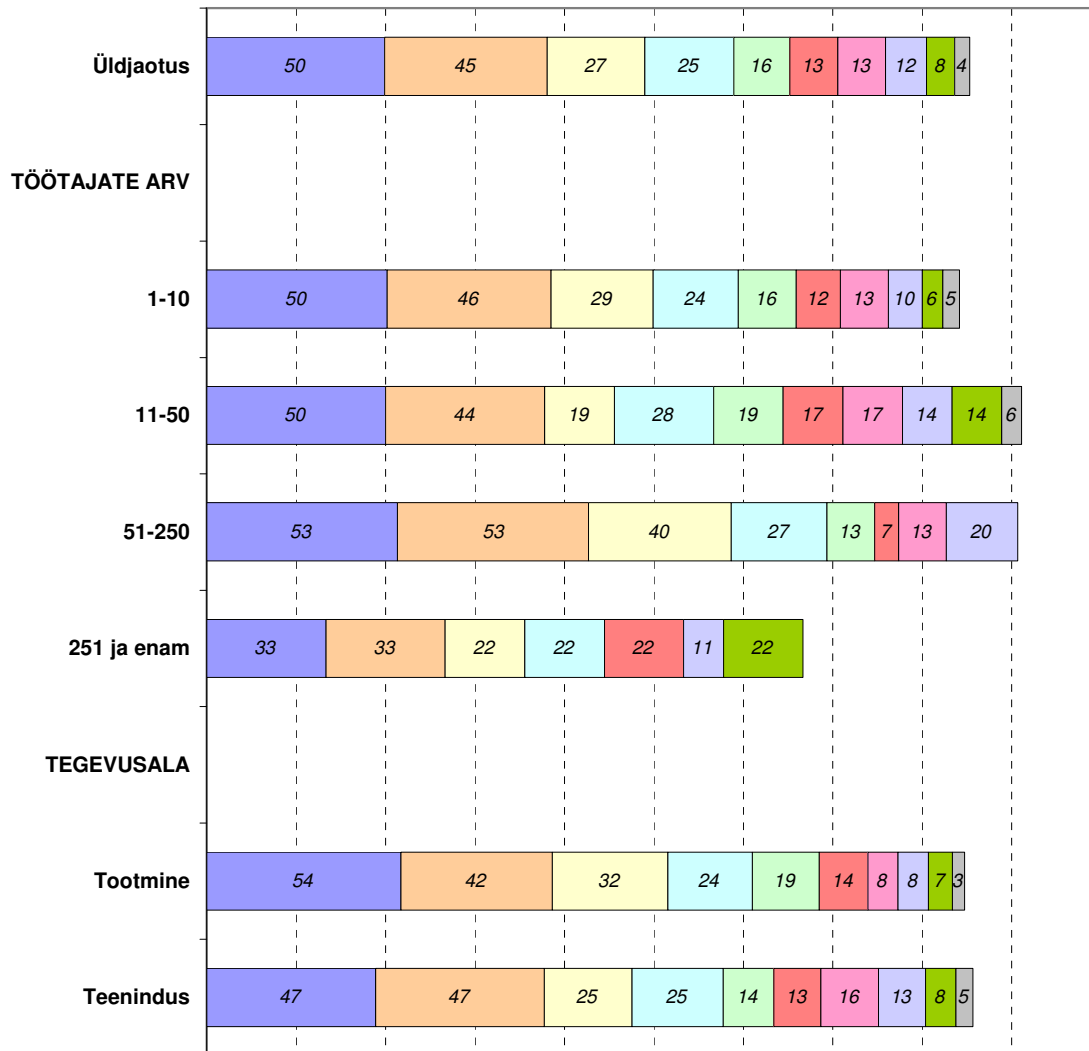

K 6 muud vastused:

- muudatused seadusandluses (5 x)
- disainerite alaseid
- EAS pakkumised
- et PRIA-S toetusi saada
- ettevõtte laienemisega
- euro liidu üleminekuga
- impordiga seoses
- iseloomust olenevalt
- juhtkonna vahetumisega
- juriidiline teenus
- kvaliteedi juhtimine
- käibemaksuga seoses
- laenuaotluse vormistamiseks
- mälu värskendamiseks töökaitse alal, oli tööõnnetus
- nõuded projektidele on sellised et firmas puudub isik kes seda suudaks kokku panna
- raamatupidamine
- raamatupidamise probleemid
- seaduste täitmisega
- teenuse kvaliteedi parandamine
- toetuse saamiseks
- töö tervishoiu
- uute teenuste rakend., turu hõivamine
- uute turgudega seoses

Infokanalite kasutamine konsultatsiooniteenuse jaoks info saamiseks

% nendest, kes on konsultantide abi kasutanud

K 7 muud vastused:

- ise pakunud
- isikliku kontakti olemine
- kauaaegne koostöö
- lepinguline suhe
- pakuvad koolitusi
- referentide, isiklik kogemus
- varasemad kontaktid

1.3 Konsultatsiooniteenuste kasutamise sisu ja efekt

Kasutatud konsultatsiooniteenuste teemad/probleemid

Enim on kasutatud konsultatsiooniteenuseid juriidilistes küsimustes, raamatupidamise ja finantsküsimustes. Juhtimislike teemade konsultatsioonid on kokkuvõttes tagasihoidlikul kohal. Siit ka suhteliselt madalad konsultatsiooniteenuste rahalised mahud ning raskused vormistatud projekti või projekti koostamise/juurutamise määratlemisel.

Rahulolu teenuse kasutamisega

Konsultantide kasutamisega on senise kogemuse põhjal väga rahul 24%, üldiselt rahul 59%, pigem ei ole rahul 15% ja üldse pole rahul 2% konsultatsiooniteenuste kasutajaist. **Seega on konsultantide kasutusega olnud kokkuvõttes rahul 83% ja rahul pole olnud 17% teenuse tarbijaist.**

Rahulolu tervikuna on madalaim suurettevõtete seas (67%) ja kõrgeim kesksuurte ettevõtete (93%) ja mikroettevõtete (87%) seas.

Kasud ja rahulolematuse põhjused

Konkreetsena kasuna ettevõttele nimetatakse eeskätt probleemi lahendamist (55%) ning seejärel teadmise teket, kuidas sarnaseid probleeme lahendada. Töö muutumist efektiivsemaks tunnistab 30% konsultatsiooniteenuste kasutajaist, otsese majanduslikku efekti saavutamist tunnistab aga siiski vaid 10%.

Suhteliselt eripärane on jälle suurettevõtete hinnang, kus probleemi lahendamisele lisaks tõusevad esile eesmärkide selgemaks muutumine (44%) ning ka otsene majanduslik efekt (33%).

Rahulolematust konsultantide teenusega selgelt ühe põhjuse ümber ei koonu. Statistiliselt lähedaselt on nimetatud pea kõiki küsimustikus pakutud põhjusi, kuid väikese marginaaliga on esikohal siiski põhjendus, et konsultandid pole tundnud piisavalt ettevõtte tegevusvaldkonna (sektori) eripära. Lisades siia ka teise põhjenduse – pakutavad lahendused ei sobinud meile, mis võib olla samuti seotud ettevõtte tegevusvaldkonna eripäraga – järeldeb, et peamised etteheited konsultantidele koonduvad liiga üldiste lähenemiste kasutamise ja spetsiifiliste tingimuste mittetundmise ümber.

Konsultatsiooniteenuse kasutamise põhimõtete järgimine ettevõtete poolt.

Vaadeldud kuuest põhimõttest on täielikult/alati järgitud:

- juhtkonna ja töötajate endi osavõtt konsulteerimisprojektist – 70% teenuse kasutajaist
- juhtkonna toetus ja vajalike tingimuste loomine konsultantide tööle – 68%
- ülesande täpne formuleerimine ja konsultantidega eelnev läbiarutamine – 55%
- ettevõtte töötajate informeerimine konsulteerimisega seotud projekti eesmärkidest ja iseloomust – 45%
- ettevõtte töötajate valmisoleku loomine konsultantide poolt pakutava vastuvõtuks – 37%

- ettevõtte või valdkonna eelneva diagnostika/auditl läbiviimine – 28%

Meie arvates on problemaatilisteks tulemusteks eelkõige 2 viimast. Kui töötajate valmisolek pakutava vastuvõtuks seondub otseselt konsulteerimisprojektist saadava potentsiaalse efekti või muutuse realiseerumisega, siis eeldiagnostika puudumine seab kahtluse alla kogu projekti ja lähenemise professionaalsuse ning viitab valmislahenduste (pakettide) müügi aktsendile konsultantide poolt. Nagu ülalpool selgus, on ettevõtte ja valdkonna spetsiifika mittetundmine ka peamisi etteheiteid konsultantide tegevusele.

Samuti viitab diagnostika etapi puudumine puudulikule töökultuurile konsultatsiooniteenuse vallas, kuna ilma usaldusväärse diagnoosita (ettevõtte juhtkonna probleemiasetus ei pruugi seda olla või esindab vaid ühte, ilma laiema taustata nägmust) ja sellest tuleneva probleemi olemuse ja põhjuste määratlemiseta, on kaheldav ka järgnev abinõude valik.

Viimasega haakub omakorda juba esitatud uuringu tulemus, et konsultantide tegevus seondub meil enam projekti väljatöötamise kui juurutamisega.

Kasutatud konsultandid on kogu töö projekti või muu selle sisu kajastava dokumendi koostanud alati 24% vastanute poolt, mõnikord, oleneb tööst 51% vastanute poolt ning ei ole 25% vastanute poolt. Seega pole konsultatsiooniprojektiga seotud ettevõttesiseste dokumentide vormistamine 75%-l juhtudest iseenesestmõistetav.

Toodud tulemus sellisena positiivset või negatiivset signaali ei sisalda. Konsultatsioonitegevus on oma loomult selline, mis tõepoolest on orienteeritud süsteemi või protsesside reaalsele muutmisele/arendamisele ja see ei pea alati sisaldama vastavate dokumentide vormistamist. Küll aga annab tulemus konteksti konsultatsiooniteenuste ostmiseks avaliku toetusraha taotlemise ja eraldamise praktikale, kus nõutakse nimelt formaalsete kriteeriumide ja dokumentide selgust, et vastavad protseduurid läbipaistvad oleksid.

Meie arvates pole siin rahuldavat lahendust niikaua kui ühe poole huvi on saada teenusest eeskätt reaalselt kasu ja teise poole võimalused on avaliku raha jagmist vaid formaalselt hinnata ja kontrollida (projekti dokumentide formaalne vormistamine ei muuda selle sisu). Taotluste ja eeldatava efekti reaalne sisuline hindamine saab toimuda vaid sõltumatute asjatundjate poolt ettevõttes kohapeal.

Huvitav on siinkohal märkida, et konsultatsiooniprojekti koostamine on enim levinud mikroettevõtetest teenusekasutajate seas (28% alati, 26% mitte kunagi) ja kõige vähem suurettevõtetest teenusekasutajate seas (11% alati, 44% mitte kunagi). Tulemus annabki ilmselt tunnistust sellest, et suurettevõtetele on tähtsam pigem asja sisuline kui formaalne külg, mikroettevõtted on aga konsultatsiooniteenust saanud kasutada sageli vaid avaliku raha toel ja seetõttu ka teenust enam dokumentaalselt kirjeldanud.

1	PK	Tallinn-Harjumaa	Lääne-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lõuna-Eesti	TOTAL
	Juriidiline/seadused	19	4	4	4	11	42
	Raamatupidamine	17	1	2	0	3	23
	Finantsküsimused	3	3	3	3	3	15
	Projekti koostamine/läbiviimine	6	1	1	2	2	12
	Erialane	6	1	1	1	3	12
	Turundus/müük	9	0	1	0	2	12
	Töökeskkond/tööohutus	7	1	0	0	3	11
	Põllumajanduaalane	3	1	1	0	5	10
	Personalialane	5	2	1	1	1	10
	Juhtimine	4	1	1	1	2	9
	Eksport/väliskaubandus	2	1	1	1	3	8
	EL rahade kasutamine	1	0	2	0	5	8
	IT	4	2	0	0	2	8
	Kinnisvara	1	0	3	0	1	5
	ISO/standartiseerimine	1	1	0	0	2	4
	TOTAL	88	19	21	13	48	189

Siin ja edaspidi on analoogse tabeli lugemisel oluline silmas pidada järgmist.

Veerus 1 on toodud vastajate poolt nimetatud vastused (teemad(märksõnad)

Järgmistes veergudes on toodud nimetatud märksõnade esinemissagedus kordades vastajarühmade lõikes

TOTAL veerg näitab toodud märksõnade üldist nimetamissagedust kordades kogu vaadeldava (alam-) valimi kohta

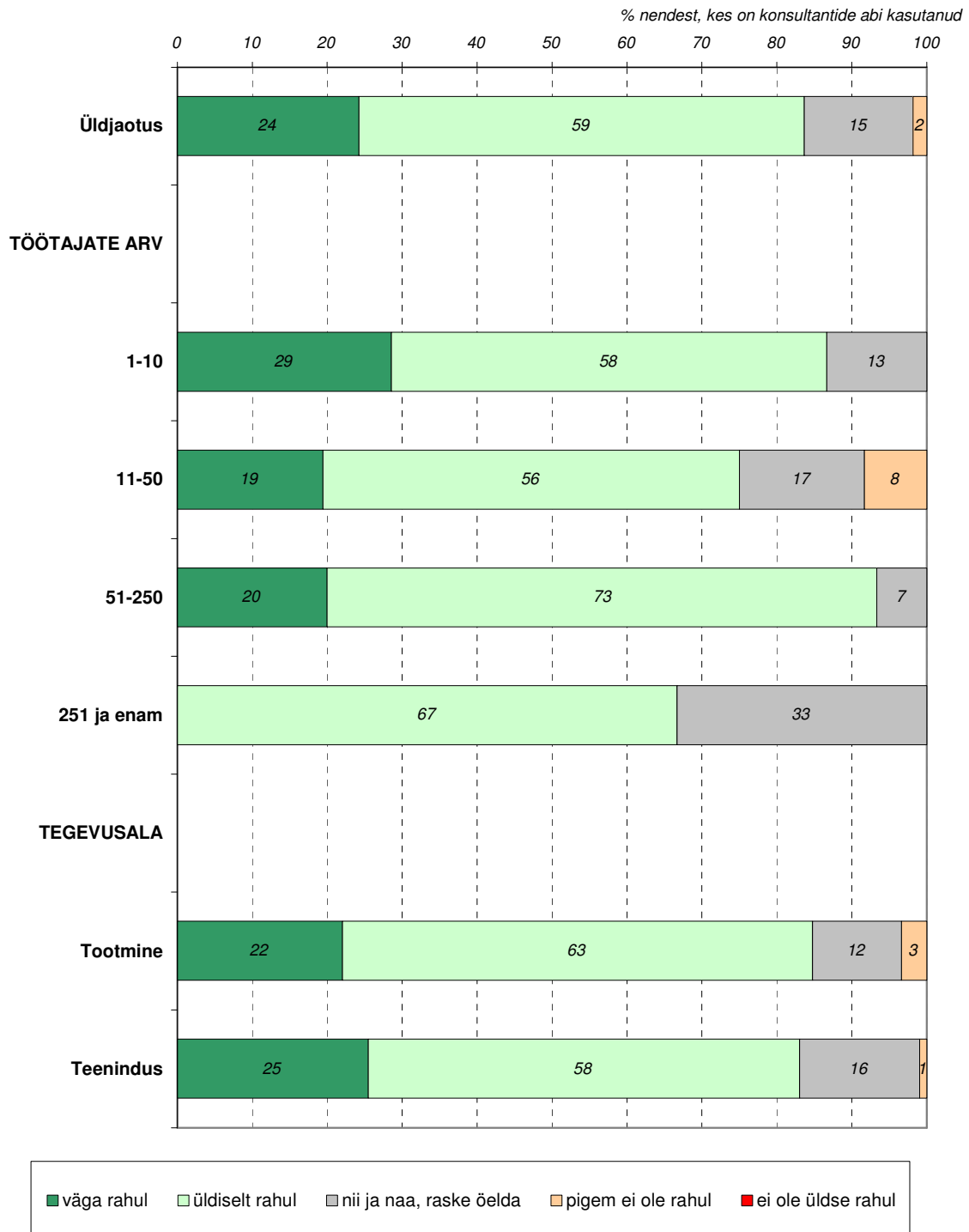
TOTAL rida näitab vastuste arvu antud vastajarühmade lõikes

TOTAL rea ja veeru ristruut näitab kokku antud märksõnade arvu vaadeldava valimi hulgas

Sinine ruut tulemuse ümber näitab, et antud tunnus/märksõna on statistiliselt usaldusväärselt iseloomulik võrreldes teiste vastajarühmadega (usaldusväärsuse määratlemisel arvestatakse vastuste üldarvu suhet nii veerus, reas kui antud vastajarühmas)

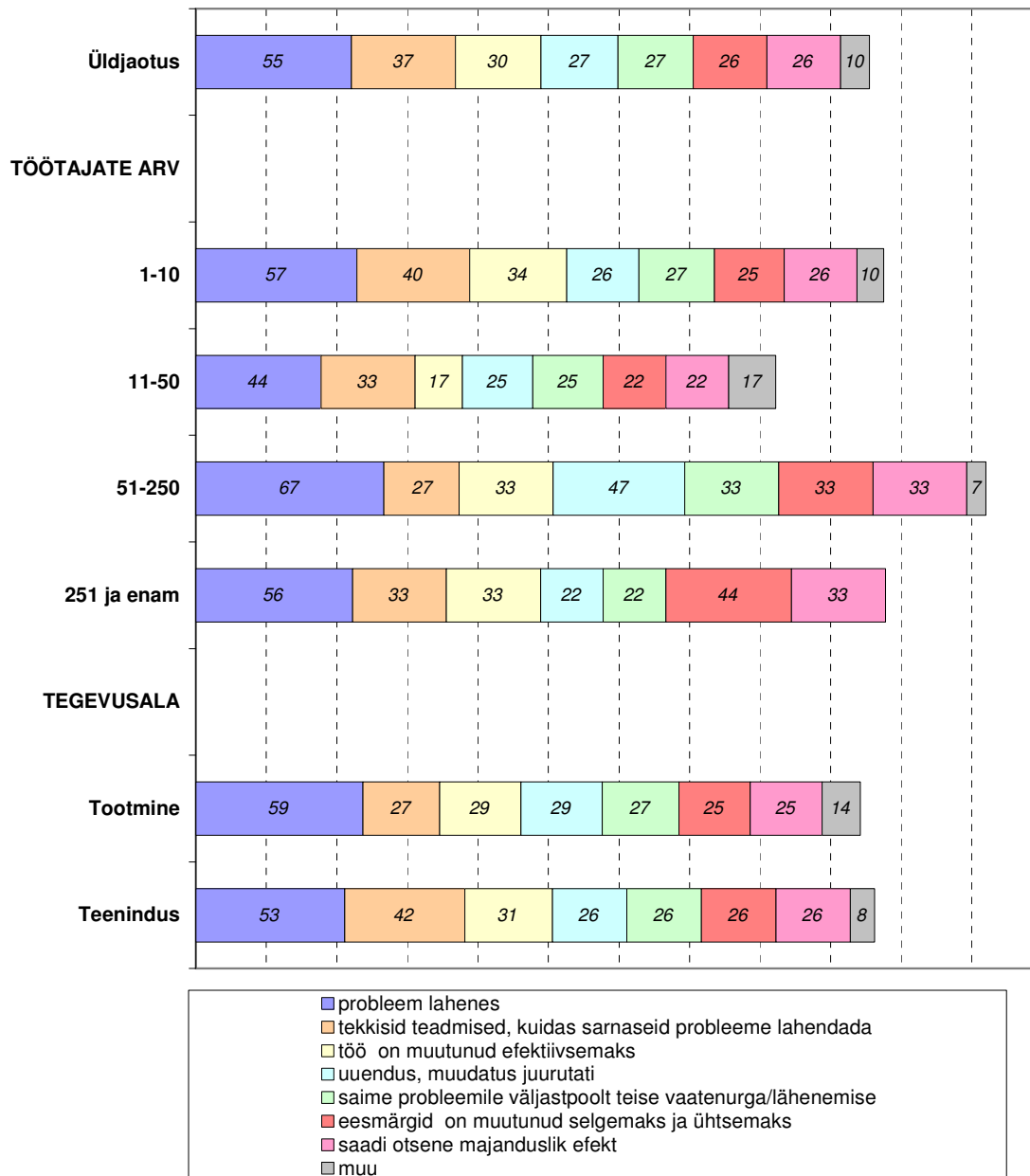
Roosa ruut tulemuse ümber näitab, et antud tunnus/märksõna on statistiliselt usaldusväärselt mitteisloomulik võrreldes teiste vastajarühmadega

Rahulolu konsulantide kasutamisel senise kogemuse põhjal

Kasu ettevõttele (rahul konsultatsiooniga)

% nendest, kes on konsultantide abi kasutanud

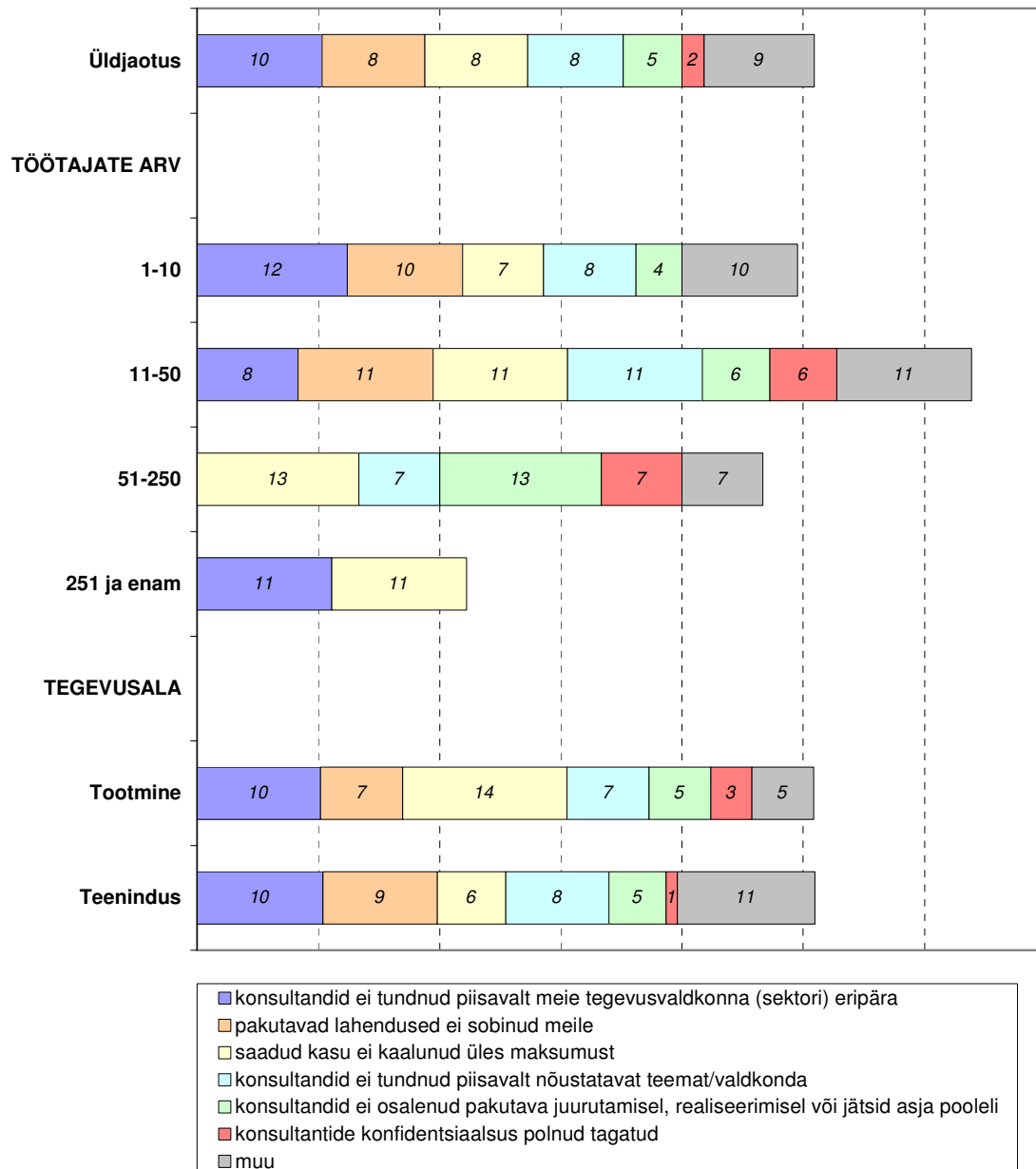

K 9 muud vastused:

- protsess käib (2 x)
- aja kokkuhoid
- areng nii indiv. tehnoloogiline
- firmal olemas ISO sertifikaat
- kindlustunne
- klientide arv on kasvanud
- klientide usalduse tõus
- oma ideed said konkreetsema raamistiku
- probleem ei lahendunud, said ainult infot
- projekt käib
- projekt on saanud positiivse otsuse
- projekt on veel pooleli
- saavutati visuaalne efekt kliendi rahulolu
- see on lahutamatu osa, mitte kasu

Rahulolematus konsultatsiooniga neil juhtudel, kui on olnud probleeme

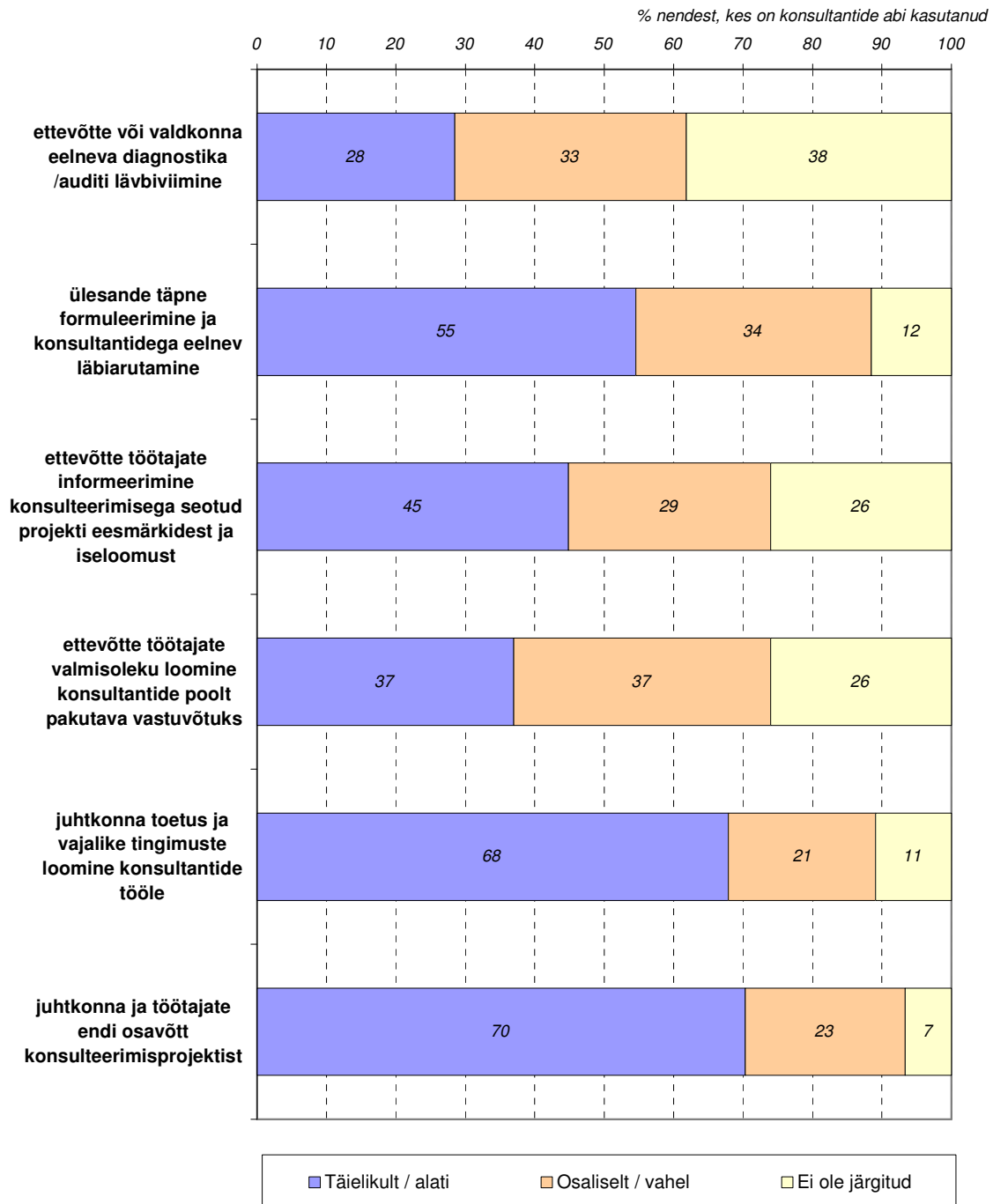
% nendest, kes on konsultantide abi kasutanud

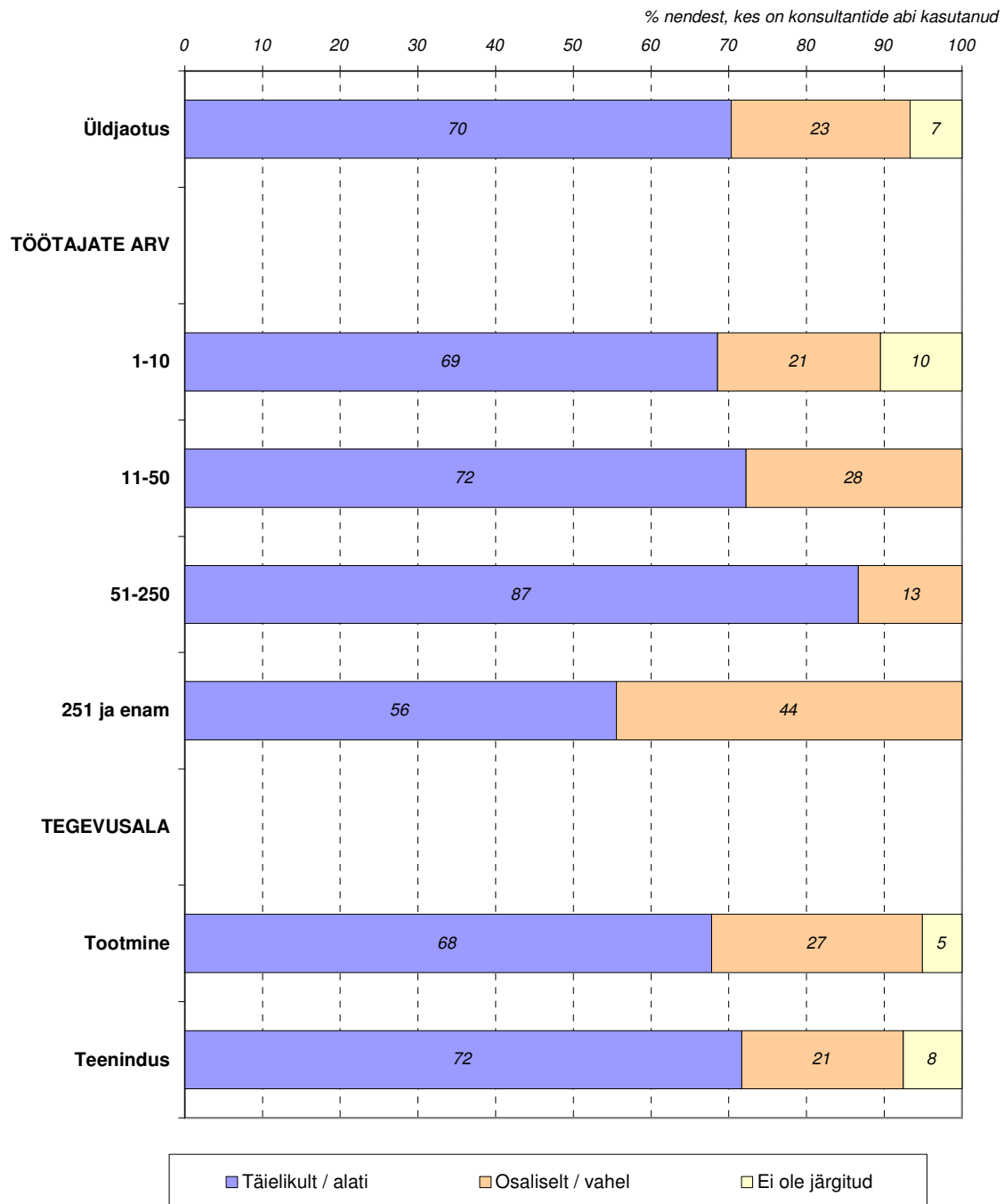
K 10 muud vastused:

- hinnad kallid
- konsultantide nappus
- konsultatsioon on liiga pealiskaudne
- kõigil on kogu aeg kiire
- periood kirjutamise ja elluviimise vahel liiga suur
- tegutsemiskiirus
- ärivaldkond ülepolitiseeritud
- ülesande püstitusest erinev arusaamine, kommunikatsioon

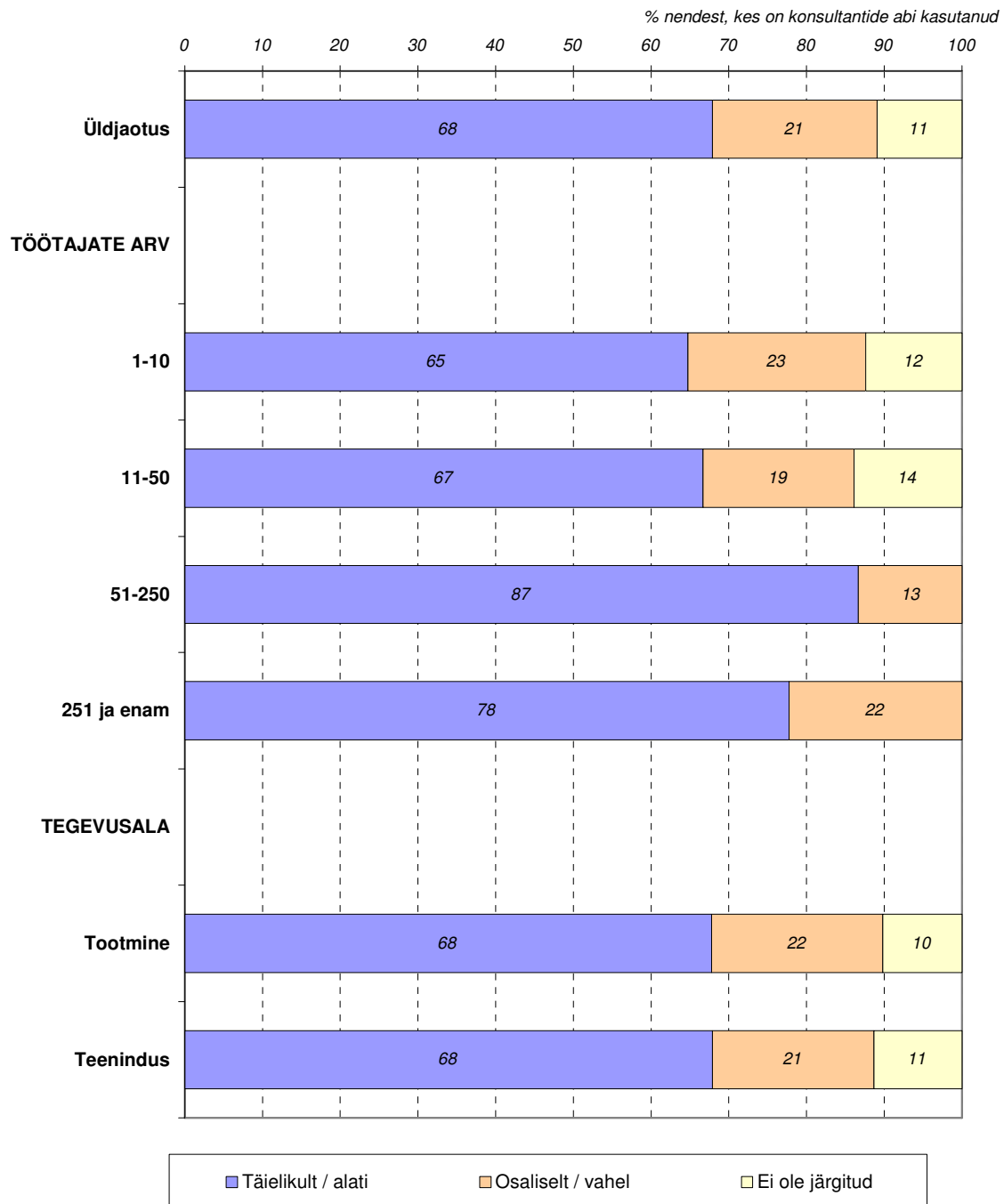
Konsultantide kasutamisel järgnevate põhimõtete järgimine...

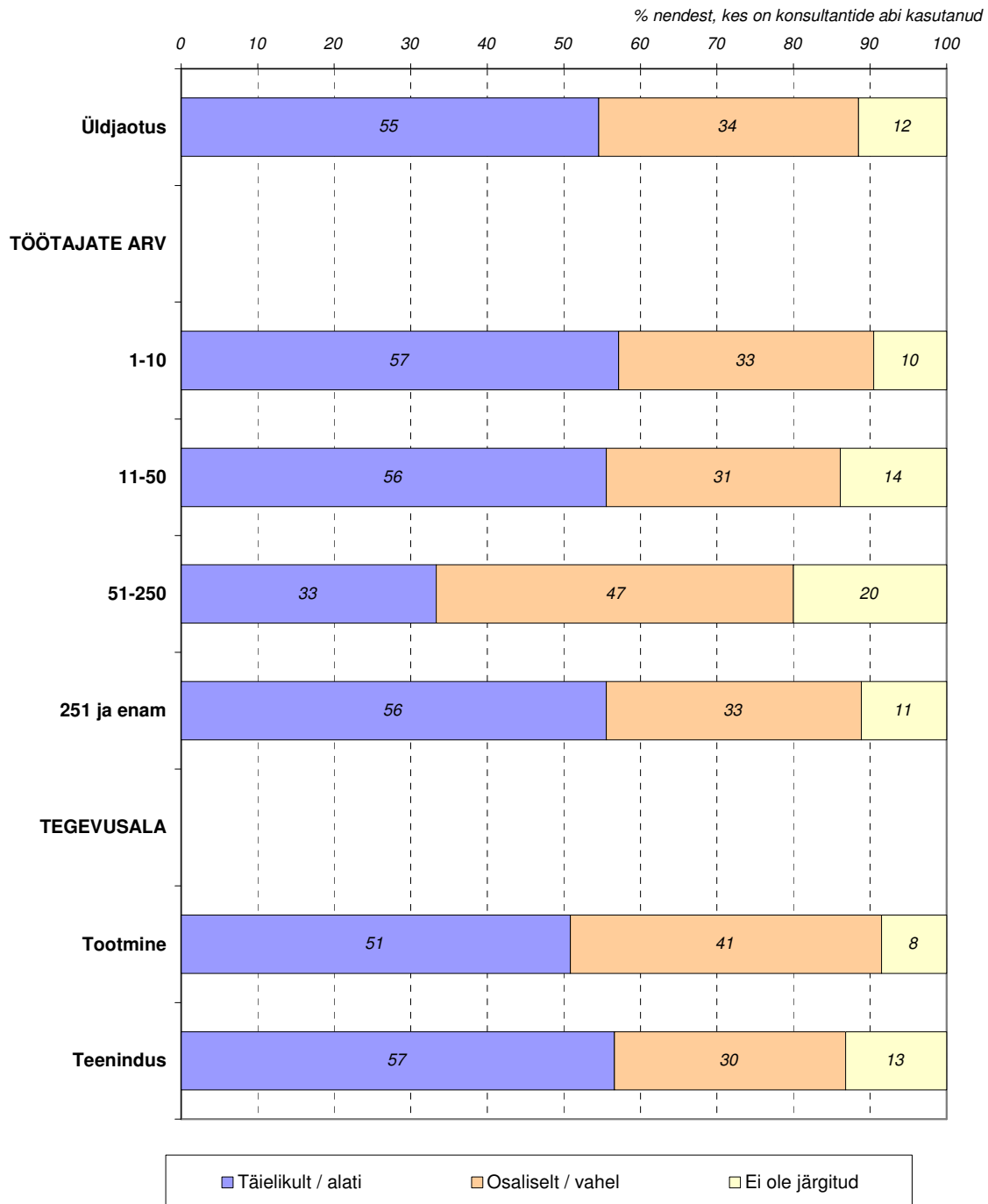
Konsultantide kasutamisel põhimõtete järgimine: juhtkonna ja töötajate endi osavõtt konsulterimisprojektist

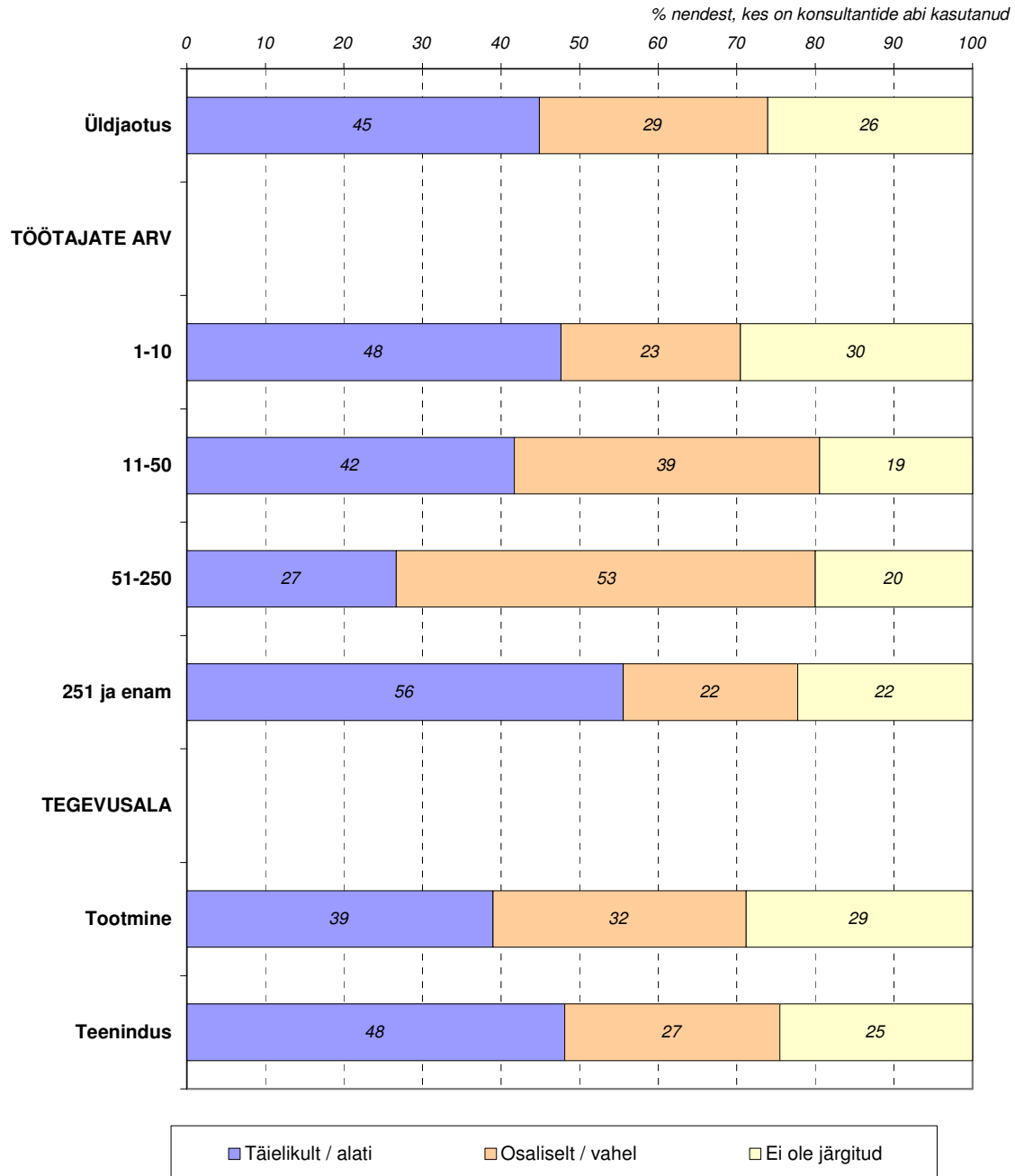
Konsultantide kasutamisel põhimõtete järgimine: juhtkonna toetus ja vajalike tingimuste loomine konsultantide tööle

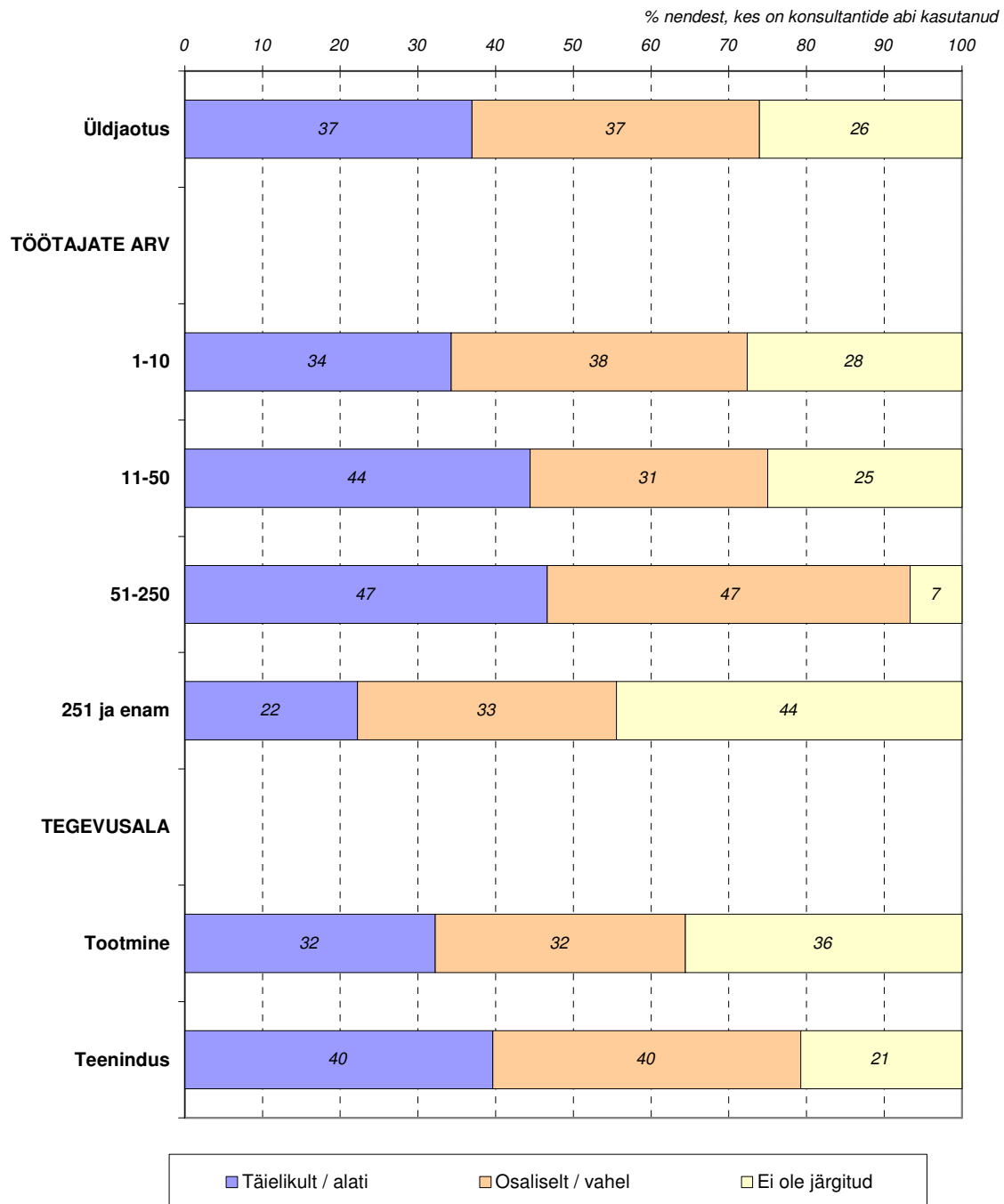
Konsultantide kasutamisel põhimõtete järgimine: ülesande täpne formuleerimine ja konsultantidega eelnev läbiarutamine

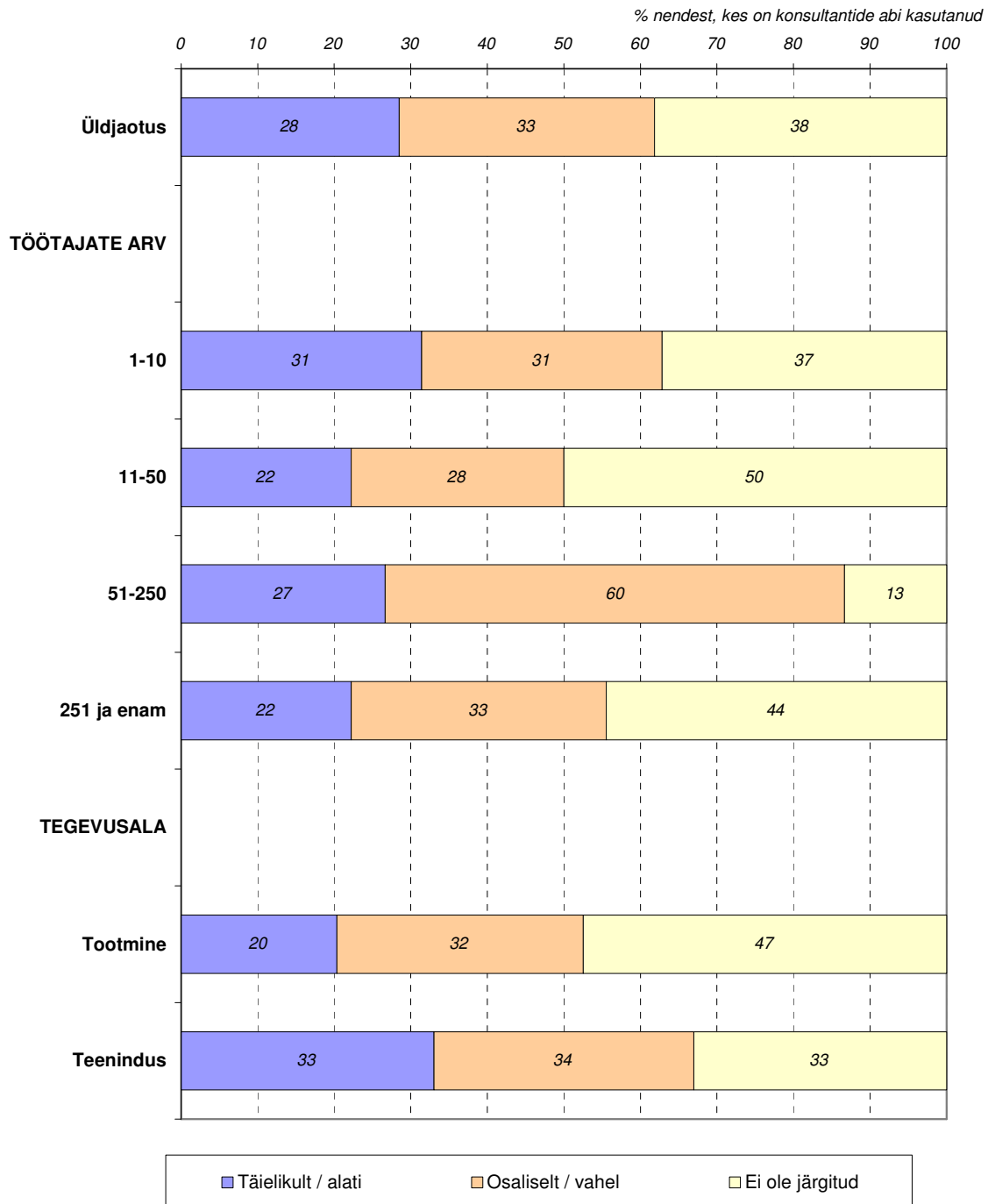
Konsultantide kasutamisel põhimõtete järgimine: ettevõtte töötajate informeerimine konsulteerimisega seotud projekti eesmärkidest ja iseloomust

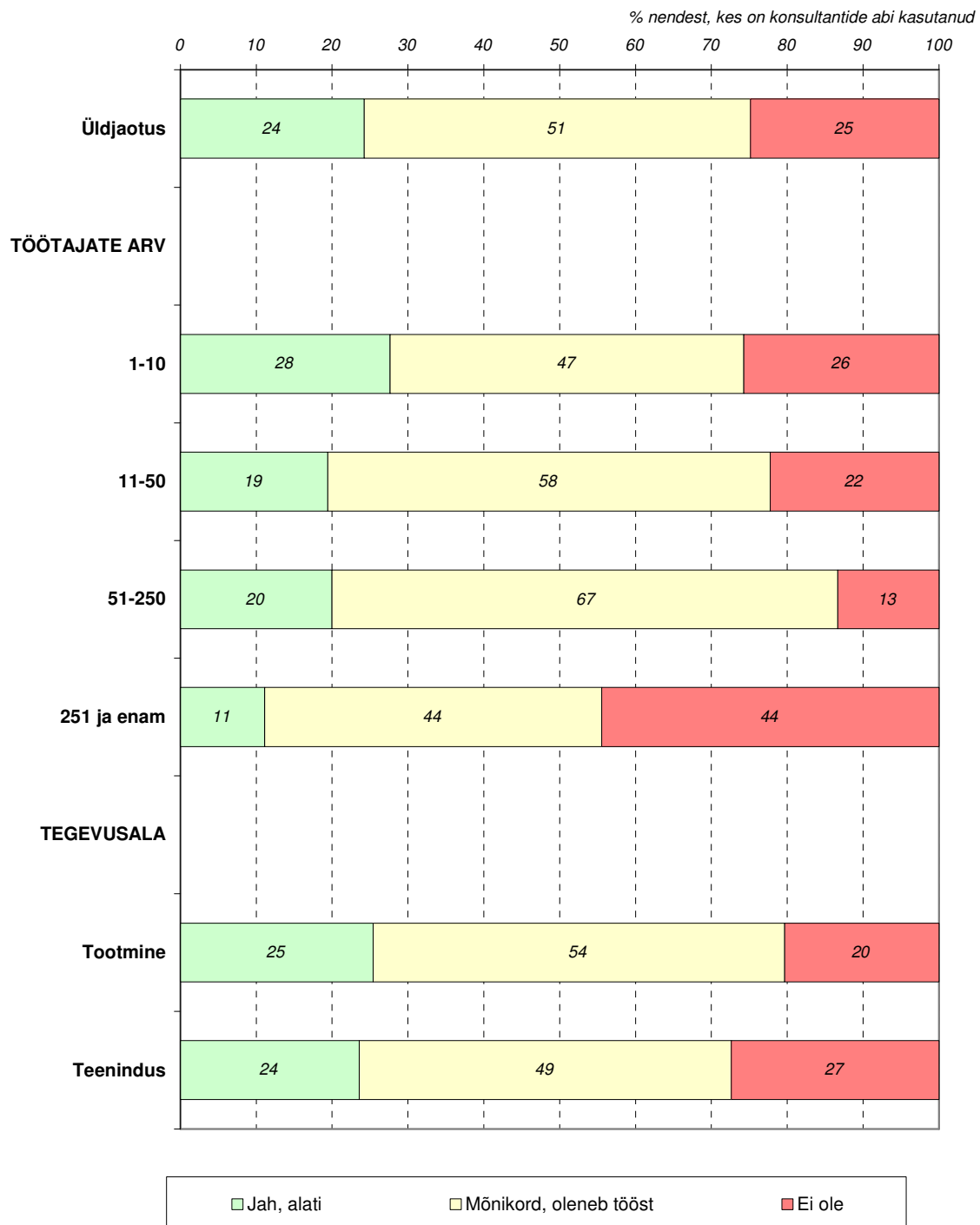
Konsultantide kasutamisel põhimõtete järgimine: ettevõtte töötajate valmisoleku loomine konsultantide poolt pakutava vastuvõtuks

Konsultantide kasutamisel põhimõtete järgimine: ettevõtte või valdkonna eelneva diagnostika / auditi läbiviimine

Kas konsultandid on koostanud ka kogu töö projekti või muu töö sisu kajastava dokumendi?

1.4 Üldised hoiakud konsultatsiooniteenuste kasutamise suhtes

Konsultatsiooniteenuste mittekasutamine

84% konsultatsiooniteenust mittekasutanud ettevõtetest toob põhjuseks lakoonilise – *pole vajadust olnud*

vaid 7 % märgib, et teenus on kallis, 4%, ei tea, pole mõelnud, 3% märgib, et Eestis pole vastavaid tasemel konsultante ja 1% ei usu, et neist kasu oleks.

Statistiliselt märkimisväärselt ei erine need tulemused üheski ettevõtete rühmas.

Üldine suhtumine konsultantide kasutamisse ettevõtte probleemide lahendamisel.

Võnevõrra erineva tulemuse saame aga üldiste hoiakute kaudu.

51% kogu valimist leiab, et on küsimusi ja valdkondi, millele ilma välise abita vastust ei saa ning siis on vaja kasutada konsultante (reaalselt on kasutanud mäletatavasti 22%)

24% leiab, et mõnikord tuleks konsultante kasutada, kuid võimalikult vähe

14% väidab, et konsultatsiooniteenus on mõttetu ja kallis ning probleemid tuleb endal lahendada

11% on aga neid, kes väidavad, et alati on õigem kutsuda asjatundajd ja ise jääda oma liistude juurde.

Seega on põhimõttelisi konsultatsiooniteenustest hoidujaid vaid 14%, veel 24% teenuse minimiseerijaid ning ülejäänud 62% peavad konsultatsiooniteenuse kasutamist võimalikuks või vajalikuks.

Mõistetavalt on hoiakud erinevad sõltuvalt sellest, kas ollakse konsultatsiooniteenust kasutanud või mitte.

- Mittekasutanute seas on teenusest hoidujaid või minimiseerijaid kokku 42%
- Teenust kasutanute seas on vastavate hoiakute esindajaid kokku 25%

Ettevõtte suuruse lõikes on statistiline üldpilt suhteliselt sarnane (väiksemates ettevõtetes teenuse välistajaid siiski enam) ning teenindustevõtted on teenuse suhtes veidi kriitilisemad kui tootjad.

Takistused ja probleemid konsultantide kasutamiseks

Samasuunaline küsimus kolmandast aspektist andis järgmise tulemuse

- 71% kogu valimist leab, et konsultantide kasutamiseks ei ole olulisi takistusi/probleeme
- vaid 9% väidab, et teenus on kallis või pole hinna/kvaliteedi suhe piisav

Ülejäänud takistuste/probleemide esindatus on juba marginaalne.

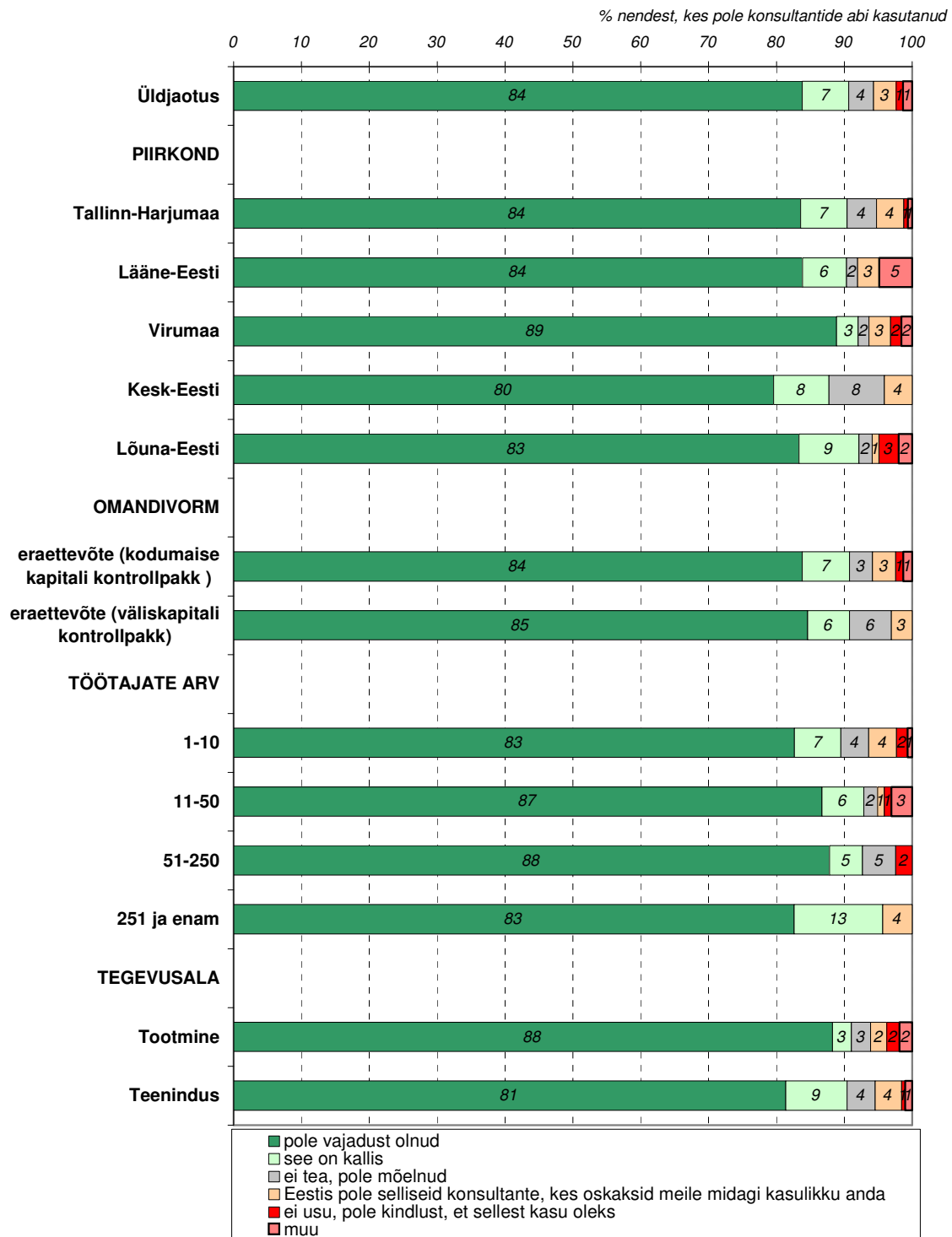
Lähema poolteise aasta perspektiiv

Lähema poolteise aasta jooksul kavatseb konsultatsiooniteenust kindlasti kasutada 10% kogu valimist, tõenäoliselt kavatseb seda teha 38% ja sellist kavatsust pole 52%-l ettevõtetest. Selliste hinnanguliste prognooside realiseerumise tõenäosus on mõistetavalt ebaselge, aga kui eeldada, et *tõenäoliselt* vastajate kavatsus realiseerub tegliku kasutuse proportsiooniga (22%), võib eeldada, et konsultatsiooniteenuse kasutuse levik jääb üldjoontes senisele tasemele, kuigi hoiakute suund viitab ka kasvu võimalustele.

Siingi on märkimisväärne, et teenust kasutanute seas on lähema 1.5 aasta jooksul kindlasti kasutajaid 36% + tõenäoliselt kasutajaid 56% ja mittekasutanute seas on vastavad osakaalud 3% ja 33%. Seegi tulemus näitab, et teenuse tarbijate ring oluliselt ei laiene ning turg seega märkimisväärselt ei kasva.

Seega võib öelda, et põhimõtteline valmisolek konsultatsiooniteenuste kasutamiseks on märksa suurem kui reaalne kasutus (22% ettevõtetest viimase 1.5 aasta jooksul).

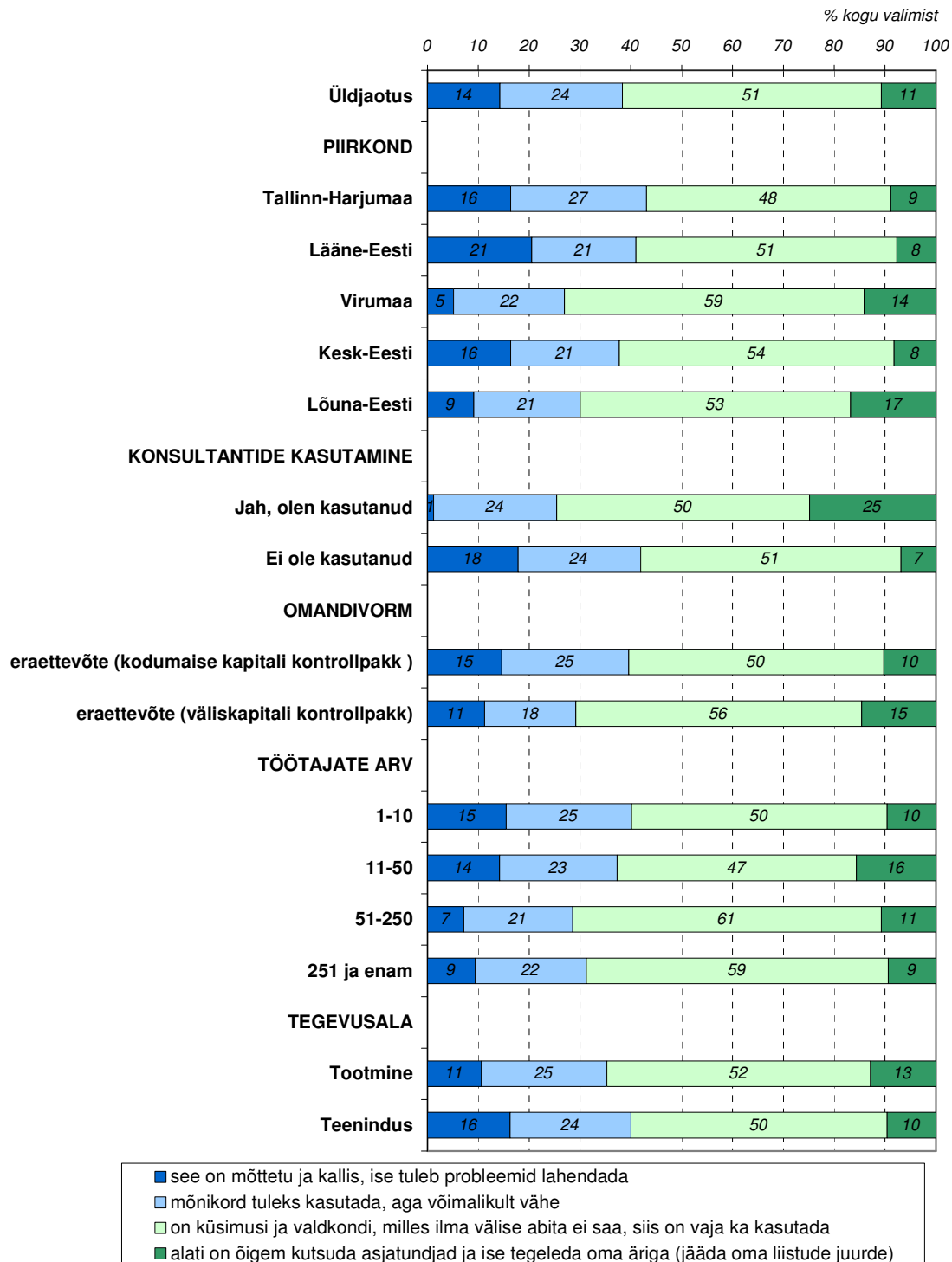
Konsultantide mittekasutamise põhjus

K 12 muud vastused:

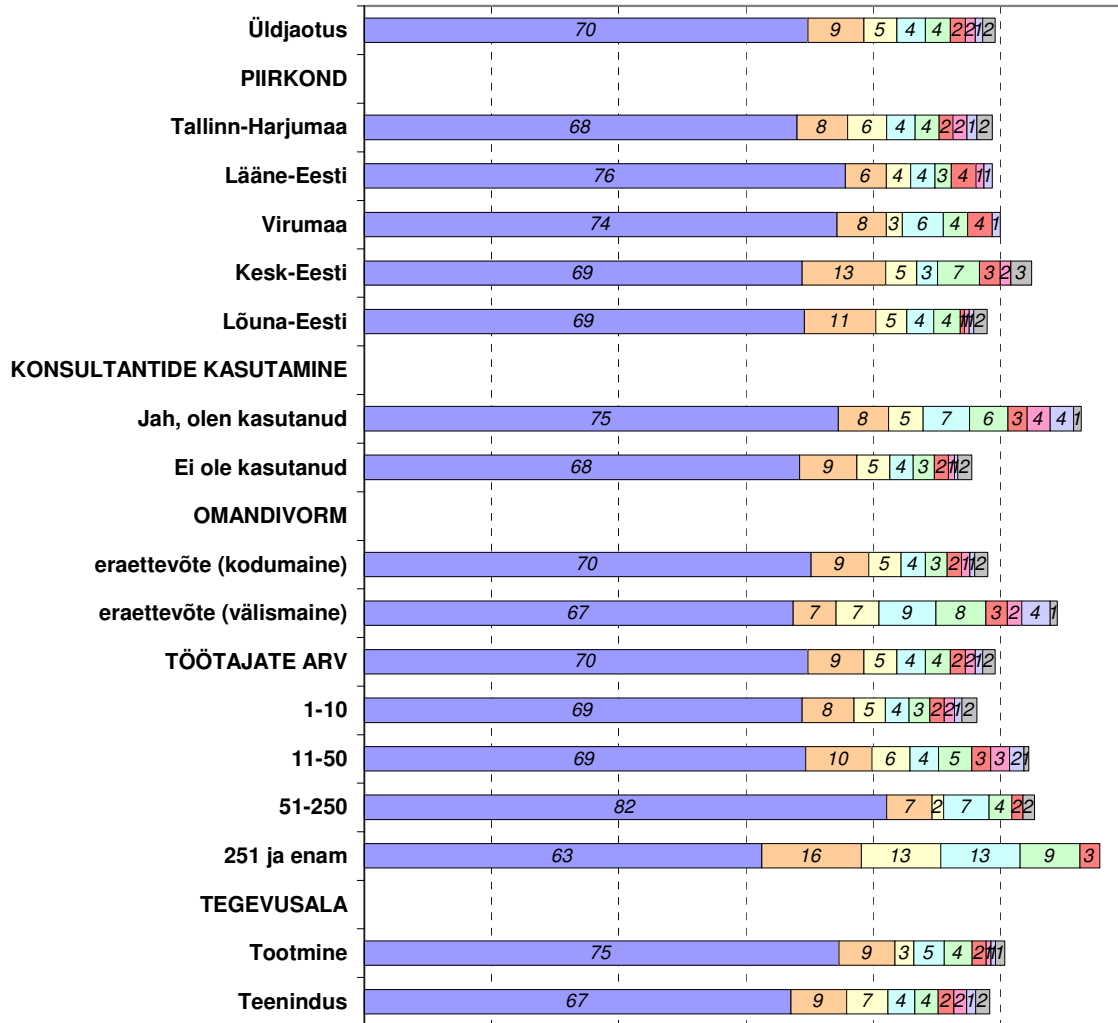
- ei ole jõudnud veel
- ei oska otsida
- kontsernisisene konsultatsioon on neil
- koolitus pole Eestis, spetsiifiline eriala
- majandustegevust ei toimu
- maksuametis võlad
- on kasutatud rohkem kui 1,5 a. tagasi
- pole aega ja kallid
- teine liige

Suhtumine konsultantide kasutamisesse ettevõtte probleemide lahendamisel

Takistused ja probleemid konsultantide kasutamiseks

% kogu valimist

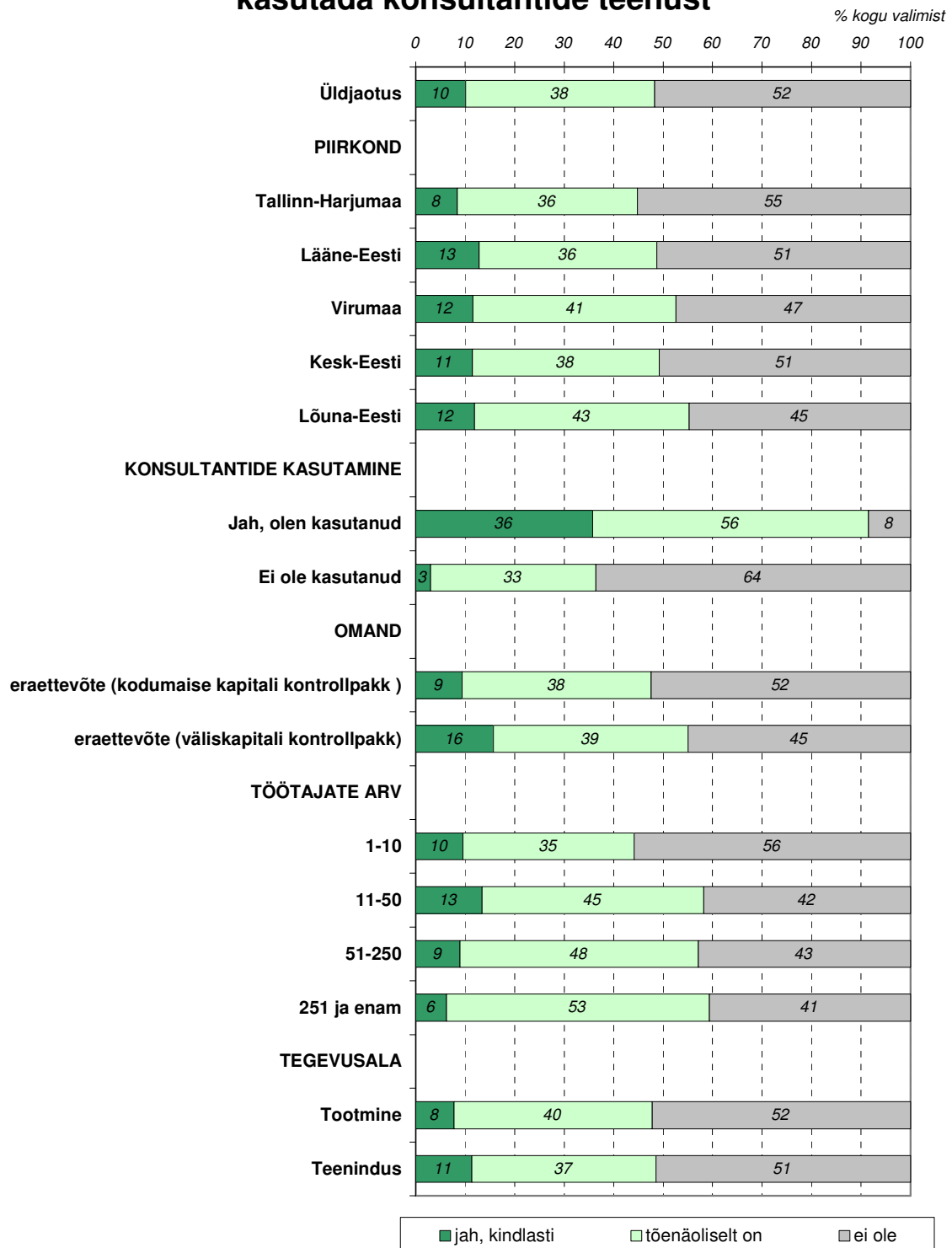

- POLE olulisi takistusi/probleeme
- teenus on kallid või pole hinna kvaliteedi suhe piisav
- vähe on informatsiooni pakkujast ja pakutavast
- pole konsultante spetsiifiliste probleemide lahendamiseks, liiga üldine ja lai lähenemine
- meie konkreetset tegevusvaldkonda ei tunta piisavalt
- töö on kiire ja pingeline, pole aega konsultantidega tegeleda
- informatsioon pakkujate ja pakutavate kohta pole kvaliteetne ja usaldusväärne
- pole piisavalt häid konsultante/firmasid, üldine tase madal
- muu

K 14 muud vastused:

- aeg on liiga lühike
- ei ole kasutanud, raske öelda (3 x)
- erialaste konsult.saamine keeruline, ainult.tel .teel
- ettevõtjate mittevalmisolek konsult.
- info põhil. välisfirmadest, võiks olla kohalikke rohkem
- kaheldakse vajadusest
- kõik on bürokratlik
- oleneb ettevõttest
- pole kursis
- raha, eelarvamused
- sisemine takistus (saksa firma)
- viisa probleem

Kavatsus lähema poolteise aasta jooksul kasutada konsultantide teenust

2 Koolitusturg ärisektoris

2.1 Koolitusteenuste kasutamise aktiivsus

Koolitusteenuste kasutuse levik

Viimase 1.5 aasta jooksul (2004-2005 juuni) on koolitusteenuseid kasutanud 60% ettevõtlussektorist Eestis. Koolitusteenuse tarbimise tase on seega 3 korda kõrgem kui konsultatsiooniteenuste tarbimine. Ka koolitusteenuse kasutamise osas on väliskapitalil põhinevad ettevõtted veidi aktiivsemad (74%) ning mikroettevõtted ja teenindusettevõtted vähemaktiivsed kui ülejäänud rühmad.

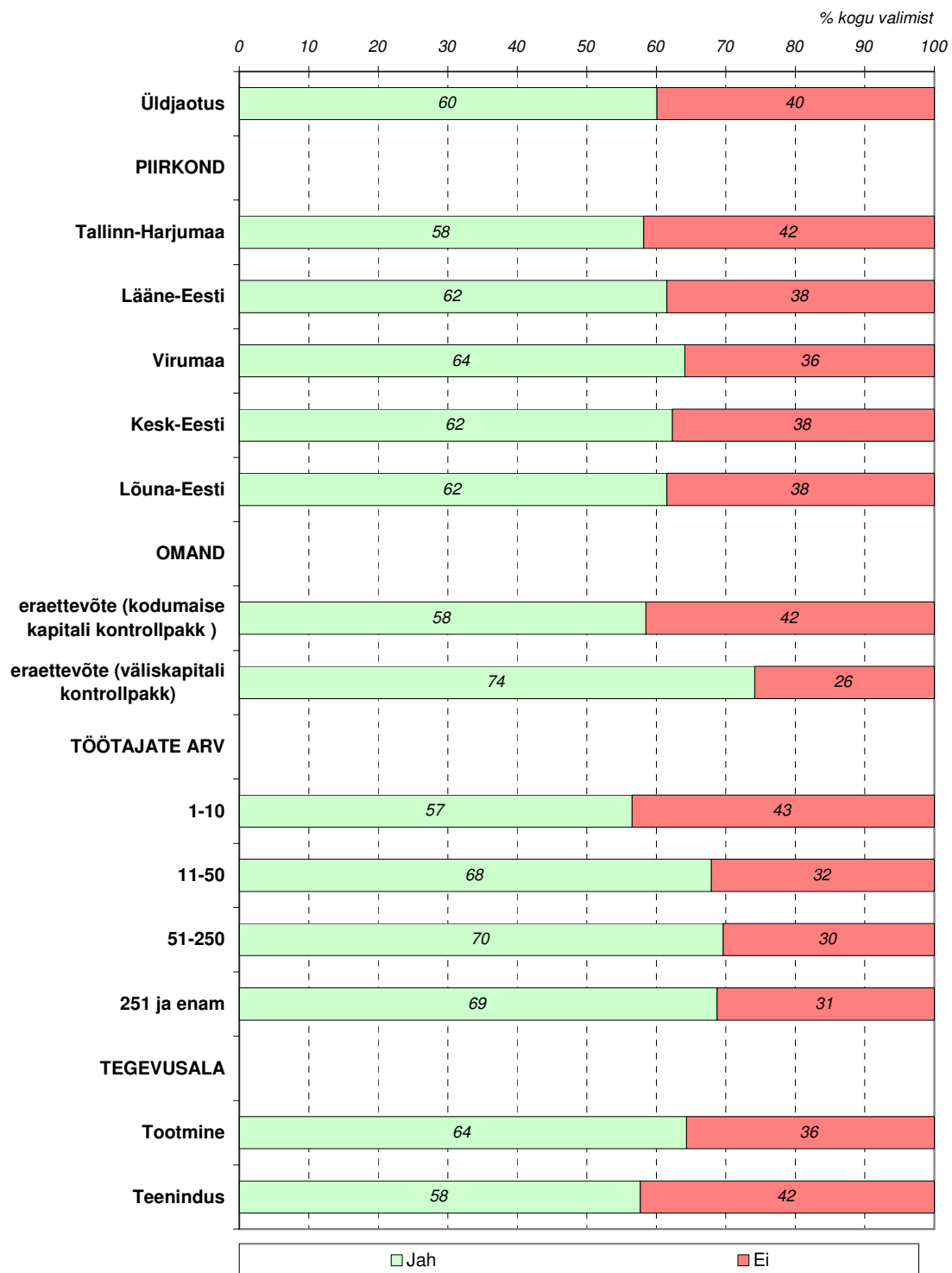
Koolitusteenuse kasutamise viis

80% koolitusteenust kasutanud ettevõtetest on seda tellinud koolitusfirmadelt, 25% on tellinud koolitust üksikspetsialistidelt ning 11% tellinud koolitust välismaistelt lektoritelt või koolitusfirmadelt. Ettevõtte suuruse ja tegevusala põhirühmade lõikes selles osas olulisi statistilisi erinevusi pole.

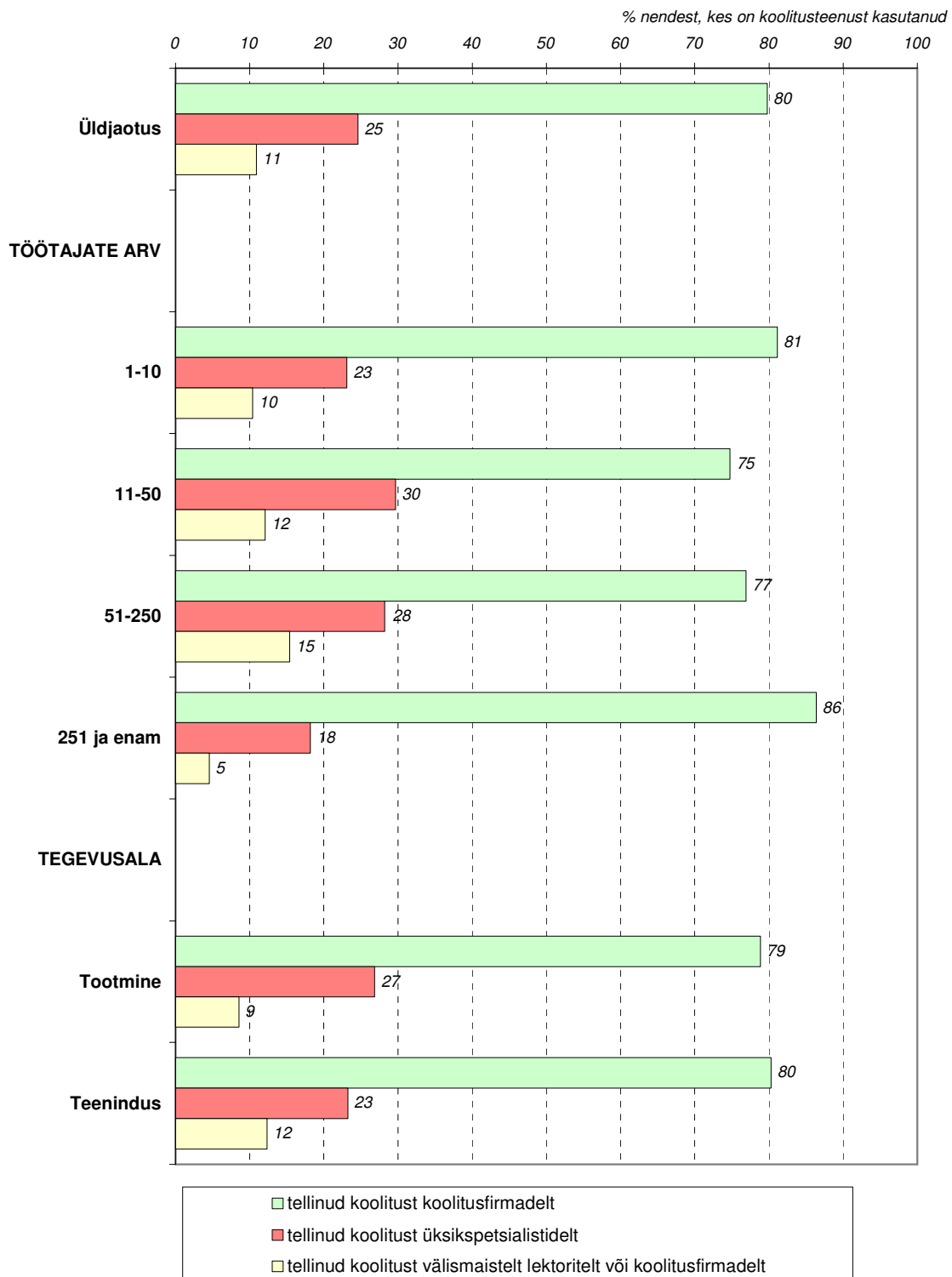
Koolitusteenuse ostu rahaline maht

38% koolitust ostnud ettevõtetest on teenust tellinud mahus alla 5 tuh.kt., 22% mahus 5-10 tuh.kr. ning 16% mahus 10-25 tuh.kr. Toodud vahemikud on valdavad kõigi ettevõtte suuruse rühmades, peale suurettevõtete, kus levinuimaks vahemikuks on 5-10 tuh.kr (36%).

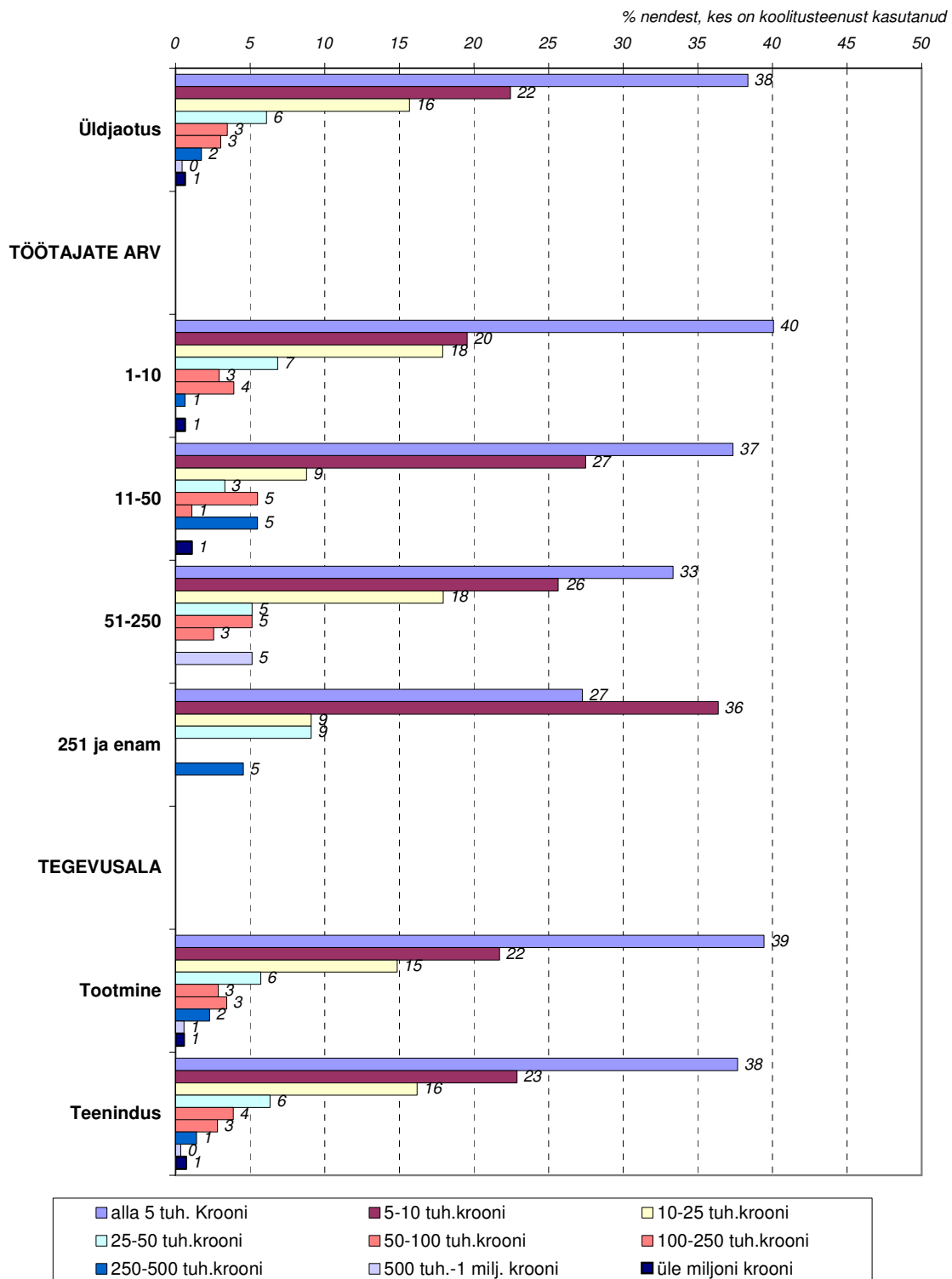
Koolitusteenuse kasutamine

Koolitusteenuse kasutamiseviis

Koolitusteenuse rahaline maht

2.2 Koolitusteenuse kasutamise lähtekohad

Planeeritud koolitusplaani ja eelarve olemasolu

Aastaks planeeritud koolitusplaani ja eelarve on üsna täpsel kujul olemas vaid 8%-l koolitusteenust ostnud ettevõtetest. Osalisel ning vajadusel täiendataval/muudetaval kujul on koolitusplaani ja eelarve 20%-l teenust kasutanutest ning koolitusplaani ja eelarvet ei ole 71%-l teenust ostnud ettevõtetest. Selles osas jagunevad ettevõtted üldiselt 2 suurde rühma. Mikro- ja väikeettevõtetest ei ole koolitusplaani enam kui 70%-l, kesksuurtest ja suurtest ettevõtetest ligikaudu pooltel.

Koolitusviiside kasutus

85% koolitust ostnud ettevõtetest on kasutanud avalikku koolitust, 32% firmasisest koolitust ettevõtteväliste lektorite abil ning 21% firmasisest koolitust enda töötajate kui lektorite abil. Siingi on huvipakkuv, et toodud jaotus ei erine statistiliselt märkimisväärselt ettevõtte suuruse lõikes.

Avalikku koolitust peab eelistatuimaks koolitusviisiks 54% koolitusteenust ostnutest, 33% leiab, et olenevalt teemast ja vajadusest sobivad kõik koolitusviisid ning 14 % eelistavad firmasisest koolitust (sh. 10% välislektorite abil). Üldiselt pole eelistustes suuri erinevusi ettevõtte suurusest sõltuvalt, kuid sisekoolitust eelistavad kesksuured ettevõtted keskmisest veidi enam (23%).

Koolitusvajaduse teke

Koolitusvajaduse kujunemise peamise tegurina tuuakse esile personali pideva arendamise vajadus (märgib 49%), teisena kavandatud strateegia muutus või üldine arenguvajadus (41%) ning kolmandana uute töötajate väljaõppe vajadus (37%). Vähetähtsad pole ka muud märgitud tegurid (ca kolmanditu tasemel), peale organisatsiooni reorganiseerimise ja muutuste teguri, mida nimetas 9% koolitust ostnuist (reorganiseerimist tuleb mõistagi ka harva ette)

Koolituskulude jaotumine töötajakategooriate lõikes

Koolitust ostnud ettevõtete hinnanguil on keskmiselt 27% koolituskuludest läinud tööliste/teenindajate koolitusele (tootmissektoris 21%), **46% spetsialistide koolitusele ning 28% tippjuhtide/juhtkonna koolitusele.** Seega läheb valdav osa rahast spetsialistide koolitusele ning tööliste/teenindajate ning tippjuhtkonna osa koolituskuludes on ligikaudselt võrdne.

Selles kontekstis kerkib küsimus kvalifitseeritud tööjõu terava probleemi olemusest, millest viimasel ajal palju räägitud ja mida mitmed uuringud näitavad. Loogiline oleks eeldada, et spetsialiste võetakse tööle juba kõrghariduse või piisava erialase hariduse baasil, tiheda valikusõelaga ning siin ei peaks täiendava koolituse vajadus olema nii kõrge. Samuti on küsitav tippjuhtide täiendkoolituse summaarse rahalise mahu vastavus tööliste / teenindajate omale. Põhjenduseks jäävad seega järgmised võimalused:

- tööliste/teenindajate sobivat ametialast koolitust pole ettevõtetel kuskilt osta

- vastavate kategooriate koolitust peetakse valdavalt riigi ülesandeks
- vastavate kategooriate koolitust peetakse ettevõtte seisukohalt siiski vähemtähtsaks

Infokanalid koolitusteenuse kohta

60% koolitusteenust tarbinud ettevõtetest on infokanalina kasutanud koolitusfirmade endi tutvustusi ja esitlusi ja 53% interneti üldotsingut. Ülejäänud infokanalite osatähtsus on juba suhteliselt madal (kolmandana üldmeedia reklaamid 29%). Kui konsultatsiooniteenuste infokanaleist oli peamiseks kolleegide ja tuttavate soovitusel, siis koolitusteenuste juures on see kanal alles 4.kohal 27%-ga. Seega on koolitusteenuste turg vähem personaalsetele suhetele rajatud ning selles mõttes avatum.

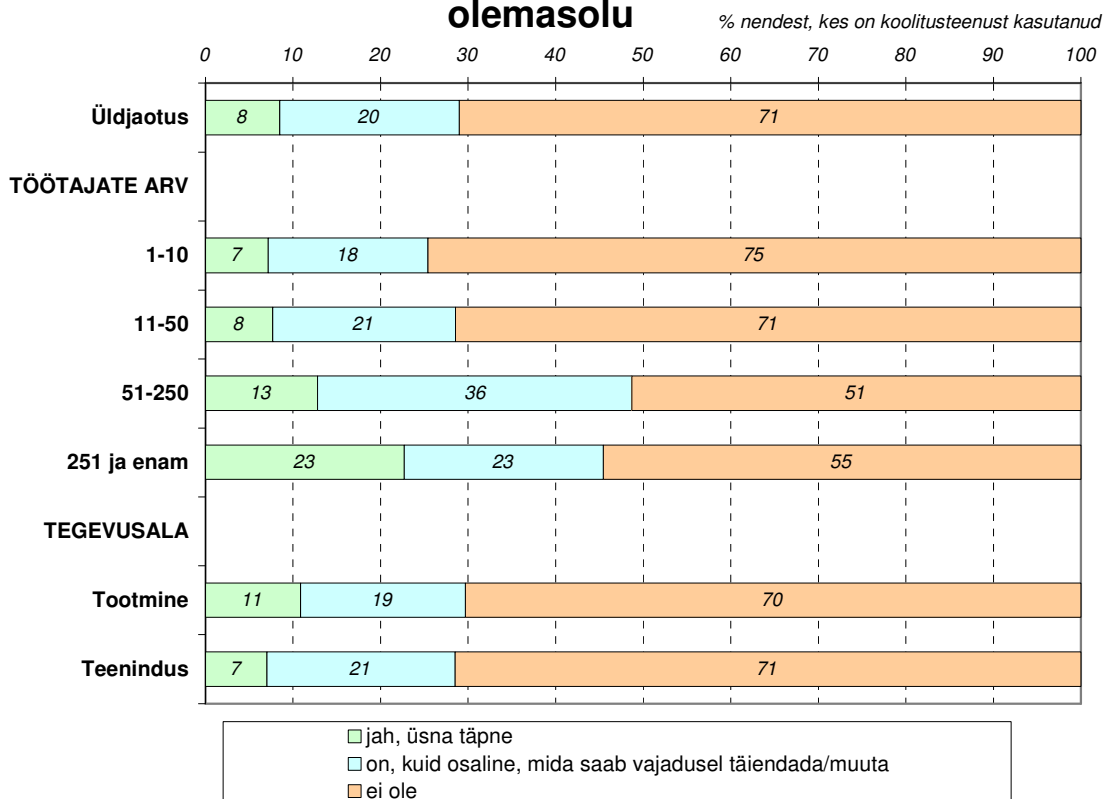
Koolitajate taseme sobivuse hindamise tegurid

Vaatamata koolitusturu suuremale avatusele võrreldes konsultatsioonituruga, on koolitaja taseme hindamise peamiseks teguriks siiski ettevõtte enda varasem kogemus (märgib 57% koolitusteenust ostnuist) ning koolitusfirma või lektori tuntus (39%). Ülejäänud tegurid on siingi vähemtähtsad.

Koolitaja hinnaklassi eelistused

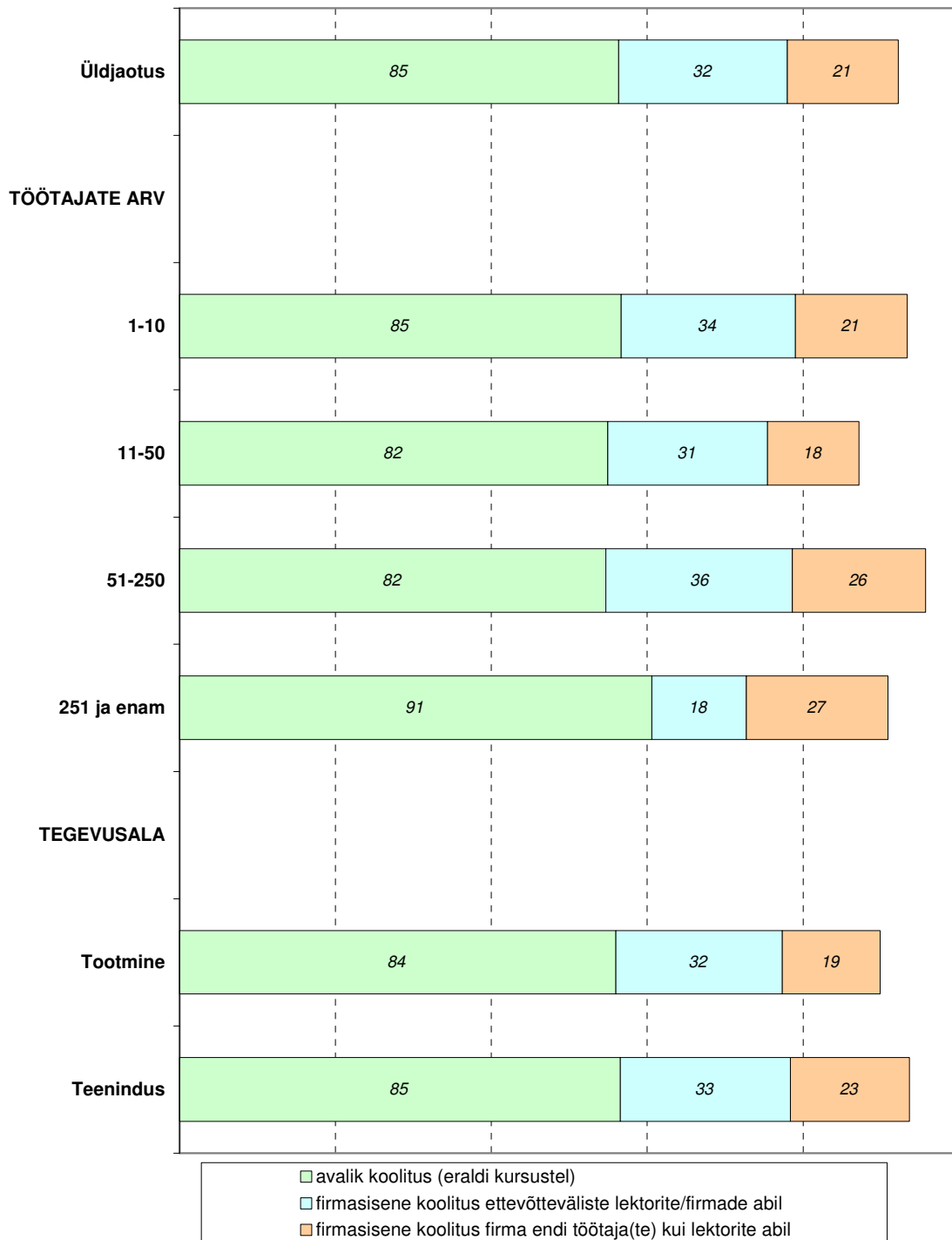
62% koolitusteenust kasutavatest eelistab keskmise hinnaklassi koolitajaid, 29% soodsama/odavamama hinnaklassi omi ning 9% kallima ja kvaliteetsema klassi koolitajaid. Soodsama hinnaklassi eelistus väheneb koos ettevõtte suuruse kasvuga olles mikroettevõtete seas 30% ja suurettevõtete seas 18%. Ka tootmisettevõtted eelistavad odavamaid hinnaklassi veidi enam kui teenindusettevõtted (33% ja 26%).

Ettevõtete planeeritud koolitusplaani ja eelarve olemasolu

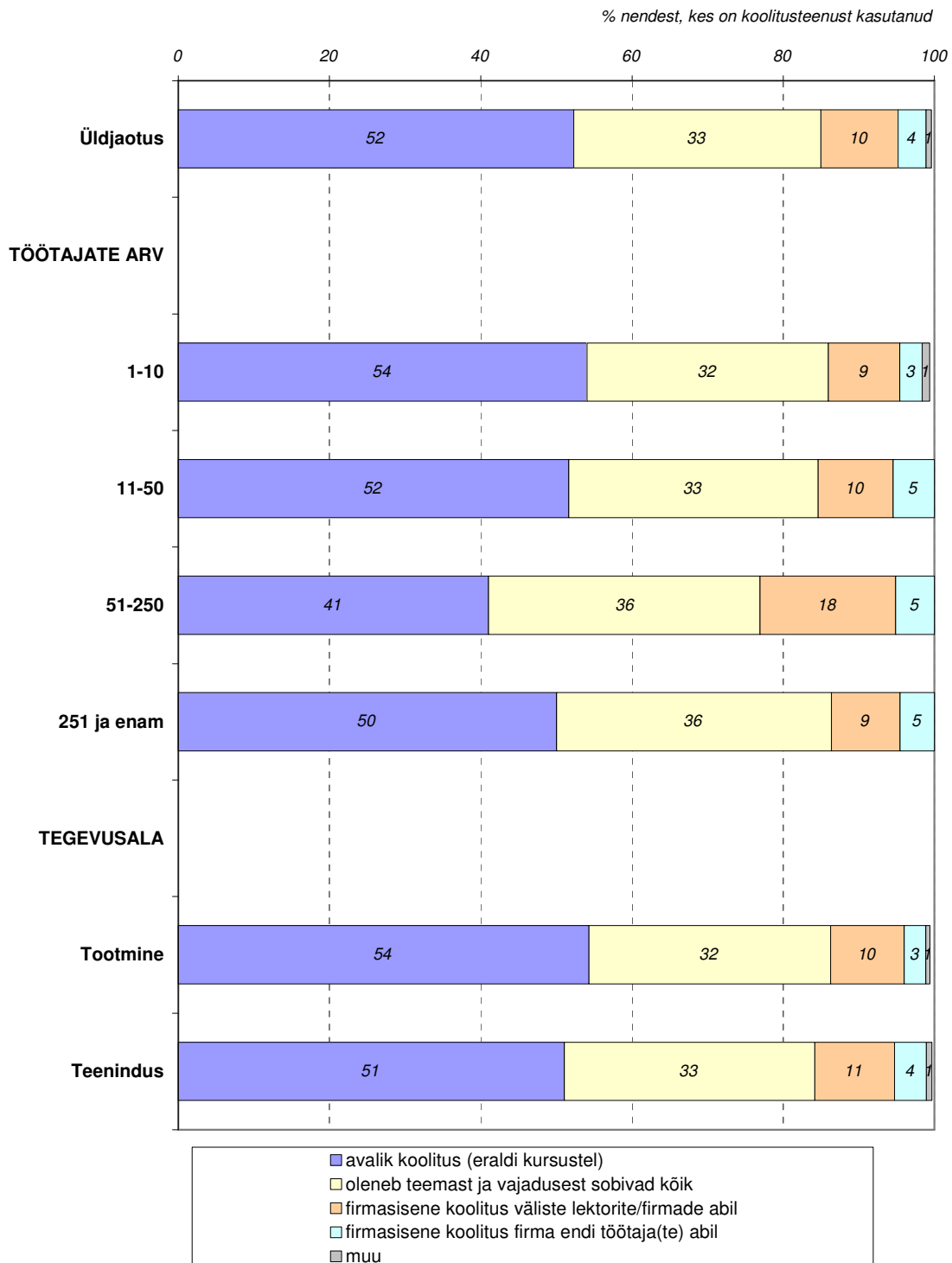

Koolitusviisid

% nendest, kes on koolitusteenust kasutanud

Eelistatuid koolitusviisi

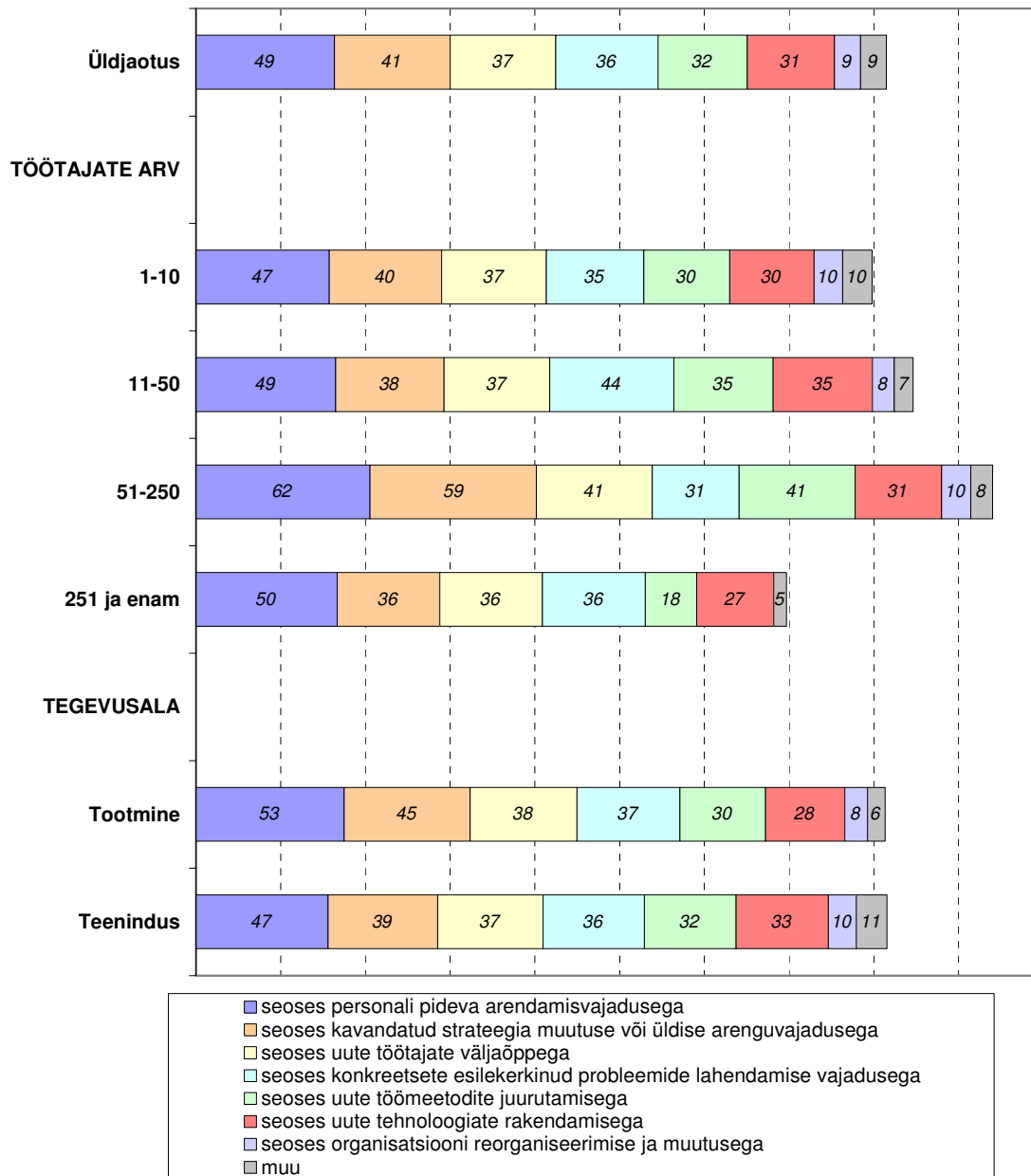

K 22 muud vastused:

- ei eelista ühtegi
- ei planeeri, seega ei tea

Koolitusvajaduse tekkimine

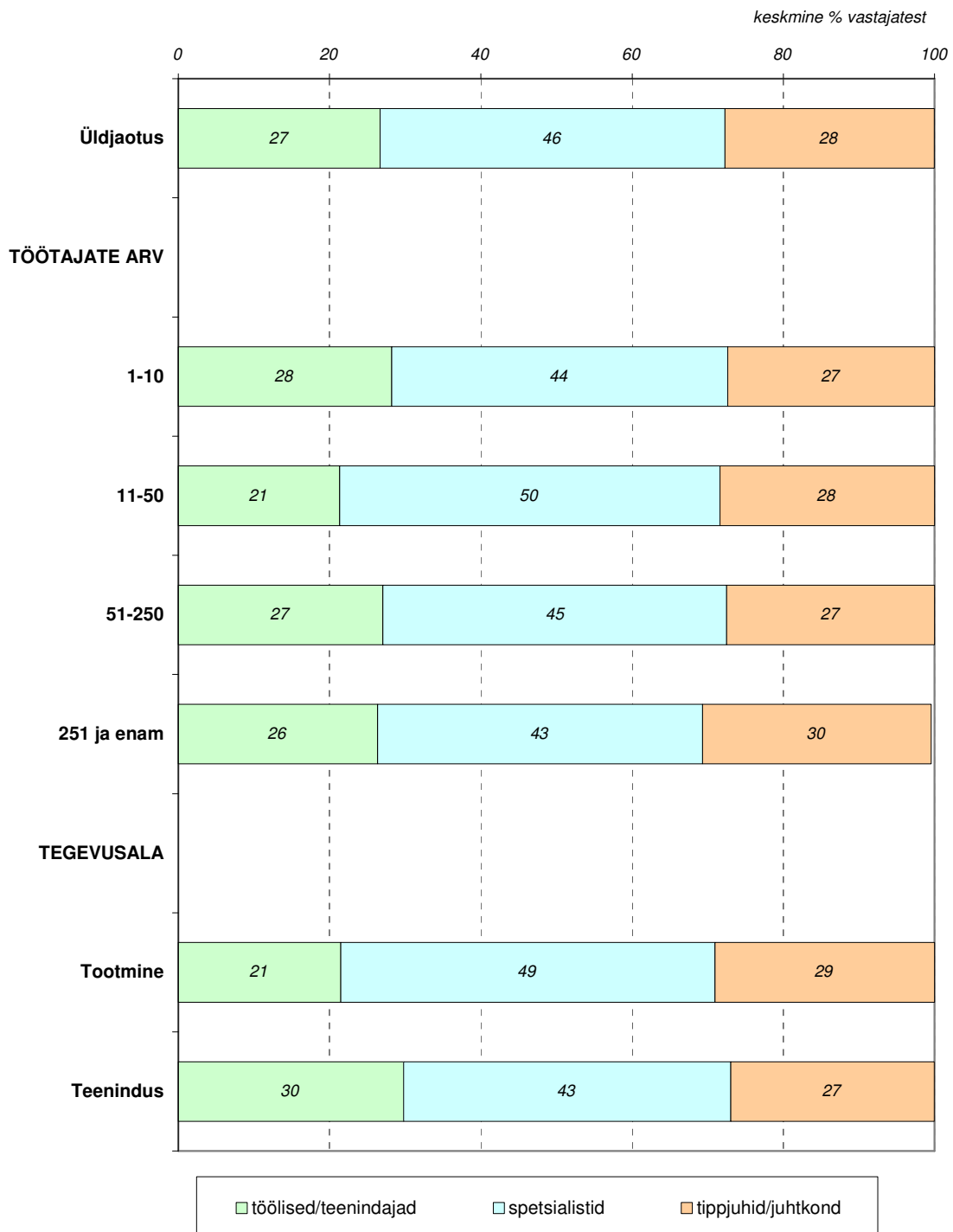
% nendest, kes on koolitusteenust kasutanud

K 23 muud vastused:

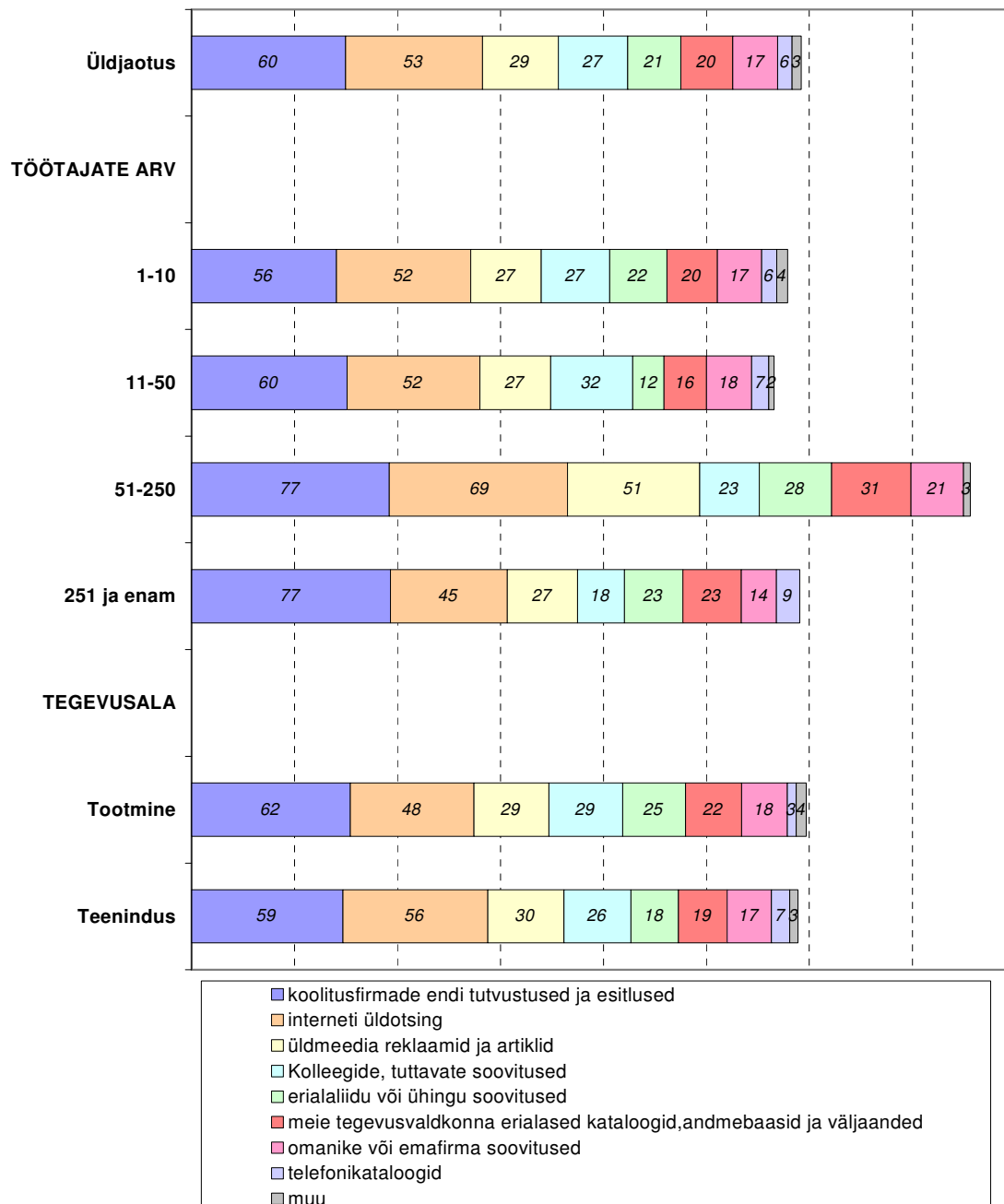
- seoses seaduste muudatustega (20 x)
- seoses seadusandlusega (8 x)
- seadusandlusega määratud koolitus (3 x)
- absoluutselt kõik
- ei ole vajadust
- erialane koolitus ja teadmiste täiendamine
- korralised koolitused, kuna el. litsentsid aeguvad
- kvalifikatsiooni täiendus
- kvaliteetsema teenuse pakkumisega
- kohustuslikud koolitused
- pidevalt muutuv turusituatsioon, konkurets
- igasugune tööohutus
- kohustuslik hüg.
- seoses Euroopa Liitu üleminekuga uued vajadused
- seoses tehniliste võimaluste muutustega
- tervishoid, uued seadused
- uued materjalid ehituses
- vajadus seadustega kursis olla
- üldmajanduslik turuuring, europrojektid

Koolituskulude jaotumine erinevate töötajakategooriate lõikes

Infokanalite kasutamine koolitusteenuse kohta info saamiseks

% nendest, kes on koolitusteenust kasutanud

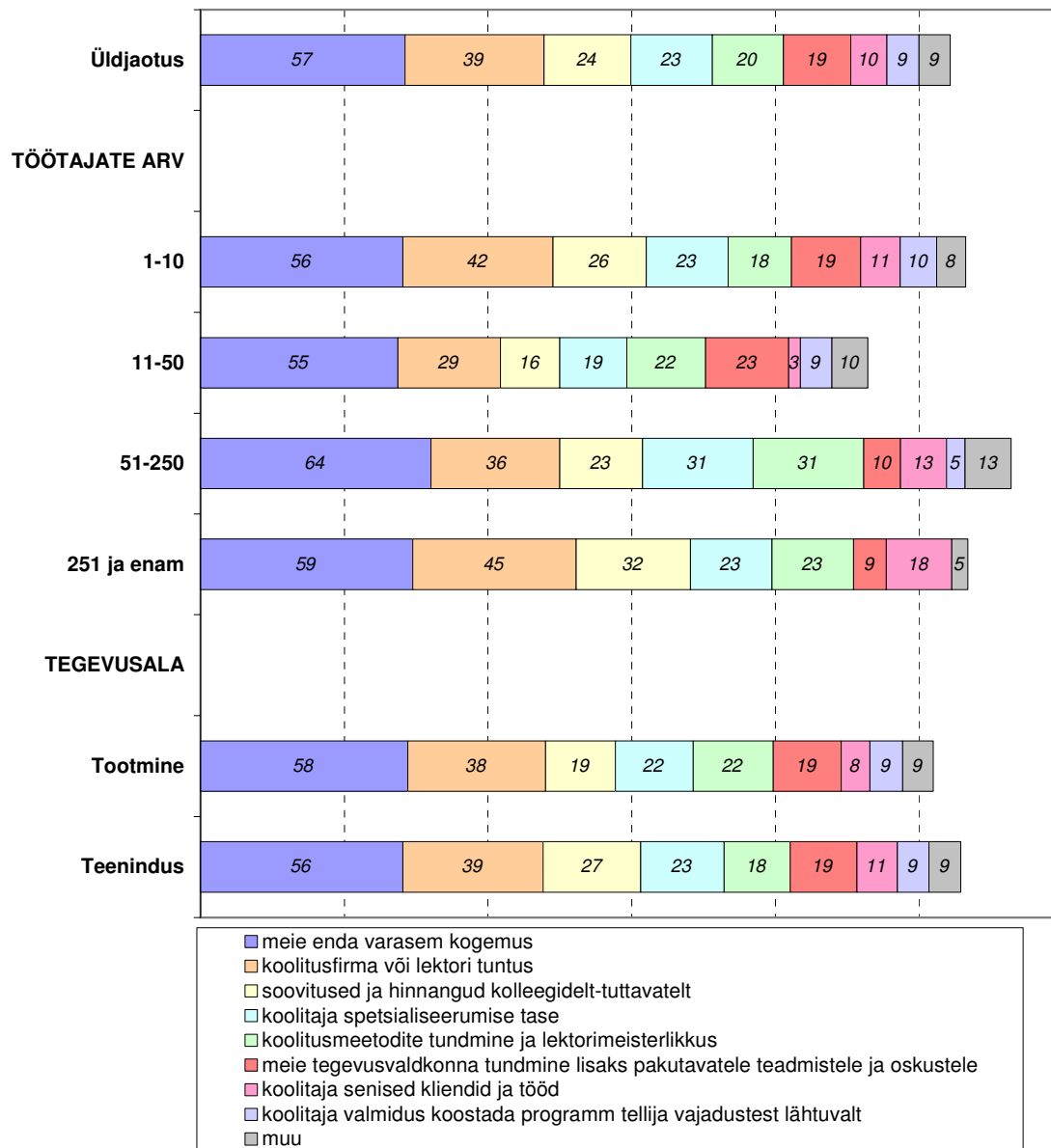

K 25 muud vastused:

- kutsutakse (2 x)
- pakkumised meili teel (3 x)
- avalik info (ajalehed)
- EAS, maavalitsuse infokanalid
- info tuleb kätte
- iseenda kogemused
- isiklikud kontaktid
- Maksuametilt
- pakkumised tel. ja meili teel
- pole täpselt uurinud kust kanaleid pidi pakuti
- põllumaj. min. poolt määratud
- telefonireklaam

Tegurid ja tunnused, mille järgi hindate koolitajate ja koolitusfirmade taset ja sobivust

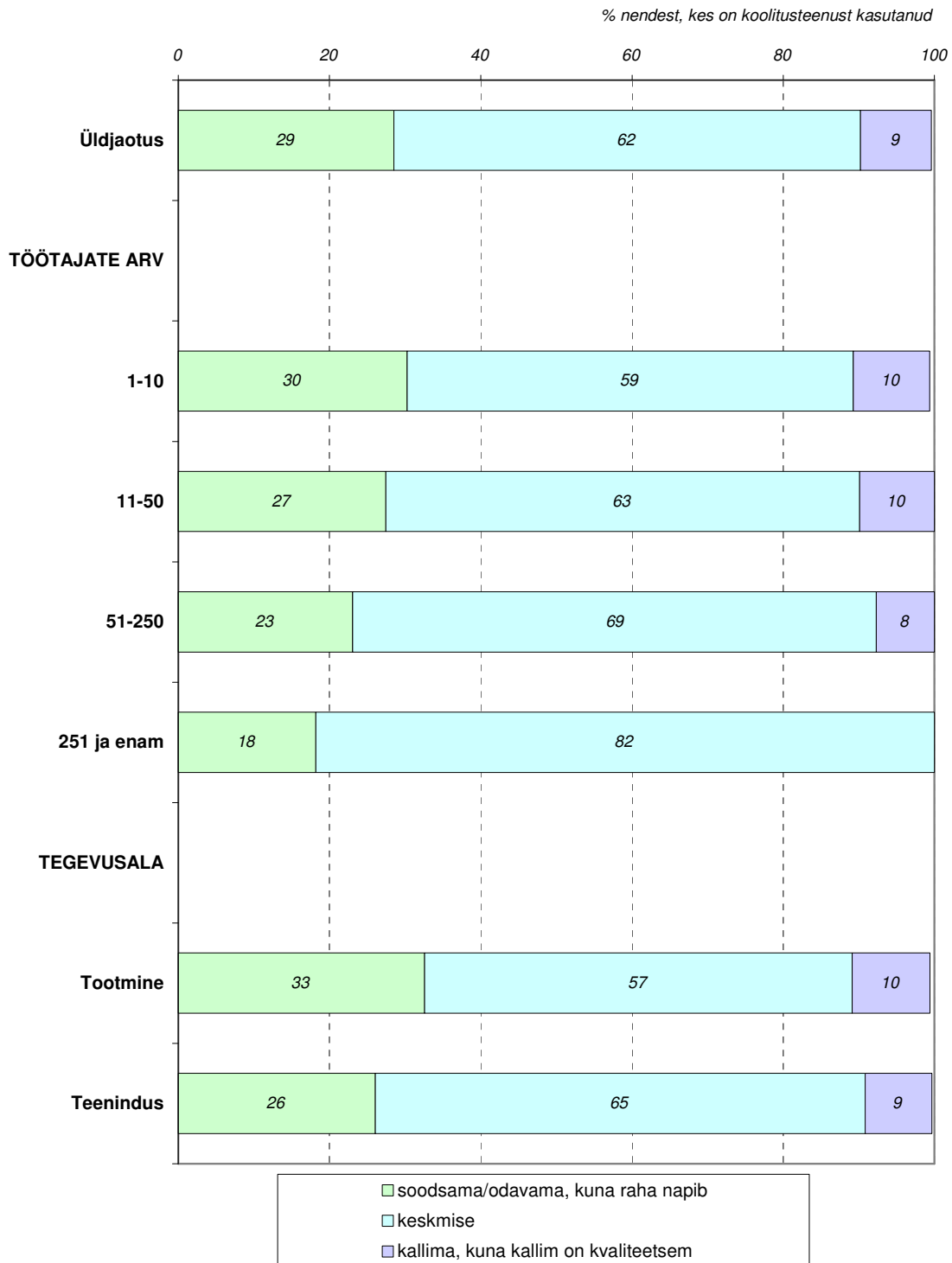
% nendest, kes on koolitusteenust kasutanud

K 26 muud vastused:

- hind (10 x)
- ei oska öelda (4 x)
- teema järgi (3 x)
- hinna-kvaliteedi suhe (2 x)
- sisetunne (2 x)
- asukoha järgi (2 x)
- enesetuvustuse
- erinevad referentsid
- esimesest ettejuhtuvast võimalusest kinni haaramine
- et isiksus sobiks
- juhuse läbi
- kes kauem turul olnud
- konkreetne
- koolitaja litsentsi olemasolu
- koolitaja varasemate teenuste kvaliteet
- lektori pädevus
- olenevalt teemast
- positiivne tagasiside
- professionaalsus
- soliidsem koolitusfirma eelistatud
- tagasiside ankeet koolitatavatel
- teadmiste praktikas kas. võimalus, tulemused
- usaldav
- vajadus

Millise hinnaklassi koolitajaid eelistate?

2.3 Koolitusteenuste kasutamise sisu ja efekt

Kasutatud koolitusteenuste teemad/probleemid

Valdavateks teemadeks kogu turul on raamatupidamise ning töökeskkonna/tööohutuse küsimused, ehk paljus seadustega tingitud vältimatud koolitused. Edasi järgnevad:

- juhtimine üldiselt
- seadustealane täiendkoolitus
- erialane täiendkoolitus
- müügiteema

Rahulolu senise kogemusega

Rahulolu koolitusteenustega senise kogemuse põhjal kajastub peamiselt hinnangus *üldiselt rahul* (67% teenust kasutanuist). Väga rahul on 16% ning pigem ei ole rahul samuti 16% ettevõtetest. Ettevõtete suuruse lõikes hinnangute olulisi statistilisi kõikumisi ei ole.

Koolituse kasu ettevõttele

Tegurite jaotus, mis väljendavad koolituse kasu ettevõttele, on suhteliselt ühtlane. Veidi enam märgitakse järgmisi tegureid:

- on aidanud probleeme lahendada – 54%
- on toonud uusi vaatenurki, lähenemisi ja arusaamu – 54%
- on suurenenud töö efektiivsus – 46%

Ka otsest majanduslikku efekti nimetab 28% ettevõtetest

Koolitusega rahulolematuse põhjused

Siingi on põhjuste jaotus suhteliselt ühtlane ning ühte domineerivat tegurit ei eristu.

Esikohal on siiski pilootuuringuski märgitud tegur – pakutavad teadmised on liiga elementaarsed, nn.ABC. Kesksuured ettevõtted märgivad enim seda, et eri koolituskursustel ringlevad samad lektorid ning suurettevõtted seda, et koolitajad ei tunne piisavalt praktikat ja tegelikku ettevõtlust

Koolitusteenuse kasutamise põhimõtete järgimine ettevõtete poolt.

Vaadeldud üheksast põhimõttest on täielikult/alati järgitud:

- juhtkonna toetus ja vajalike tingimuste loomine koolitusel omandatu rakendamiseks – 70%
- koolitusprogrammide sidumine ettevõtte reaalseste probleemidega – 66%
- ettevõtte töötajate informeerimine koolitusega seotud eesmärkidest – 60%
- saadud teadmiste edasilevitamine ettevõttes kursustel osalejate poolt – 59%
- ettevõtte töötajate valmisoleku loomine pakutava koolituse vastuvõtuks – 53%
- koolitusprogrammide sidumine ettevõtte pikaajaliste eesmärkide ja strateegiaga – 42%

- kursuse ülesande, taseme ja sisu täpne formuleerimine ja koolitajatega eelnev läbiarutamine – 30%
- juhtkonna ja töötajate üheaegne osavõtt koolitusprogrammist – 29%
- ettevõtte või valdkonna eelneva diagnostika/auditu läbiviimine – 19%

Näeme, et suhteliselt hästi järgitakse põhimõtteid, mis seonduvad koolituse asetamisega ettevõtte vajaduste üldisesse konteksti, kuid nõrgalt on kaetud põhimõtted, mis tagaksid koolituse sisu täpse positsioneerimise (kolm viimast). Kuna valdavaks koolitusviisiks on avalik koolitus, siis on viimaste tegurite nõrkus ka osalt loogiline.

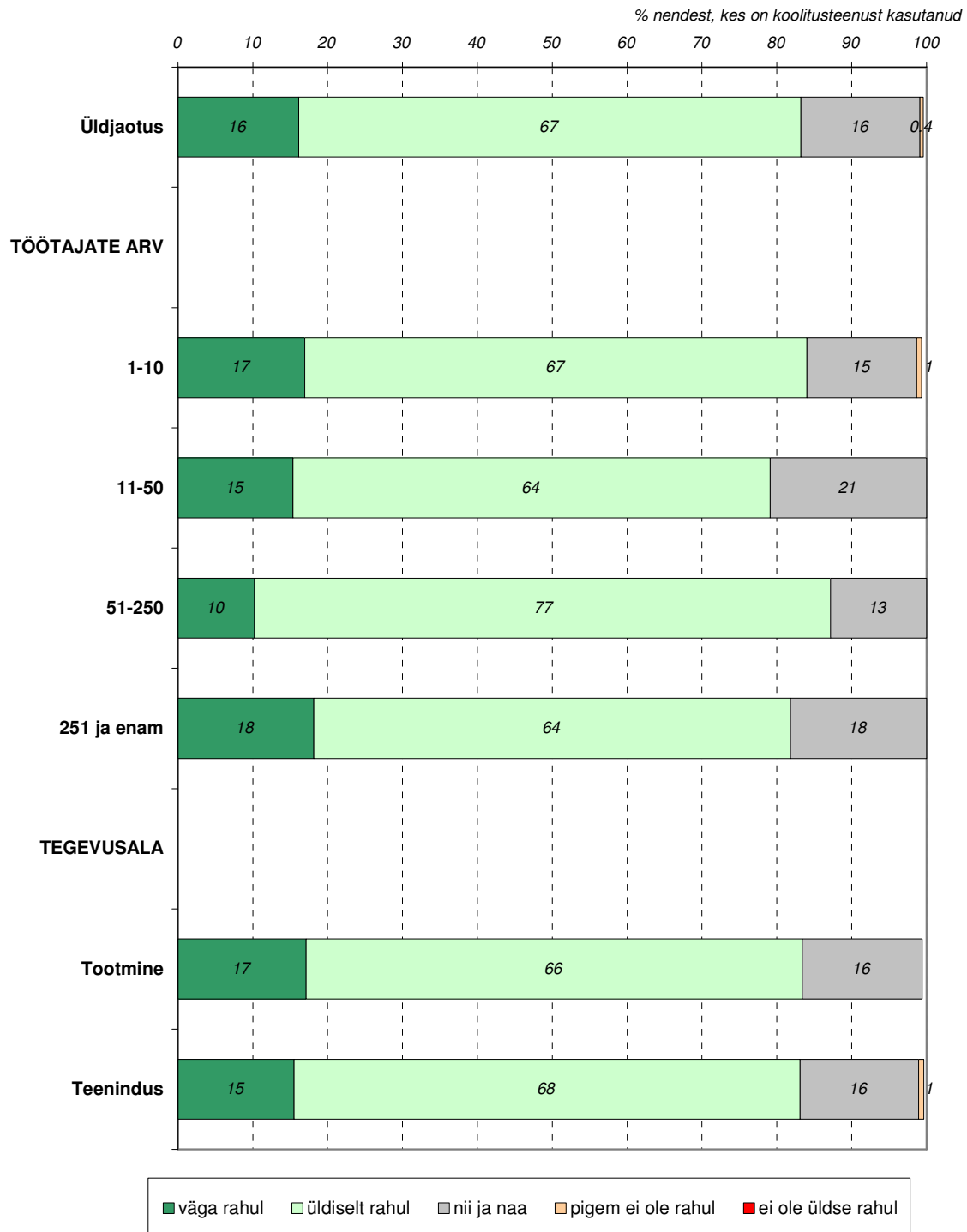
K19. Milliste teemade/probleemide osas olete koolitusteenust ostnud?

PK	Tallinn-Harjumaa	Lääne-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lõuna-Eesti	TOTAL
3						
Raamatipidamine	63	14	13	8	30	128
Töökeskkond/tööohutus	38	5	8	6	15	72
Juhtimine	33	6	4	7	8	58
Juriidiline/seadused	30	2	5	7	10	54
Erialane täiendkoolitus	27	3	5	6	10	51
Müük	26	4	5	1	11	47
Muu tehniline	22	6	7	2	8	45
Hügieen/tervisekaitse	18	6	3	2	9	38
IT	14	1	1	5	7	28
Keelekoolitus	17	0	1	4	5	27
Maksudus	15	2	3	2	3	25
Medsitsin/esmaabi	10	3	3	3	5	24
Personalialane	12	2	2	1	6	23
Finantsküsimumused	8	2	2	6	4	22
Suhtlemine/psühholoogia	13	3	0	3	3	22
Teenindus	14	2	1	1	2	20
Ärikorraldus/ettevõtlus	9	2	4	2	2	19
Mets/põllumaj/taim/loom	9	2	1	1	2	15
Turundus	9	0	3	2	1	15
Tootmine	3	0	1	1	3	8
Auto/tõstuki jne. juhtimine	3	1	0	1	3	8
Kvaliteedi juhtimine/tõstmin	4	1	1	0	1	7
ISO/standardiseerimine	3	1	1	1	0	6
Eksport/väliskaubandus	1	2	0	1	2	6
Tollikorraldus	2	0	1	1	0	4
Dok haldus/arhiivindus	0	2	0	0	2	4
TOTAL	403	72	75	74	152	776

K19. Milliste teemade/probleemide osas olete koolitusteenust ostnud?

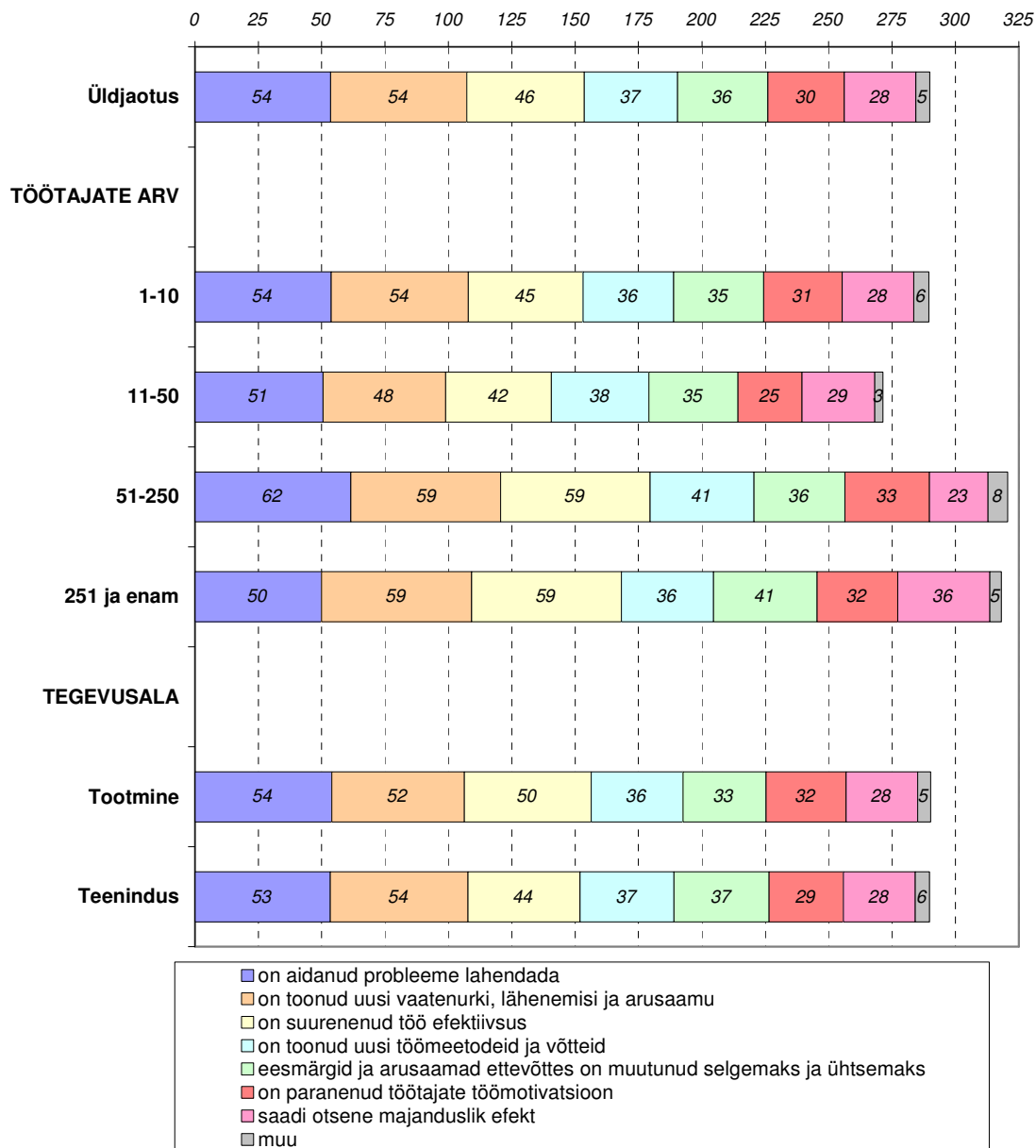
3	TEGALA	Teenindus	Tootmine	TOTAL
	Raamatipidamine	73	55	128
	Töökeskkond/tööohutus	51	21	72
	Juhtimine	29	29	58
	Juriidiline/seadused	31	23	54
	Erialane täiendkoolitus	32	19	51
	Müük	30	17	47
	Muu tehniline	32	13	45
	Hügieen/tervisekaitse	25	13	38
	IT	13	15	28
	Keelekoolitus	16	11	27
	Maksudus	13	12	25
	Meditsiin/esmaabi	17	7	24
	Personalialane	16	7	23
	Finantsküsimused	13	9	22
	Suhtlemine/psühholoogia	15	7	22
	Teenindus	16	4	20
	Ärikorraldus/ettevõtlus	16	3	19
	Mets/põllumaj/taim/loom	9	6	15
	Turundus	11	4	15
	Tootmine	5	3	8
	Auto/tõstuki jne. juhtimine	5	3	8
	Kvaliteedi juhtimine/tõstmin	2	5	7
	ISO/standartiseerimine	3	3	6
	Eksport/väliskaubandus	3	3	6
	Tollikorraldus	1	3	4
	Dok haldus/arhiivindus	4	0	4
	TOTAL	481	295	776

Rahulolu koolitusfirmade kasutamisel senise kogemuse põhjal

Kasu ettevõttele (neil juhtudel, kui rahul koolitusega)

% nendest, kes on koolitusteenust kasutanud

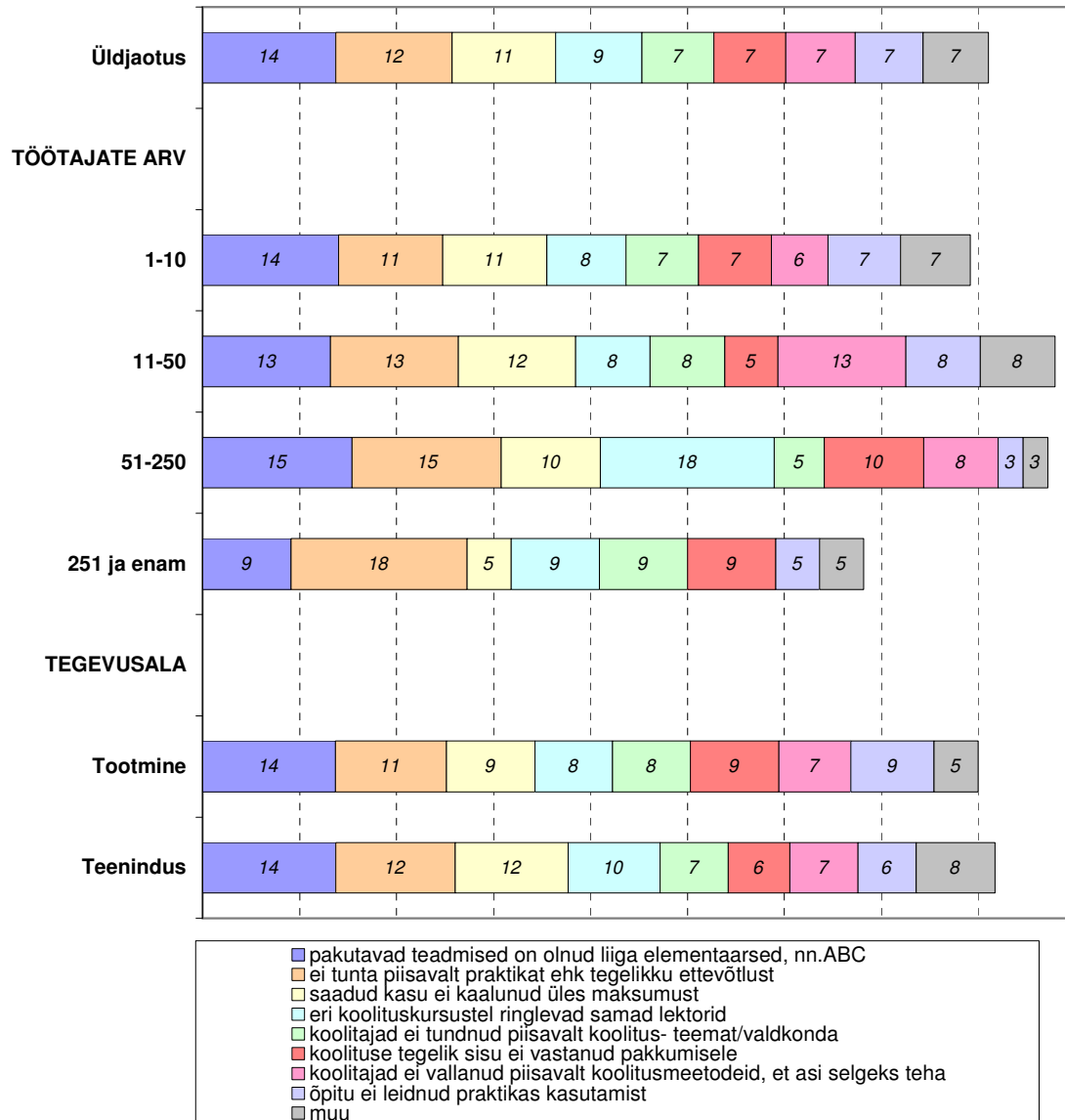

K 28 muud vastused:

- uute seadustega kursis olemine (4 x)
- müük on suurenenud (2 x)
- areng on toimunud
- dokumentatsioon vastab seadusandlusele
- ei ole
- ei ole millegagi puudutanud
- enesekindlus, julgus ennast väljendada töölalasel
- erialased uued suunad, teadmised pidevalt vajalikud
- EURO nõuetega kohanemine
- Inimeste töökäitumine muutus
- kaudne maj. efekt
- kvaliteedi paranemine
- läbi oma klientide
- maj.efektiivsuse ja jätkusuutlikuse kasv
- on vaja dokumenti, tööohutus oluline
- raske öelda, tuleb vaadata eraldi
- suurenenud kvalifikatsioon
- töökeskkonna psühholoogiline sisekliima
- tööks vajalike oskuste paranemine
- uus info
- veel ees

Rahulolematus koolitusega (neil juhtudel, kui on olnud probleeme)

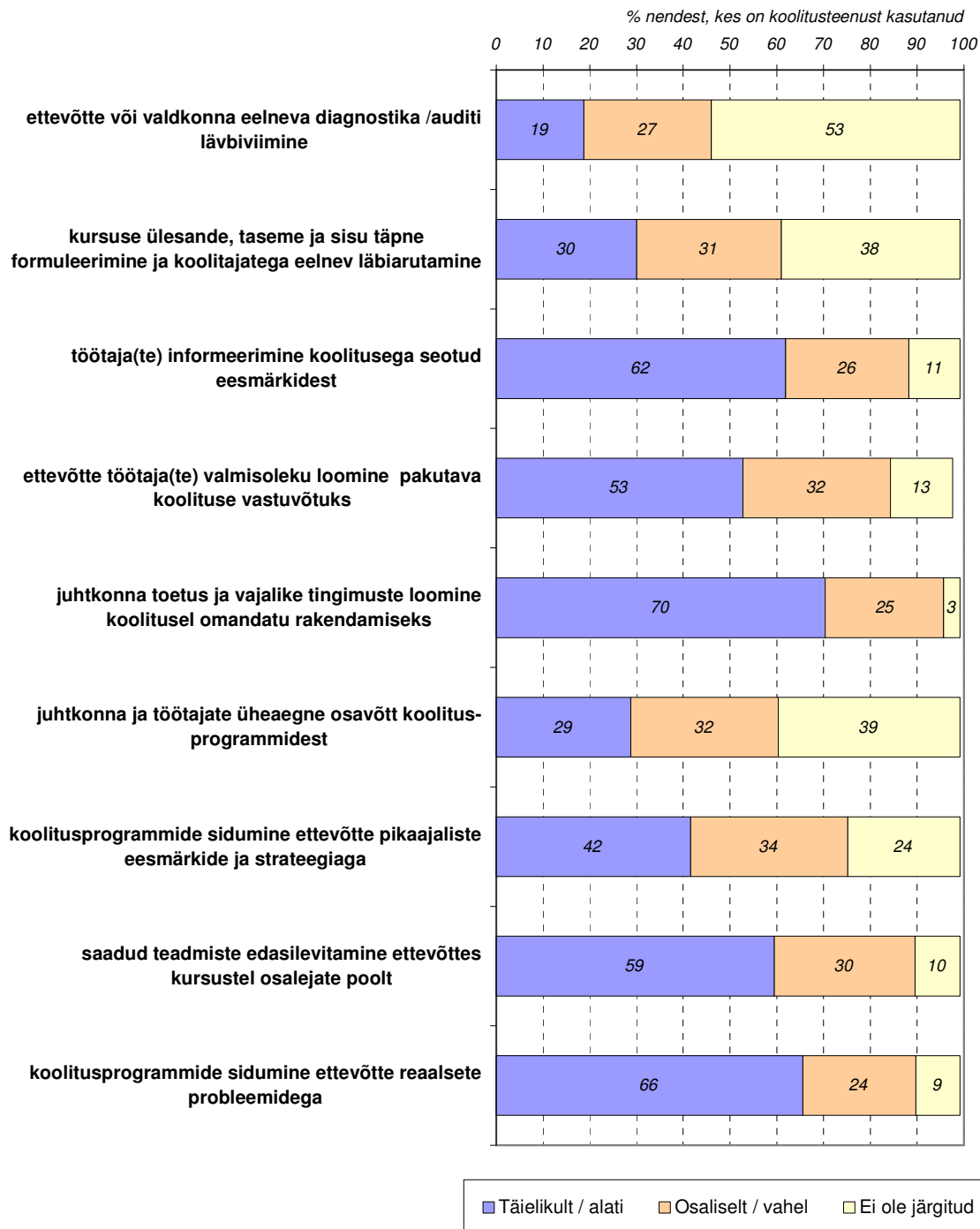
% nendest, kes on koolitusteenust kasutanud

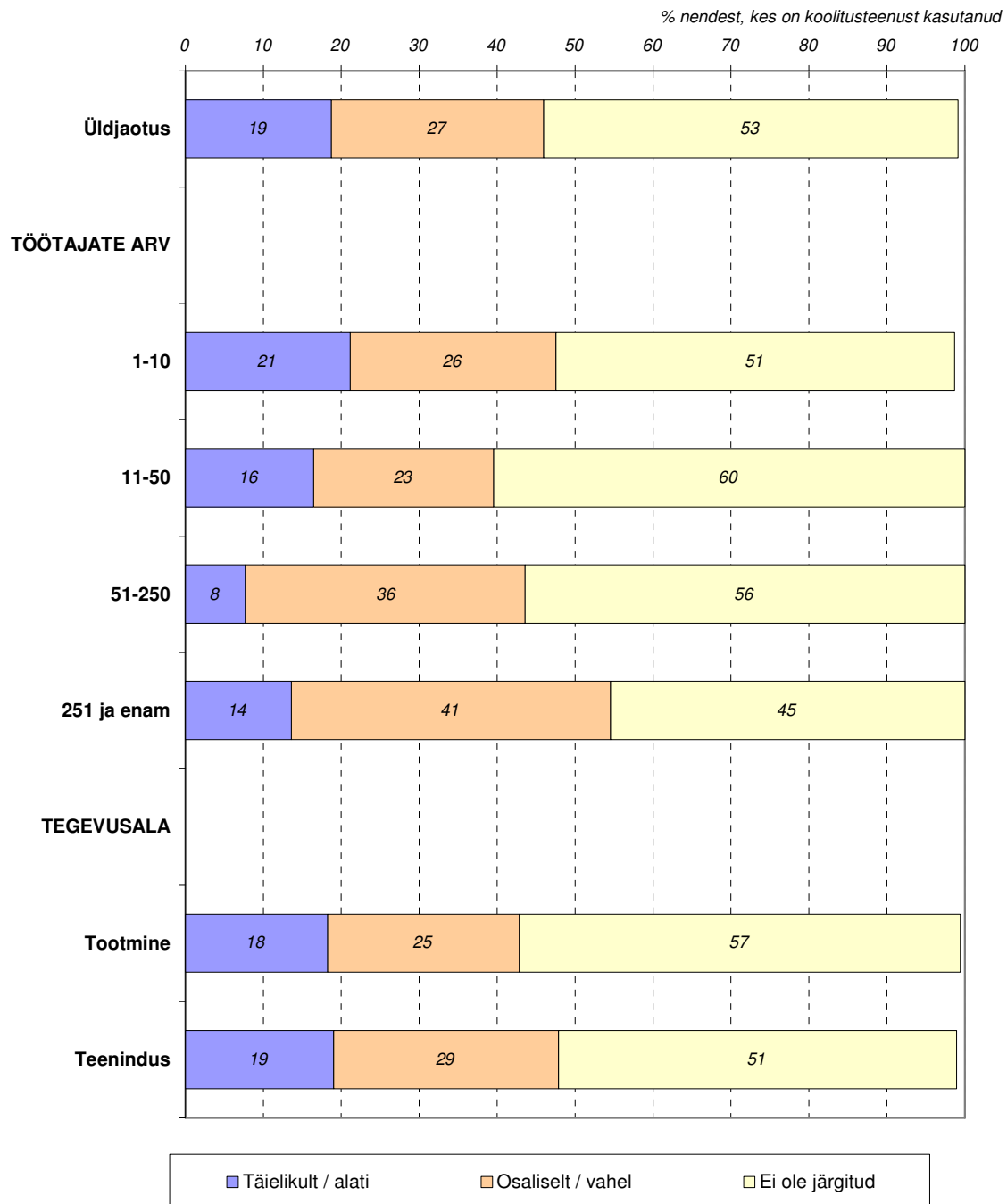
K 29 muud vastused:

- Rahul (9 x)
- On olnud igavaid lektoreid
- 1 kord ainult
- ei oska vastata
- ei toonud piisavat kasu
- endal oli kiire, ei jõudnud süveneda
- enne seaduse vastu võtmist kursuses---liiga vara
- erineva tasemega töötajate koolitamine
- eurokoolitused liiga keerulised, eriti rahastamistingimuste kohta
- lektor ei rahuldanud, kui persoon
- lektor praktikas nõrk
- lektori suhtumine on liiga pedagoogiline
- liiga palju rahvast, ja kuuldavus vilets
- liiga pikad vahepausid
- liiga pinnapealne, tavaline, uut juurde saada väga raske
- müügikoolitused on olnud liiga üldsõnalised
- oli halb kuuldavus
- ootused kõrgemad, kui asi väärt on
- praktilist osa vähevõitu
- raha pressimine
- Räägiti lihtsast asjast
- vähevõitu erialast kirjandust
- üldist juttu liiga palju

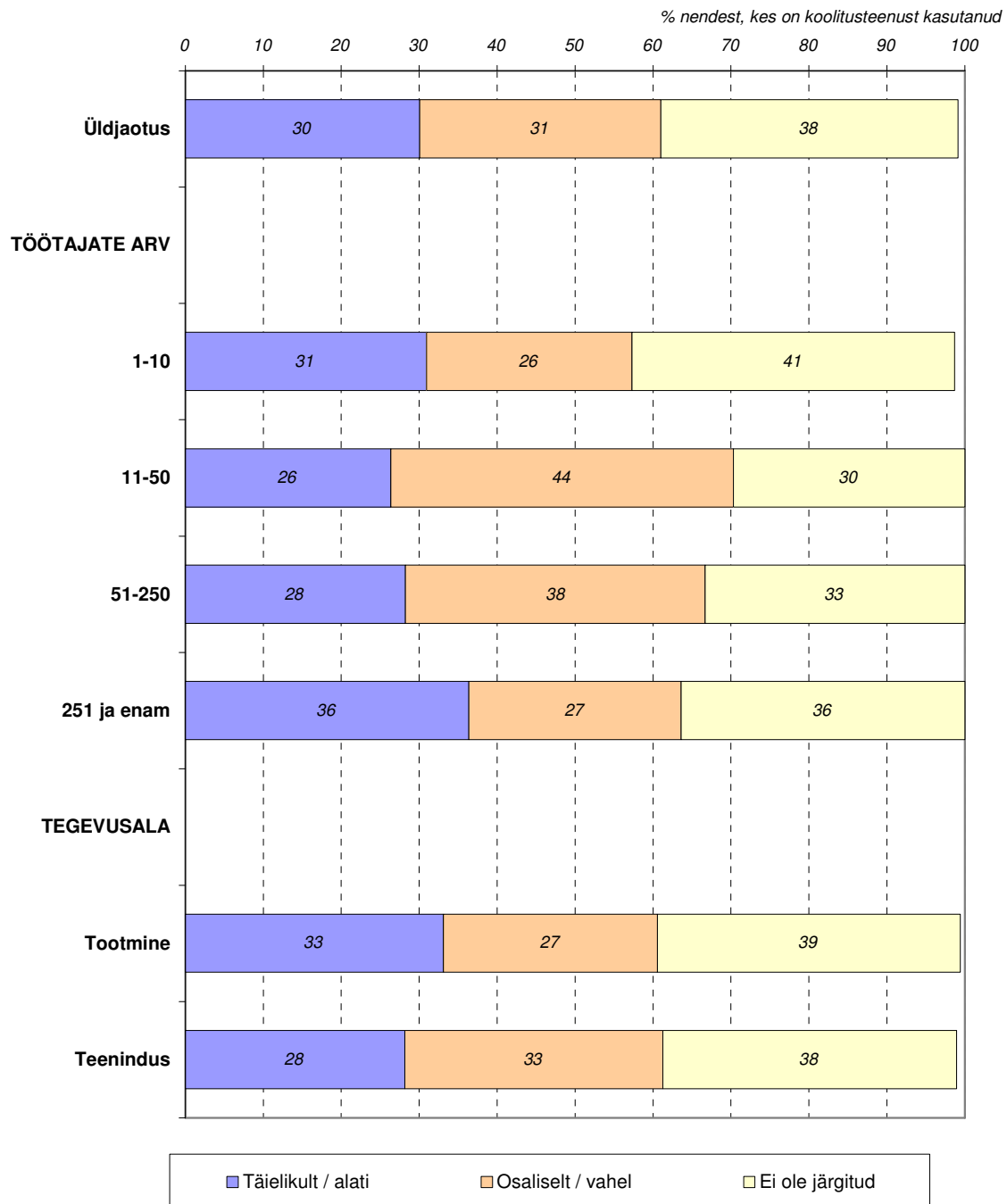
Koolitusteenuse kasutamisel järgnevate põhimõtete järgimine:

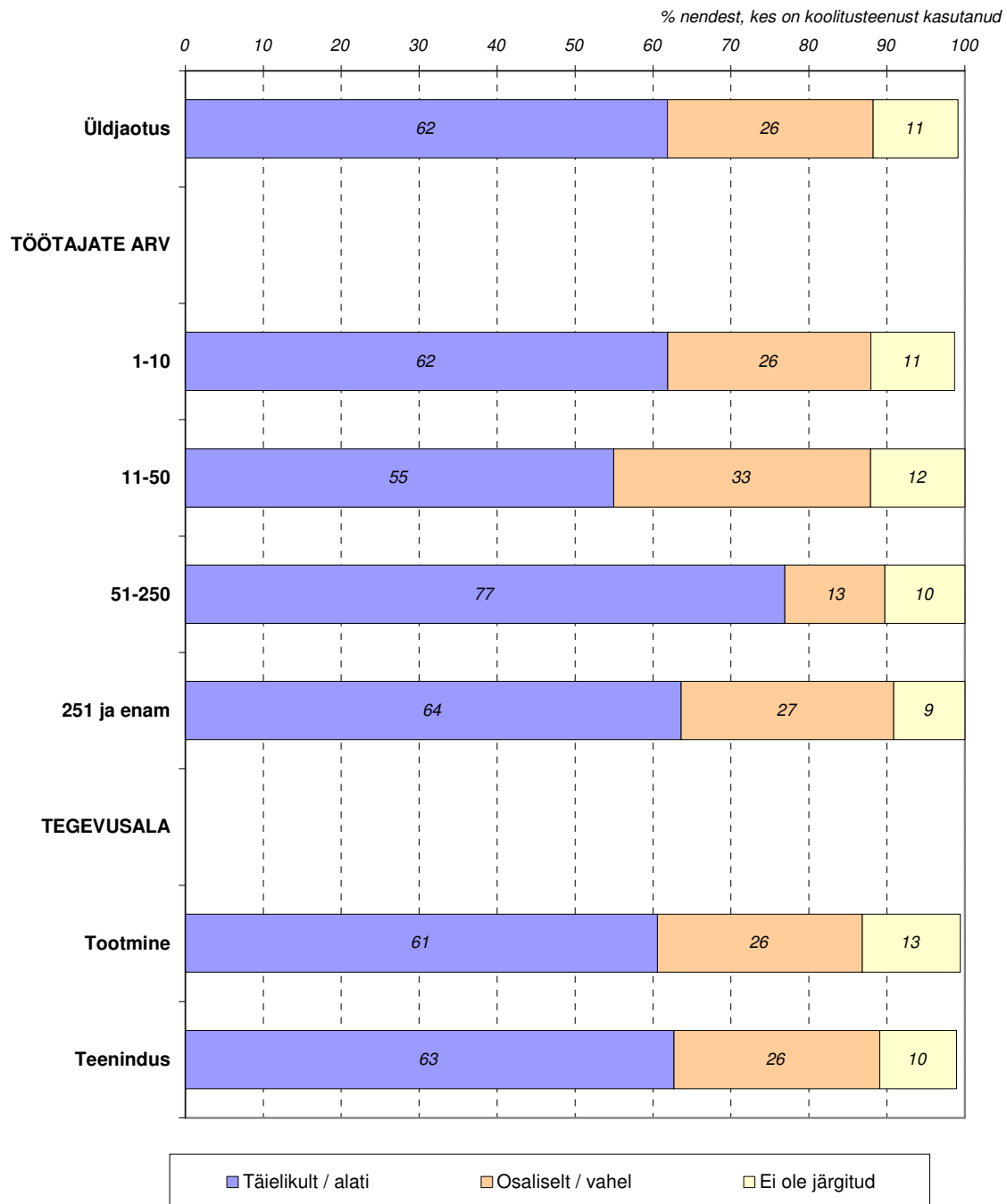
Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: ettevõtte või valdkonna eelneva diagnostika / auditi läbiviimine

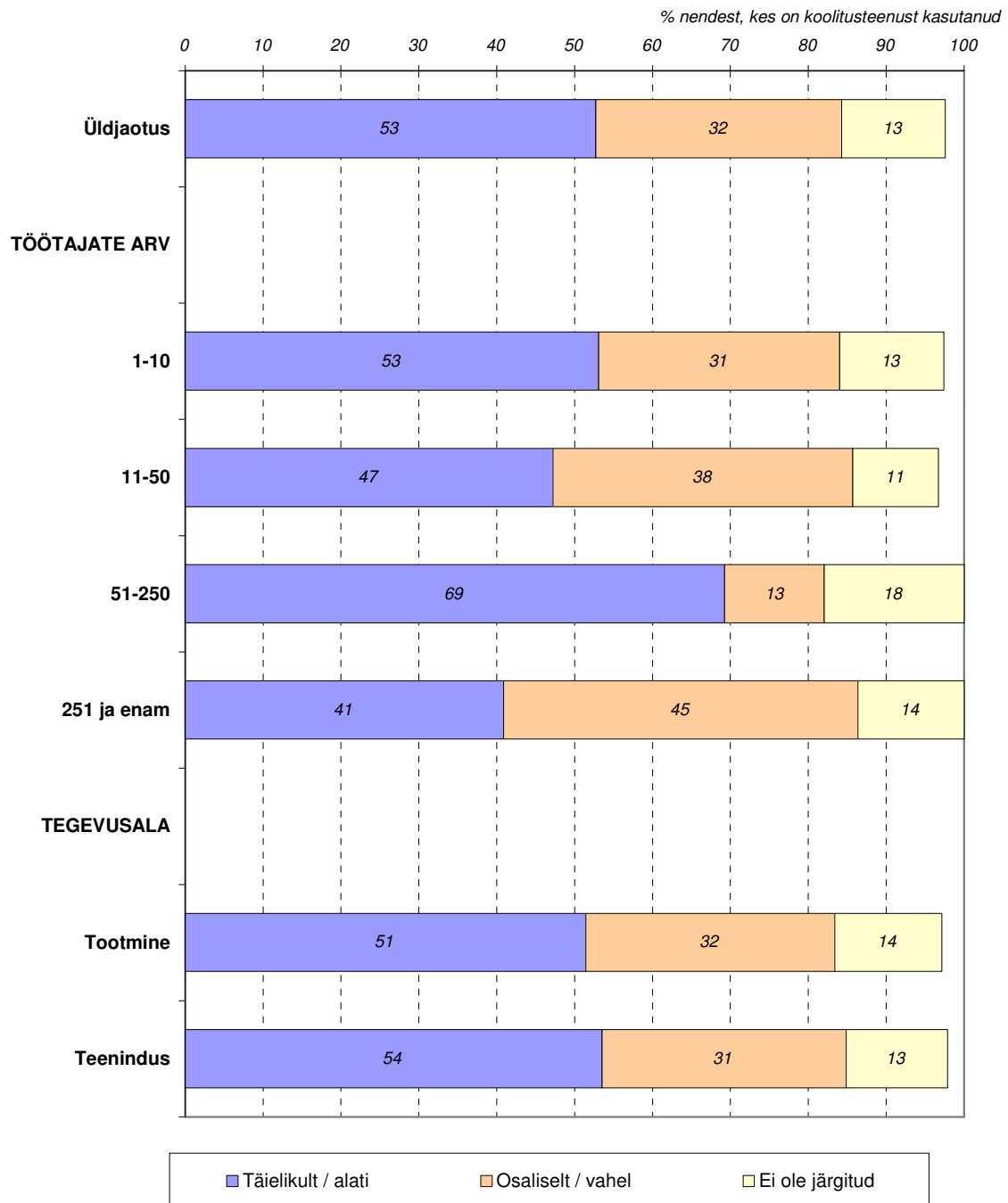
**Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine:
kursuse ülesande, taseme ja sisu täpne formuleerimine
ja koolitajatega eelnev läbiarutamine**

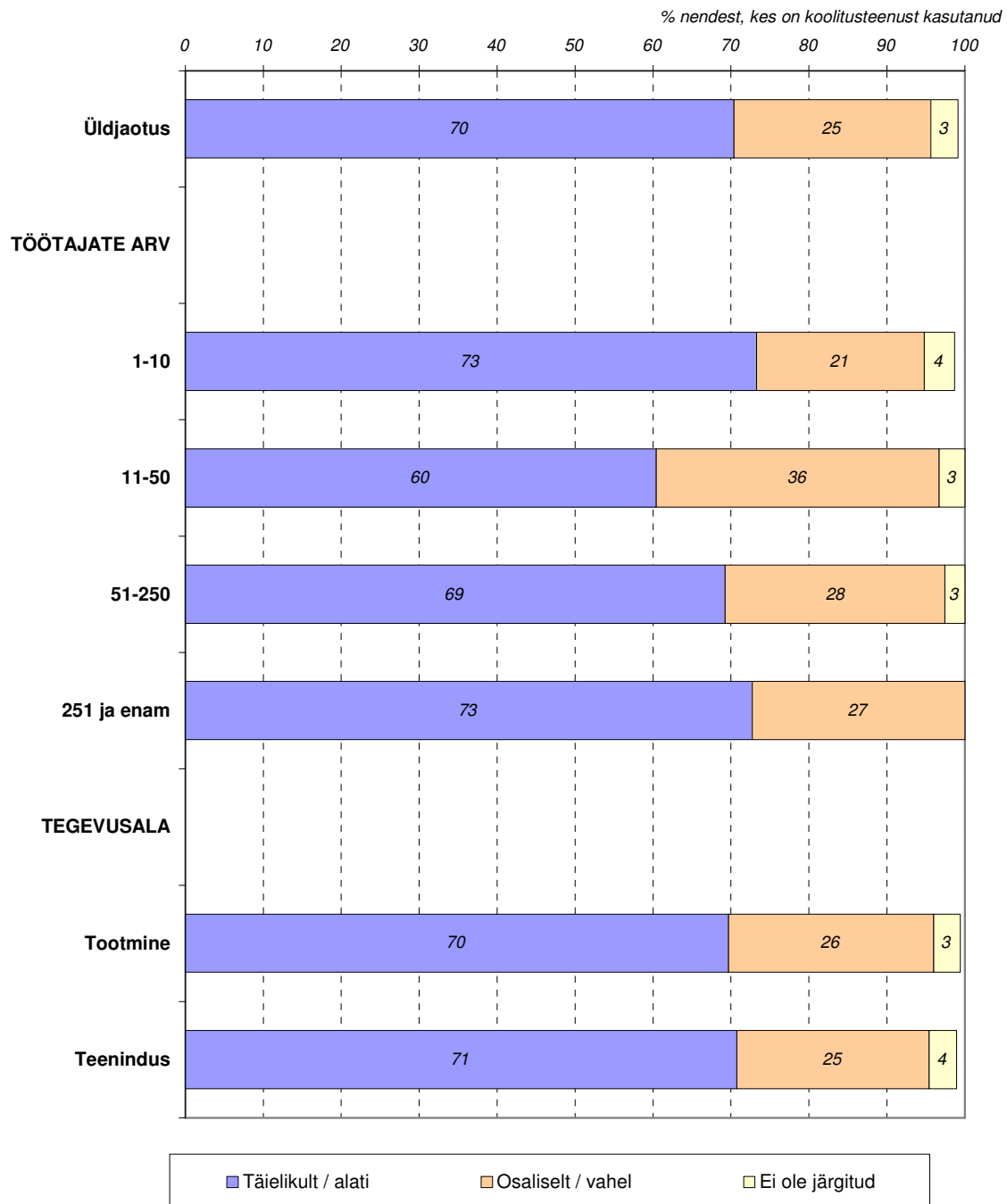
Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: töötaja(te) informeerimine koolitusega seotud eesmärkidest

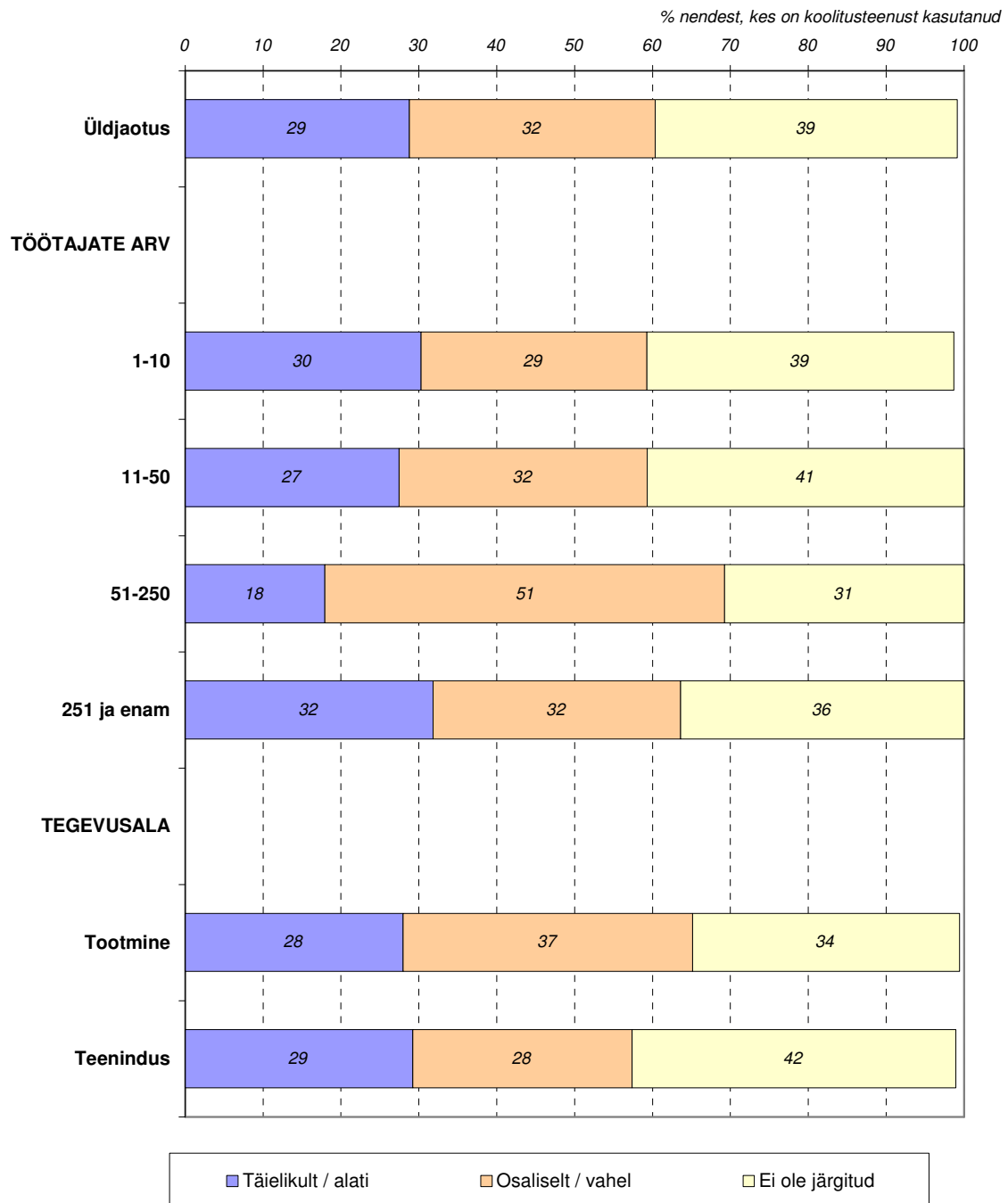
Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: ettevõtte töötaja(te) valmisoleku loomine pakutava koolituse vastuvõtuks

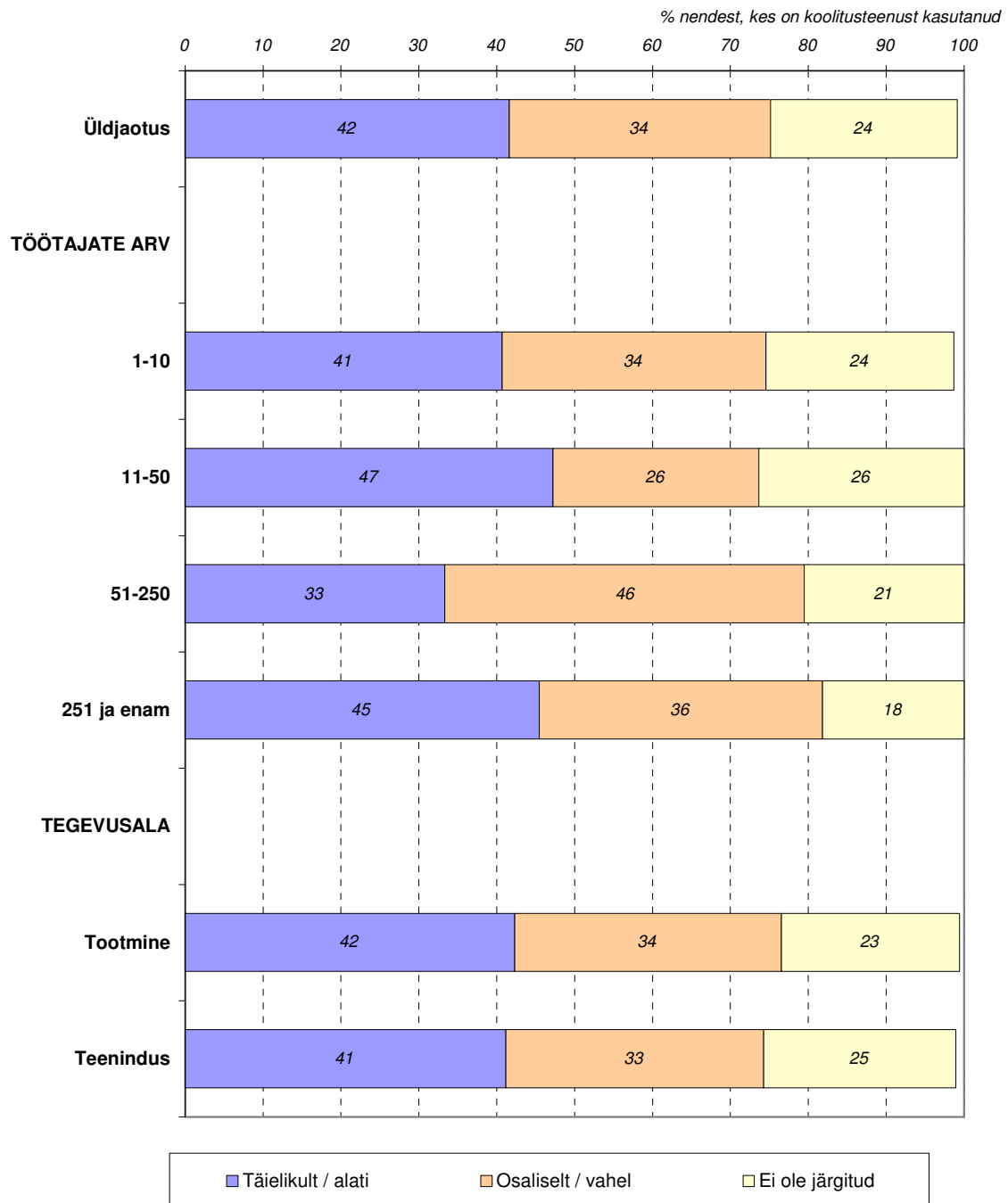
Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: juhtkonna toetus ja vajalike tingimuste loomine koolitusel omandatu rakendamiseks

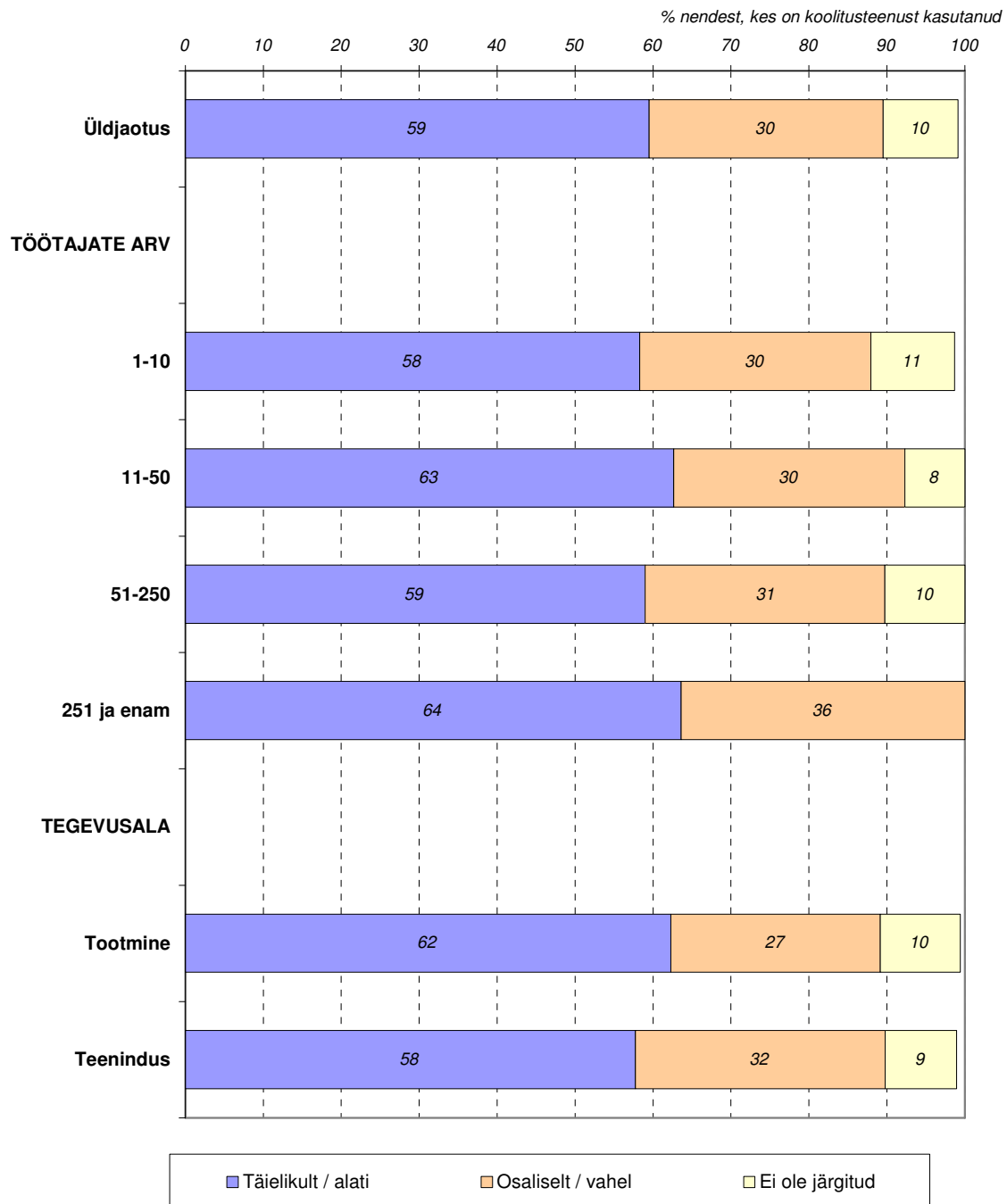
Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: juhtkonna ja töötajate üheaegne osavõtt koolitusprogrammidest

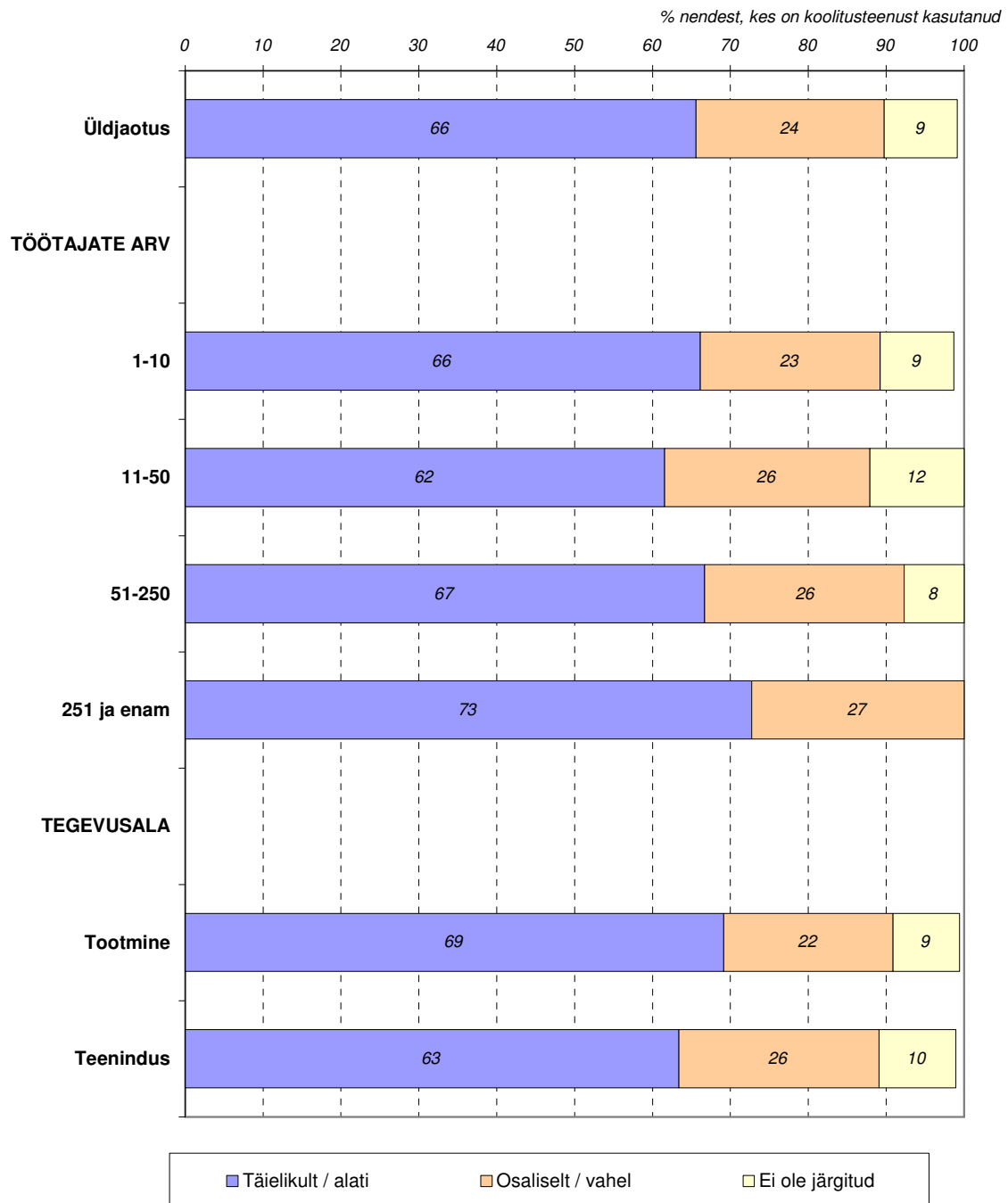
Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: koolitusprogrammide sidumine ettevõtte pikaajaliste eesmärkide ja strateegiaga

Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: saadud teadmiste edasilevitamine ettevõttes kursustel osalejate poolt

Koolitusteenuse kasutamisel põhimõtete järgimine: koolitusprogrammide sidumine ettevõtte reaalsete probleemidega

2.4 Üldised hoiakud koolitusteenuste kasutamise suhtes

Koolitusteenuste mittekasutamine

76% koolitusteenust viimase poolteise aasta jooksul mittekasutanut toob põhjenduseks vajaduse puudumise. Kõrget hinda märgib 12% ning piisava tasemeg koolitajate puudumist Eestis 4%.

Takistused ja probleemid koolitusteenuse kasutamiseks.

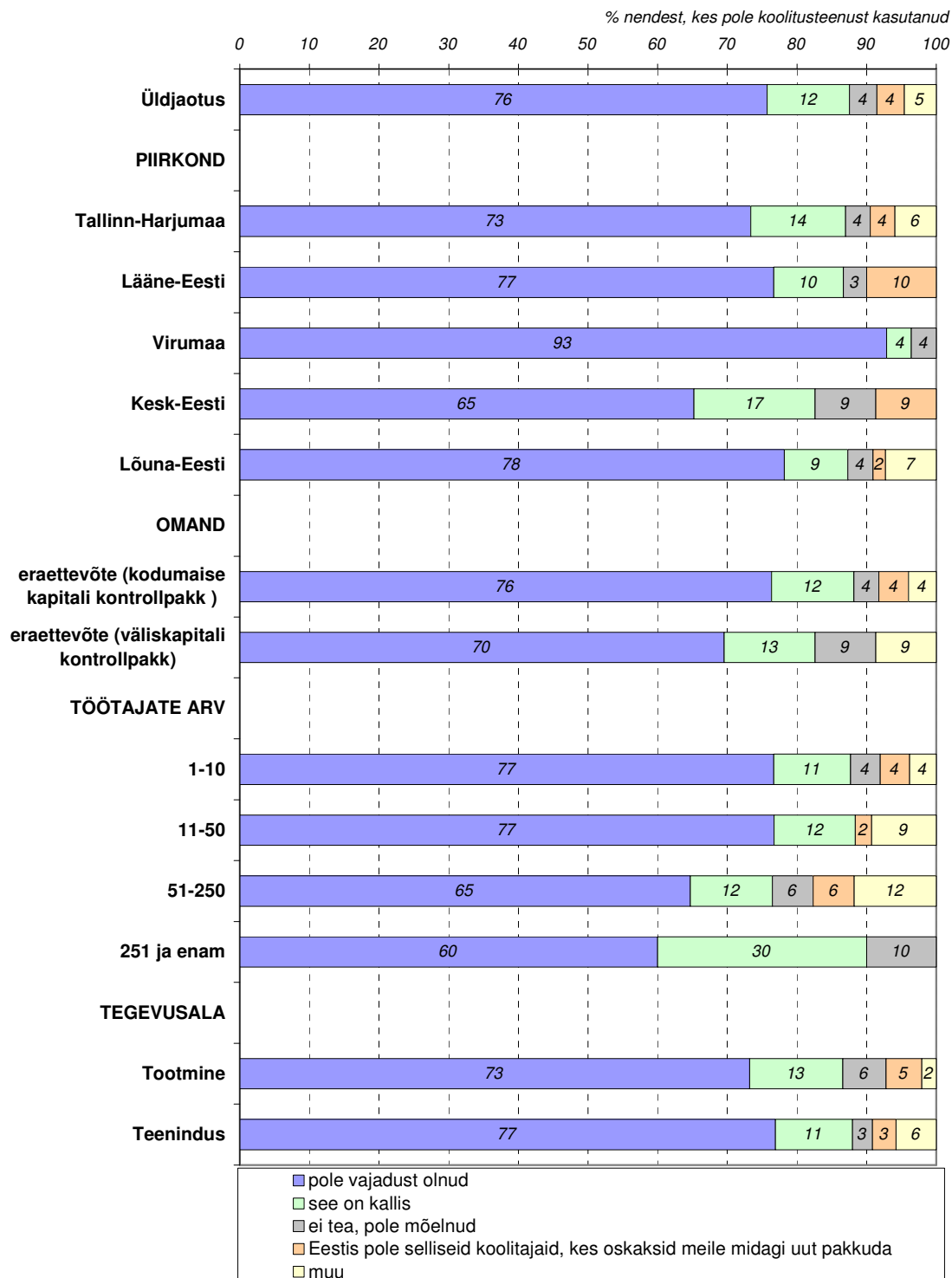
62% kogu uuringu valimist ei näe koolitusteenuste kasutamisel olulisi probleeme, 18% peab probleemiks teenuse kallidust või ebapiisavat hinna/kvaliteedi suhet. Ülejäänud probleemide märkimissagedus on marginaalne.

Koolitusteenuse kasutamise kavad lähema poolteise aasta jooksul

Kindlasti kvatseb koolitusteenust lähiajal kasutada 37%, tõenäoliselt on see kavas 36%-l ja pole kavas 27%-l. Seega, kui konsultatsiooniteenuse puhul oli prognoos *kindlasti ja tõenäoliselt* kasutajate summana võrreldes eelmise poolteise aastaga positiivne ning reaalne prognoos jäi samaks vaid selle suhteliselt range tõenäolise realiseerumise eelduse tõttu, siis koolitusteenuste puhul on prognoos võrreldes senisega pigem tagasihoidlik. Kui möödunud poolteise aasta jooksul kasutas koolitusteenust 60% ettevõtetest, siis lähema poolteise aasta jooksul teeb seda kindlasti 37%. Eeldades, et tõenäolise kavatsuse hinnang realiseerub senise reaalse koolituse ostu proportsioonis (60%), jääks tegelik koolitusteenuse ostu aktiivsus järgneva poolteise aasta jooksul ikka alla 60%, mis viitab võimalusele, et koolitusturg pigem veidi taandub.

Koolitusteenust eelmisel perioodil ostnuist, kavatseb seda kindlasti ka järgneval perioodil teha 56%, mitteostnuist aga vaid 8%, mis viitab samuti sellele, et turu aktiivuse tõusu näha pole.

Koolitusteenuse mittekasutamise põhjus

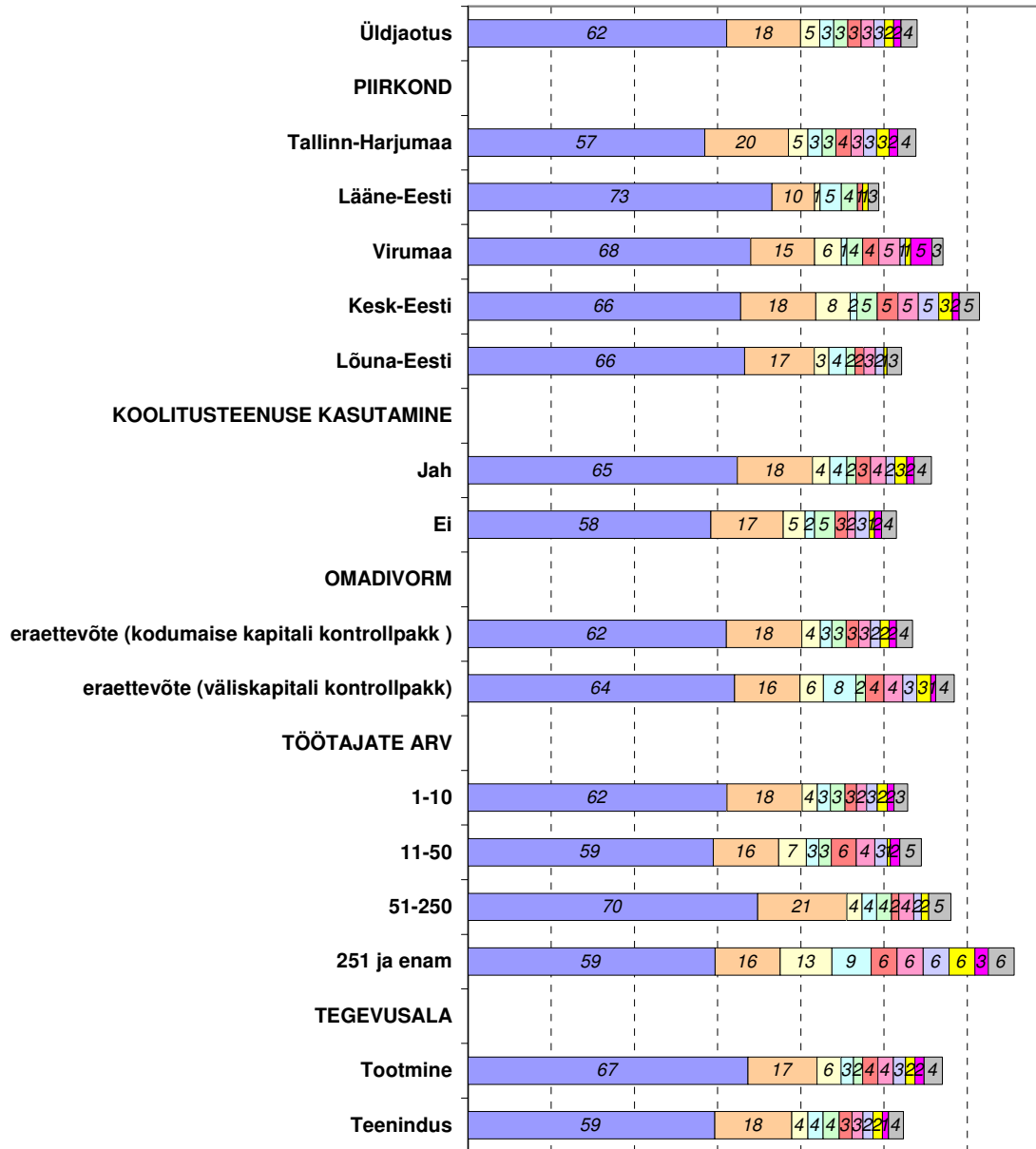

K 31 muud vastused

- Aega pole (2 x)
- Ajad ei ole sobinud
- varem on juba ära kasutatud kui oli vajadus
- ei ole veel jõudnud
- ei ole tegevust
- kui oleks vene keeles ja odavad
- liiga tihedalt pole vaja osaleda
- oleme haritud
- pean mõtlema
- pole selliseid
- vähe reklaami
- väljaõpe kohapeal

Takistused ja probleemid koolitusteenuse kasutamiseks

% kogu valimist

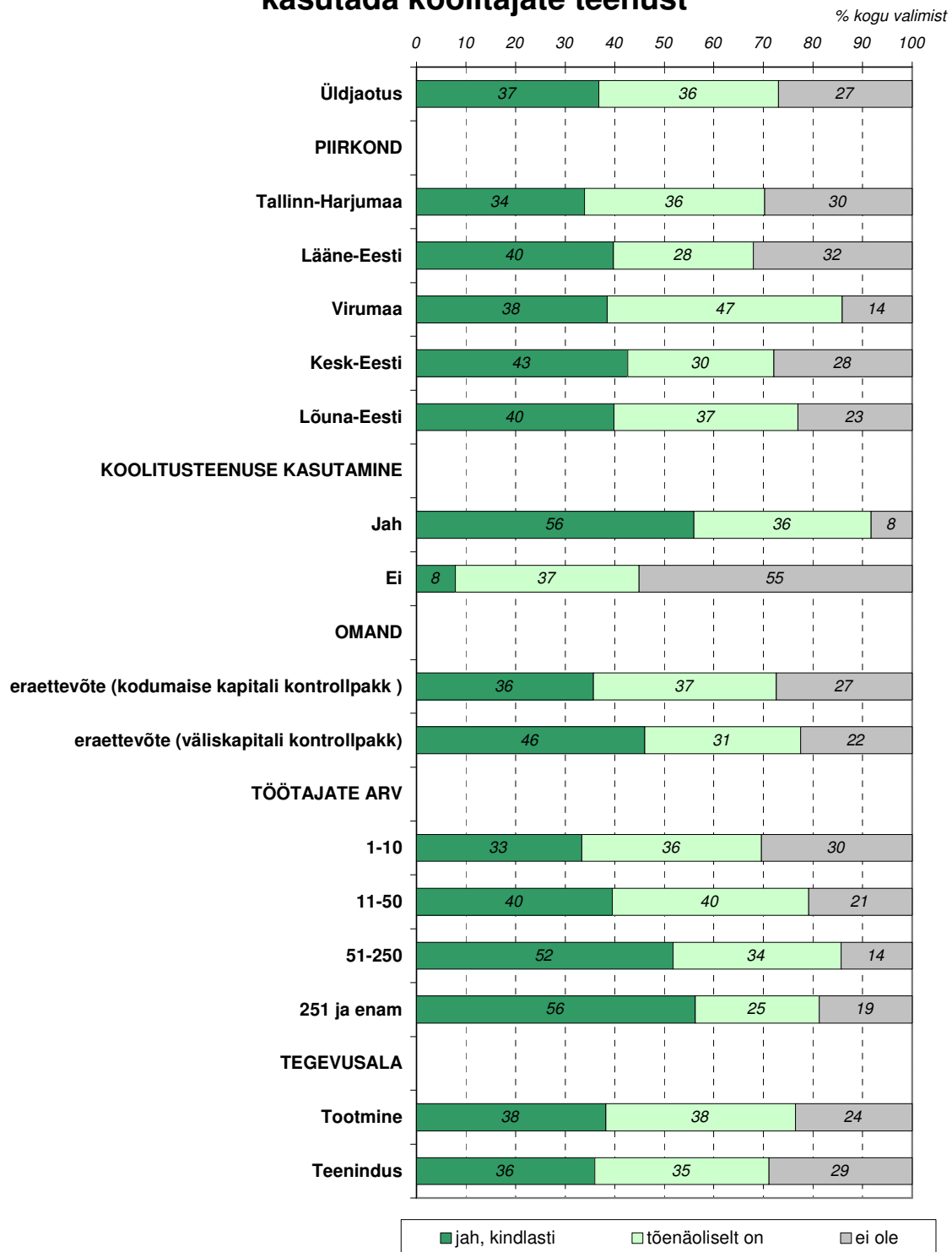

- pole olulisi probleeme/takistusi
- teenus on kallid või pole hinna kvaliteedi suhe piisav
- pole spetsialiste-koolitajaid mõnel spetsiifilisel teemal
- töötajate tööaja reserveerimine koolituseks
- vähe on informatsiooni pakkujaid ja pakutavast
- pole piisavalt häid koolitajaid/firmasid
- meie konkreetset valdkonda ei tunta piisavalt
- informatsioon pakkujate ja pakutavate kohta liiga kirju või pole kvaliteetne ja usaldusväärne
- koolitajate programmid pole piisavalt paindlikud - ei kohandata ettevõtte vajadustele
- koolitajate ja kursuste tase on üldiselt madal (ABC) ja sobib algajaile, mitte edasijõudnuile
- muu

K 32 muud vastused:

- Asuvad firmast liiga kaugel (8 x)
- Aega vähe (2 x)
- Ei jätku hea tasemega koolitajaid
- ei ole kogemusi, ei oska öelda
- ei toimi amet koolitust
- ei usu firmadesse
- emettevõtte poolt kõik koolitused, kinnised
- ettevõtte graafikud ei sobi koolituse ajaga
- firmade suhtumine koolitustesse
- grupp ei tulnud täis, jäi ära
- keel
- koolitus on Tallinna keskne, kauge kandi inimestele on see kallis ka kulukas ning aega nõudev
- koolitusfirmad ei anna litsentse, mis kehtivad EURO Liidus
- käibemaksust ei räägita
- raha napib koolitusteks
- riigipoolne toetus vähene
- rohkem venekeelset koolitust
- väikeettevõtetele liiga kallis
- väljaspool Tallinna koolitus kallis ettevõtjatele

Kavatsus lähema poolteise aasta jooksul kasutada koolitajate teenust

3 Avalik sektor ning EAS konsultatsiooni- ja koolitusturul

Ootused avalikule sektorile konsultatsiooni- ja koolitusteenuste tarbimisel

Uuring käsitles ka ettevõtete poolt oodatavat avaliku sektori tuge konsultatsiooni- ja koolitusteenuste tarbimisel.

Konkreetsetest abinõudest, mida selles vallas avaliku sektori poolt oodatakse, tõuseb esile 2 peamist:

- maksusoodustuste rakendamine koolituskuludele – nimetas 47% kogu valimist
- otsene rahaline tugi koolitusteenuste ostmiseks – 43%

Samuti nimetati suhteliselt sageli:

- kvaliteetse informatsiooni pakkumist koolitusfirmadest, spetsialistidest ja kursustest – 33%
- suuremat koordineeritust ja korrastatust seadusandlike uuenduste tutvustamisel – 28%

Esimene neist tähendab pilootuuringu materjalide põhjal eelkõige sisulise ja kvalitatiivse iseloomuga informatsiooni, mitte loetelusid ja ülevaateid, mis on internetist ja muudest allikatest niikuinii saadaval.

Märkimisväärne on, et toodud ootused ei erine oluliselt piirkonniti, ehk näiteks Tallinna ja Harjumaa ning muude Eesti piirkondade vajadused on sarnased.

Ettevõtte suuruse järgi eristuvad teistest jälle kesksuured ja suured ettevõtted, kelle ootustes domineerivad küll samad elemendid, kuid tugevamal määral.

Tootmis- ja teenindusettevõtete ootustes märkimisväärset erinevust pole.

22% kogu valimist ei oota avalikult sektorilt mitte mingisugust tuge või ei pea seda otstarbekaks.

Abi või toetuse saamine EAS-lt

84% küsitletud ettevõtetest pole EAS-lt abi/toetust saanud, ega pole seejuures selle vastu ka huvi tundnud. 4% on küll küsinud, kuid pole abi saanud, 9% on saanud rahalist toetust, 2% on saanud vajalikku informatsiooni ning 2% on saanud konkreetset abi või konkreetse teenuse. Kokku on seega EAS-lt saanud mingit abi või toetust 12% äriettevõtetest

Suurem abi/toetuse saajate osakaal on Lõuna-Eestis (18%), väliskapitali kontrollitavate ettevõtete seas (16%) ja suurettevõtete seas (22%).

Rahulolu EAS tegevusega konsultatsiooni- ja koolitusabi pakkumisel

Kuna EAS-lt abi või toetuse saajate osakaal polnud, suur, on ka sellele küsimusele vastajate arv üheste järelduste tegemiseks ebapiisav.

Kokkuvõtlik pilt on aga selline, et üldiselt on EAS tegevusega rahul 42%, väga rahul 20% (kokku seega rahul 62%), nii ja naa 26% (saadud seega nii positiivseid kui negatiivseid kogemusi), pigem ei ole rahul 7% ning üldse ei ole rahul 4%

EAS peaks keskenduma rohkem...

- Konsultatsiooni- ja koolitusteenuste ostu rahalisele toetamisele – 48%
- Konsultatsiooni- ja koolitusteenuste kohta informatsiooni jagamisele – 43%
- Omaenda konsultatsiooni- ja koolitusteenuste pakkumisele – 41%
- Raske öelda – 27%
- Muule – 4%

** vastamist ei piiratud ühe variandiga, mistõttu osa vastajaist kasutas võimalust nimetada ka enam kui ühte (kui, siis kolmest esimesest variandist kahte)*

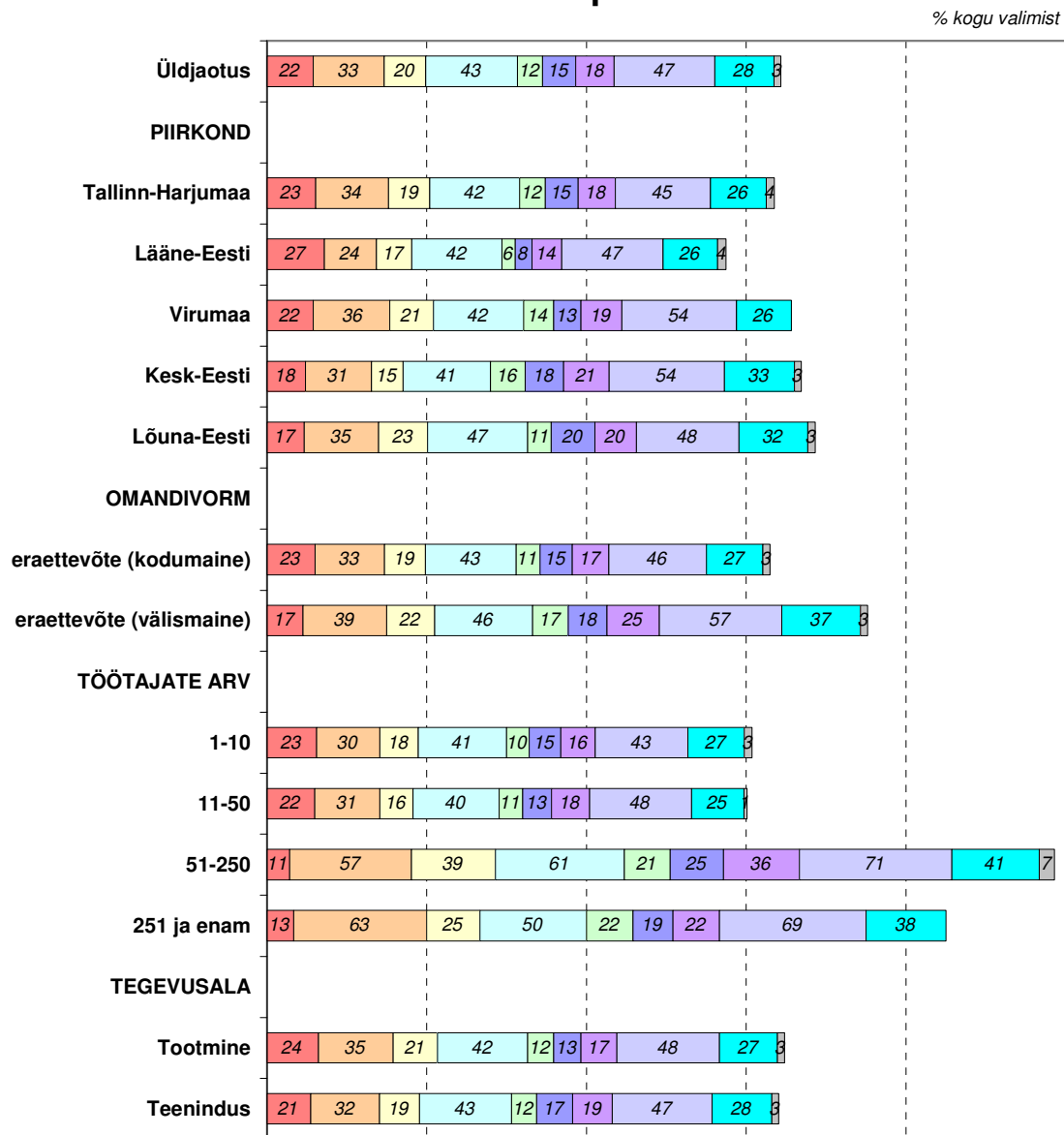
Nagu näeme, on ootused EAS-le üsna hajuvad ning selget eelistust ei anta. Seda ei ilmne oluliselt ka eri ettevõtterühmade lõikes. Kui võtta aluseks vaid ühe valiku teinud vastajad (473 ettevõtet), ei eristu ootused samuti väga selgelt – rahaline tugi 21%, info jagamine 15%, EAS oma teenused 15%, kuid *raske öelda* vastus on selles rühmas veelgi suurema osakaaluga – 44%

Eriküsimus konsultatsiooni või koolituse vajaduse kohta ekspordi kindlustuse ja laenude käendamise teemal

71% kogu valimist ei tunne huvi kummagi teenuse vastu

Ettevõtte laenude käendamise teemast huvitub 22% valimist ning ekspordi kindlustuse teemast 18% valimist (11% seega mõlemast).

Avaliku sektori abi ettevõtetele konsultatsiooni ja koolitusteenusete tarbimisel ettevõtete poolt

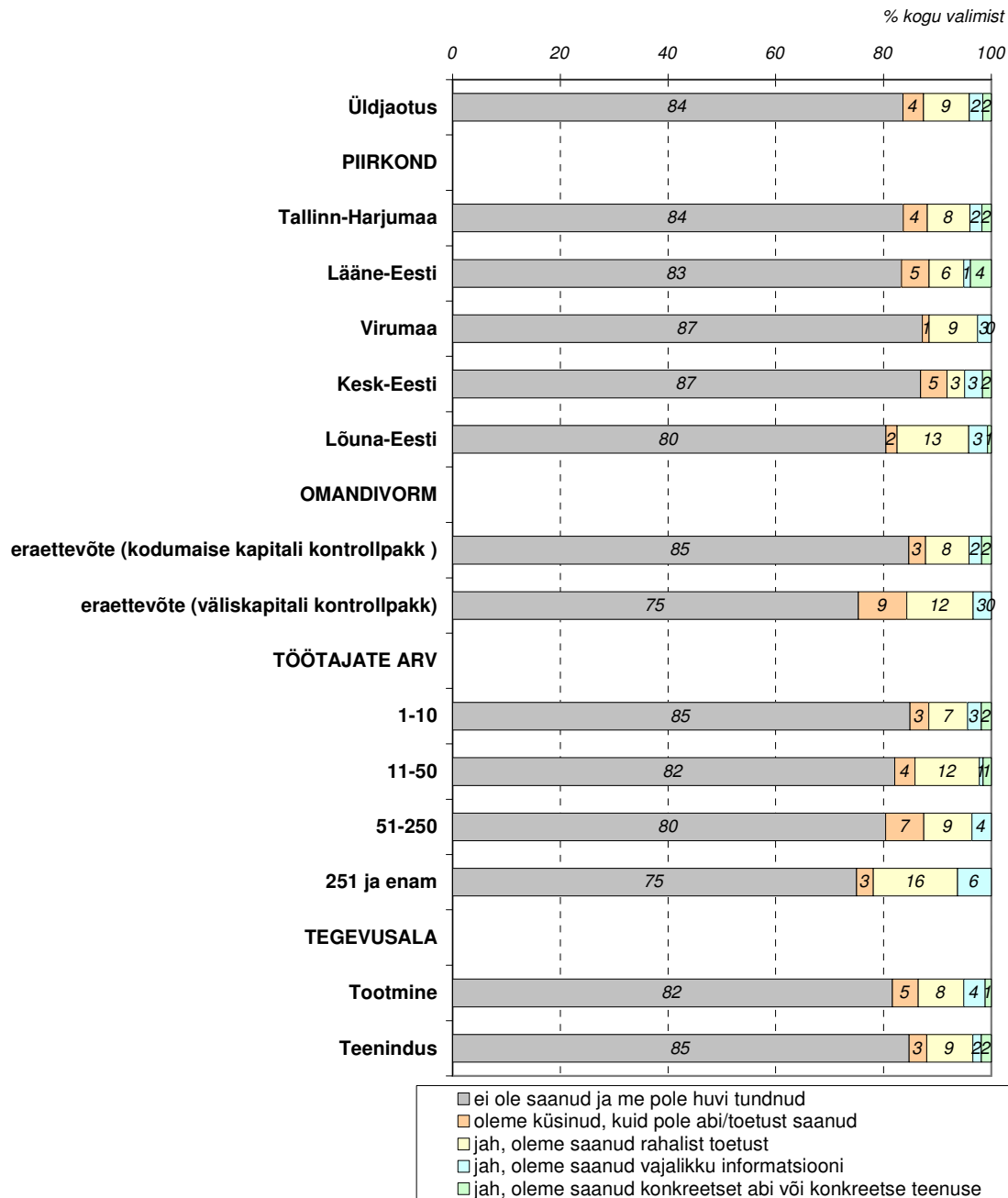

- mitte mingisugust või pole see otstarbekas
- kvaliteetset informatsiooni koolitusfirmadest, spetsialistidest ja kursustest
- abi õigete/sobivate koolitajate valikul
- otsene rahaline tugi koolitusteenusete ostmiseks
- sobivate välismaiste koolitajate otsing ja vahendamine
- koolitajatele ja konsultantidele kutsestandardite kehtestamine ning nende akrediteerimine
- konkreetsete koolitusteenusete pakkumine teemades, milles erafirmad teenust ei paku
- maksusoodustused koolituskuludelt
- seadusandlike uuenduste tutvustamise suurem koordineeritus ja korrastatus
- muu

K 34 muud vastused:

- raske hinnata (3 x)
- abi on olnud piisavalt
- arvestavad ise enda peale
- avalik koolituste tutvustamine
- ei oma arvamust
- et oleks väljaspool tööaega, mitte töö ajal
- et teaks kohal olla siis rohkem reklaami
- hinna ja kvaliteet oleks ühtlane
- informats. koolitusvajaduse kohta
- juriidilist abi, väikefirmadele
- kohaliku omavalitsuse poolt organiseeritud infopäevad ettevõtjatele
- kui oleks vene keeles kõik abi
- kuidas toetada pädevat koolitustöötajate tegevust
- kutseharidus peab muutuma
- nõuandev
- seadused oleks märgistatud, ei ole märksõnu
- soovitusi
- Tallinn asub kaugel, ei usu abisse
- tasuta kursuste, koolituste pakkumine
- Uute seaduste listid.
- võiks olla internetis lahti seletatud kõik seadused
- vähem segada

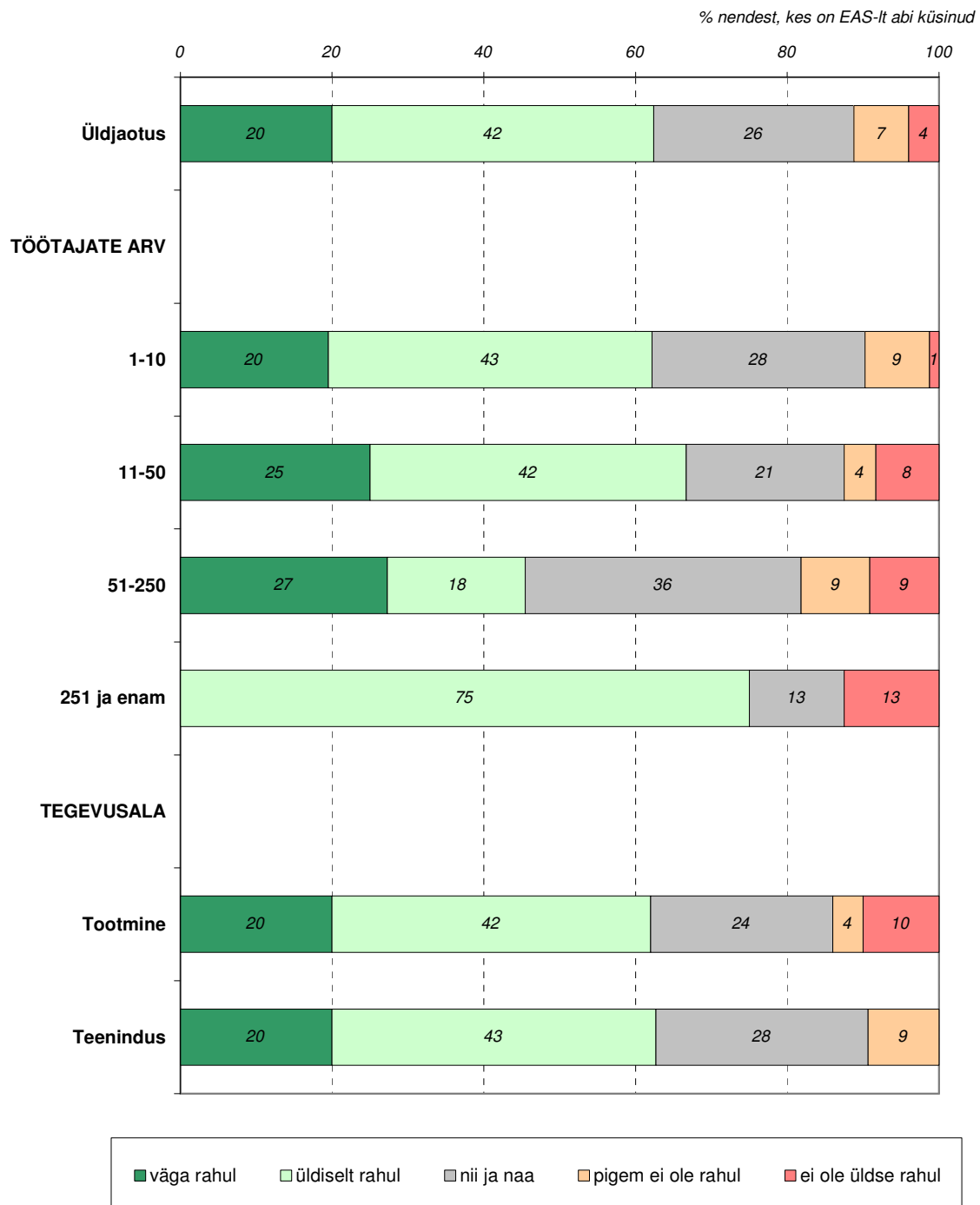
Abi või toetuse saamine EAS-It

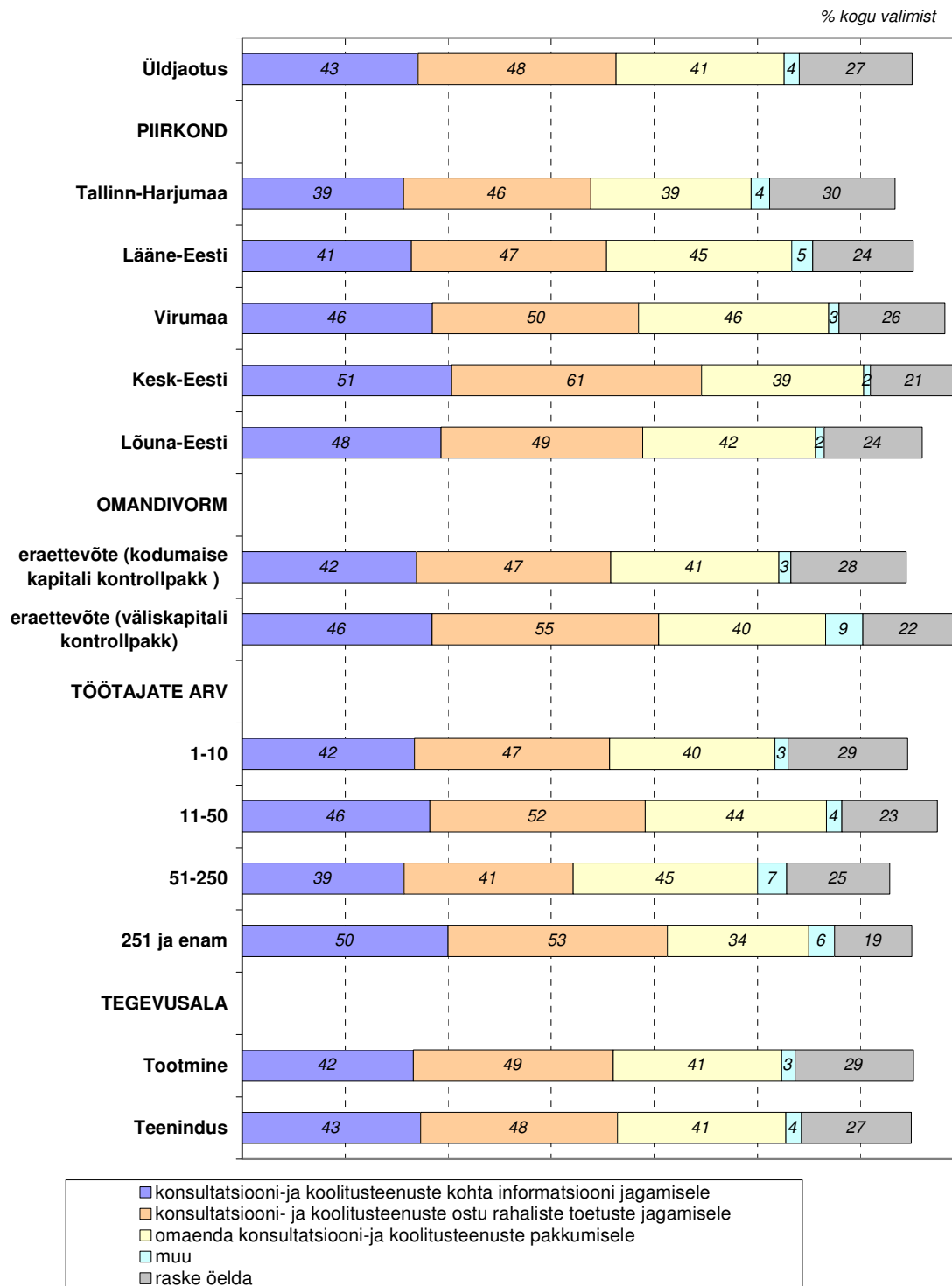
Millist abi on saanud?

- ekspordi kohta konsult.
- Ekspordi ja turundusalane abi
- Innovatsiooni audit
- koolitustoetus ja info
- kõrgtehnoloogia
- projektialane abi
- raha konkreetse projekti jaoks ja infot
- sapatibi abi
- turismi koolitus
- võimaluste teavitamine teatud valdkonnas

Rahulolu EAS tegevusega konsultatsiooni ja koolitusabi pakkumisel

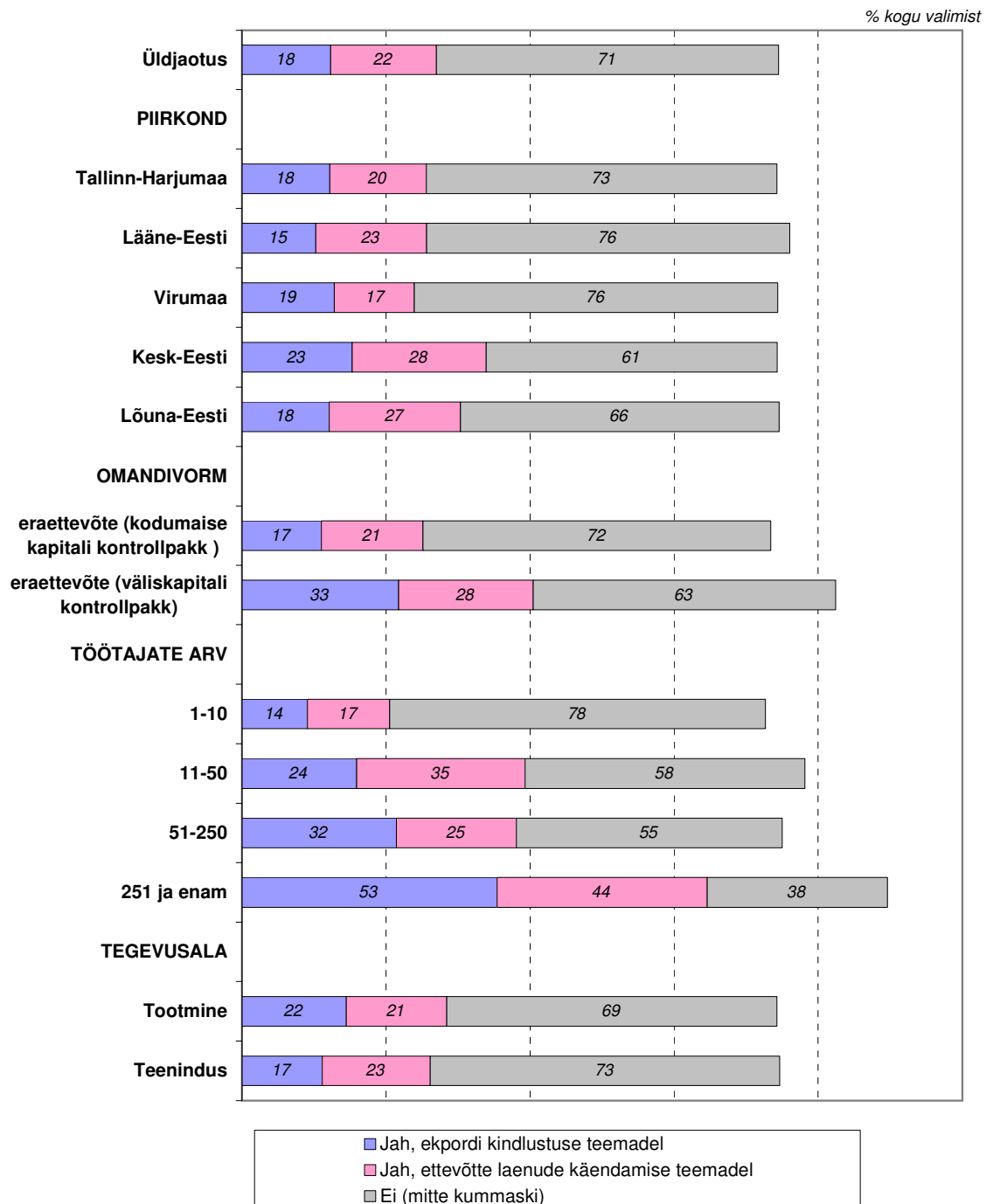
EAS peaks keskendum...

K 39 muud vastused:

- abi võiks olla paindlikum
- arvestama väikefirmadega
- bürokraatia vähendamisele
- ehitada võrgu arendamine võrguga
- ei saa aidata põllumajandusfirmasid
- et ka kõik info oleks vene keeles, sest muidu poleks huvi
- EUROLIIDU koolitustprogrammide ja võimaluste tutvust.
- hinnaalandust
- infopäevad EAS tegevuse kohta
- keskenduda väikeettevõtetele
- kogemuste jagamine
- koolitusfirmadele presentatsioone
- kvaliteedi tähtsuse tõus
- mõistmist rohkem, liiga Tallinna keskne
- oleneb mis sisuga on mis teema vastu huvi on
- omafintaseerimine EL toetuste suunamisel Lõuna-Eesti
- pakkuma tasuta koolitust
- parandama oma tegevuse läbipaistvust
- peab olema otsene kontakt ettevõttega
- projekti kirjutajaid võiks olla rohkem
- põhjaliku vastuse ja asjaajamise kohta ka ankeetide täitmisel
- väikeettevõtjatele
- väikefirmadele rohkem tähelepanu
- väljaspool Eestit koolitusi pakkuda
- õiglase raha jaotamisele

Koolituse või konsultatsiooni vajalikkus ekpordi kindlustuse ja laenude käendamise teemadel

Millega te olete EAS tegevuse juures rahul?

1	PK	Tallinn-Harjumaa	Lääne-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lõuna-Eesti	TOTAL
	Abivalmid/koostöö valmid	8	1	0	2	0	11
	Toetused	6	0	1	0	4	11
	Infot/vastuseid saab	4	2	2	0	2	10
	Abi on saadud	2	1	1	0	3	7
	Asjaajamine ladus	1	2	1	0	0	4
	Hästi toimib	1	0	0	1	2	4
	Kiirus reageerimisel	1	0	0	0	3	4
	Muu	8	2	1	0	2	13
	TOTAL	31	8	6	3	16	64

1	TEGALA	Teenindus	Tootmine	TOTAL
	Abivalmid/koostöö valmid	8	3	11
	Toetused	7	4	11
	Infot/vastuseid saab	8	2	10
	Abi on saadud	2	5	7
	Asjaajamine ladus	3	1	4
	Hästi toimib	3	1	4
	Kiirus reageerimisel	3	1	4
	Muu	9	4	13
	TOTAL	43	21	64

Millega te pole EAS tegevuse juures rahul?

1	PK	Tallinn-Harjumaa	Lõuna-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lääne-Eesti	TOTAL
	Bürokraatia	7	6	1	0	2	16
	Toetust rohkem	6	1	2	0	1	10
	Infot vähe/liikumine halb	3	3	1	1	0	8
	Suhtumine pinnapealne	3	2	0	0	1	6
	Ei tea/pole põhjust	2	0	0	1	2	5
	Aeglane	1	2	0	0	0	3
	Ei saanud toetust	2	0	0	0	0	2
	Muu	4	4	0	1	2	11
	TOTAL	28	18	4	3	8	61

4 Huvipakkuvad konsultatsiooni- ja koolitusteenuste valdkonnad lähitulevikus

Ka nähtavas tulevikus huvipakkuvad konsultatsiooni- ja koolitusteenuste temaatilised valdkonnad järgivad üldjoontes senist mustrit. Ülekaalukalt esikohal on seadusandluse ja juriidilised küsimused, millele järgnevad raamatupidamise, tehniliste küsimuste, müügi ning juhtimise teemad

Millised on need teemad/valdkonnad, milles teie ettevõtte vajab nähtavas tulevikus kõige enam kas konsultatsiooni või koolitusteenust?

2	PK	Tallinn-Harjumaa	Lääne-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lõuna-Eesti	TOTAL
	Seadused/juura	55	16	13	5	35	124
	Raamatupidamine	33	5	7	4	22	71
	Muu tehniline	28	4	8	5	10	55
	Müük	21	4	5	3	10	43
	Juhtimine	19	1	2	3	12	37
	Erialane täiendkoolitus	16	3	4	3	8	34
	Turundus	13	2	2	3	8	28
	Teenindus	13	2	3	3	6	27
	Tööohutus/töökaitse	14	3	3	1	3	24
	Finantsküsimused	10	3	1	2	7	23
	IT	12	0	1	4	3	20
	Põllumajandus/metsandus	13	3	0	0	4	20
	Keeled	11	1	0	3	2	17
	Toitlustamine	8	3	1	0	5	17
	Ekspord/väliskaubandus	14	0	1	0	2	17
	Maksundus	5	3	3	0	5	16
	Ettevõtlus/ärikorraldus	11	0	3	2	0	16
	Personalialane	8	2	2	0	3	15
	EL alane	6	0	2	1	5	14
	Ehitus	4	2	4	2	0	12
	Logistika	6	2	2	0	0	10
	Kinnisvara	2	2	2	0	3	9
	Tootmine	4	0	0	1	4	9
	Spetsialistide väljaõpe	5	1	0	1	2	9
	Projektide koostamine/läbiviimine	3	1	0	1	3	8
	Toetuste saamine	3	0	0	0	4	7
	Kvaliteedi juhtimine/tõstmine	1	3	1	0	2	7
	Tollikorraldus	2	0	1	1	1	5
	Ei ole vaja	2	1	0	1	0	4
	Tootearendus	2	0	1	1	0	4
	Muu	35	6	8	8	17	74
	TOTAL	379	73	80	58	186	776

Lisa